

vergadering **19**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 16 januari 2019

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	4
VERONTSCHULDIGINGEN	4
INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN	4
ACTUALITEITSDEBAT over de gevolgen van de brexit voor Vlaanderen en de aangewezen concrete maatregelen ter zake – 2 (2018-2019)	4
ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het stopzetten van de 1 euromaaltijden	34
ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rekrutering van informatici in Marokko door VDAB	
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rol van VDAB bij het aantrekken van informatici uit Marokko	
ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Marokkaanse verlossing van de arbeidsmarkt	
ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het aantrekken van informatici uit Marokko	
ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over werkgevers die informatici zoeken in Marokko	38
ACTUELE VRAAG van Laurence Libert aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de groeiende krapte op onze arbeidsmarkt en het activeren van de stille arbeidsreserve	48
ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over voorafgaande controle bij individueel huisonderwijs	51
ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de plannen van de Vlaamse Regering in navolging van de spijbelactie voor een ernstig klimaatbeleid	53
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015 – 1706 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	58
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014 – 1734 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	58
Artikelsgewijze bespreking	59

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de werkwijze van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) voor onderzoek betreffende legionellapreventie – 1792 (2018-2019) – Nr. 1 Verslag	59
VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het toekennen van een tweede NMR-scanner aan het AZ Nikolaas – 1793 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Verslag	59
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015 – 1706 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	60
ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014 – 1734 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2 Hoofdelijke stemming	61
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	61
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	64
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	64

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: de heer Jan Peumans

– *De vergadering wordt geopend om 14.04 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Ik deel aan de vergadering mee dat er verontschuldiging zijn ingekomen van de volgende leden:

Johan Danen: ambtsverplichtingen;

Sonja Claes, Lies Jans: familieverplichtingen;

Chris Janssens, Freya Saeys, Anke Van dermeersch, Sabine Vermeulen, Johan Verstreken: gezondheidsredenen.

INGEKOMEN DOCUMENTEN EN MEDEDELINGEN

De voorzitter: Dames en heren, de lijst met de ingekomen documenten en mededelingen werd op de banken rondgedeeld. (*Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 60/14)

**ACTUALITEITSDEBAT over de gevolgen van de brexit voor Vlaanderen en de aangewezen concrete maatregelen ter zake
– 2 (2018-2019)**

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het actualiteitsdebat over de gevolgen van de brexit voor Vlaanderen en de aangewezen concrete maatregelen ter zake.

Het debat is geopend.

In der Beschränkung zeigt sich erst der Meister.

De heer Daems heeft het woord.

Rik Daems (Open Vld): Ik heb het begrepen, voorzitter. Ik versta Duits.

Zeker sinds gisteren staat de b van brexit meer dan ooit voor belogen, bedrogen en bestolen.

Belogen zijn vooral de Britse burgers, maar ook indirect de Vlaamse burgers. Het volstaat om naar de rode autobus van de heer Farage te kijken. Hij beweert dat men opnieuw 350 miljoen pond per week aan de eigen sociale zekerheid kan geven. Dat is een dikke leugen. Het is ook helemaal niet waar en de heer Farage heeft dat op de dag van de verkiezingen zelf toegegeven.

Het geeft toch aan dat de politieke wereld meer en meer onderhevig is aan dikke, vette leugens. Ook hier in Vlaanderen. We moeten durven die leugens constant bloot te leggen – en we moeten daarbij ook aan zogenaamde vierde macht denken – zodat de burger op een juiste wijze zijn oordeel zou kunnen vellen.

Bedrogen door een deel van de Britse politieke klasse die puur uit politiek egoïsme en eigenbelang in dezen heeft gehandeld. De socialisten aan de ene kant. Zij zijn maar met één ding bezig, namelijk hoe ze de regering moeten laten vallen en zelf aan de macht kunnen komen. Aan de andere kant de Boris Johnsons van deze wereld; die heeft vanuit het idee dat hij prime minister wil worden

uiteindelijk het pure eigen politieke belang voor het algemene belang gesteld. Dat algemene belang gaat in dezen over jobs en inkomens van mensen, welzijnsprogramma's en de welvaart van een hele maatschappij. En ook dat zien we deels in Europa en Vlaanderen naar boven komen.

Bestolen, puur bestolen. Diefstal nopens de burgers. Een diefstal van jobs en inkomens, een diefstal van centen voor welzijnsprogramma's, een diefstal van welvaart van de burger. Dit allemaal opnieuw vanuit een eigen, kleine, egoïstische politieke berekening.

Nogmaals, dat is een fenomeen dat de kop opsteekt in Europa en ook in Vlaanderen. We zijn dat met het containerbegrip populisme gaan benoemen. We zijn meer en meer ook zelf schuldig door mee te gaan en niet hard genoeg te reageren tegen die leugens en dat kleinzielige eigenbelang, door niet hard genoeg te reageren tegen de diefstal die dat uiteindelijk vertegenwoordigt.

Ik zal heel concreet zijn. Men zegt dat men z'n geld terug wil. Vlaanderen legt inderdaad elk jaar in Europa 7 miljoen euro op tafel. Maar onze economie is 10 procent groter dan zonder Europa. Dat is meer dan 40 miljard euro en de helft daarvan zijn inkomsten. Dus we krijgen voor 7 miljoen euro meer dan 40 miljard euro terug om programma's te betalen, om investeringen te doen, om onderwijs te betalen, om welzijnsprogramma's en tewerkstellingsprogramma's te betalen. Dat is de realiteit. Als open economie zijn we daar nog meer onderhevig aan dan een andere economie. Dat geldt zelfs voor de Britse economie. Die is 3 procent groter dankzij Europa. Er staan met andere woorden tegenover de 5 miljard euro die de Britse staat op tafel legt toch maar eventjes 20 miljard euro inkomsten.

Wat een bedrog. Wat een leugen. Wat een vuil eigenbelang heeft hier in dit debat gespeeld.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijnheer Daems, het was te verwachten dat u zou afgeven op de Britse kiezers en politici. Ik van mijn kant breng wel respect en begrip op voor de mensen die 'leave' hebben gestemd. Er was een opkomst van ongeveer 70 procent terwijl er bij parlementsverkiezingen nauwelijks iets meer dan 50 procent komt opdagen in Groot-Brittannië. Het was dus wel degelijk zo dat de Britten, tenzij de jongeren die misschien niet vroeg uit kun bed kwamen om te gaan stemmen, of toch 70 procent onder hen zich heeft geëngageerd en betrokken was bij het debat over 'leave' of 'remain'.

U zegt dat er leugens werden verteld. Dat zal inderdaad wel zo zijn maar dat geldt ook voor het andere kamp. U bent lang genoeg politicus om te weten dat er altijd wordt gelogen. U hebt een punt wanneer u verwijst naar de vierde macht, ik ben het daarover volledig eens met u, maar ik heb wel respect voor de keuze van de Britse burgers en politici. En het is nu aan de Vlaamse en aan de Federale Regering om daar op een gepaste manier op te reageren.

Er was ooit een tijd waarin een blijkbaar groot Europees parlements lid burgermanifesten schreef waarin hij als eerste politicus in Vlaanderen pleitte voor de invoering van referenda. Hij pleitte daarnaast ook tegen het vreemdelingenstemrecht en, mijnheer Daems, zelfs voor het confederalisme.

Rik Daems (Open Vld): Het verbaast me niet van u die opmerking te horen want het is uitgerekend uw partij die met grove leugens probeert de opinie van de kiezer te beïnvloeden. Dat is inderdaad wat u voortdurend doet met uw partij en het getuigt juist van respect voor de kiezer en voor de burger dat wij willen dat hij op een correcte manier geïnformeerd zijn mening kan vormen. Uw

werkwijze is het omgekeerde, het niet-respect voor de kiezer is om hem voluit leugens te verkopen om zo zijn stemgedrag te beïnvloeden. Dat is de realiteit.

Uw partij pleit tegen Europa en ik heb daarnet aangegeven wat dat opbrengt. In Vlaanderen gaat het over meer dan 300.000 jobs dankzij Europa. Het zou goed zijn dat u de Vlaming ook eens duidelijk maakt wat de kostprijs is van dat beate separatisme dat u verdedigt. Het beate, egoïstische separatisme dat u verdedigt met leugens zou de Vlaming 300.000 à 400.000 jobs kosten. Dat is de waarheid, dat is welvaart, dat is inkomen voor gezinnen, elk dag opnieuw. Zeg dat eens aan die mensen. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijnheer Daems, van leugens gesproken. Ik heb tijdens verschillende uiteenzettingen, ook in West-Vlaanderen getoond dat wij ook bezorgd zijn over de gevolgen en de impact van de brexit. Onder andere mijn eigen provincie zou het grootste slachtoffer van de brexit en van de huidige situatie kunnen zijn. Wij zijn bereid om samen met de Vlaamse en Federale Regering naar de beste oplossing te zoeken in plaats van voortdurend verwijten te sturen naar Jan en alleman.

Rik Daems (Open Vld): Als dat zo zou zijn, dan zou u samen met ons Europa moeten verdedigen want daar zit juist de meerwaarde, daar zitten de jobs, daar zit het inkomen van de mensen die u ook na aan het hart zouden moeten liggen. Want het indirect effect van die brexit zoals die nu verloopt, gaat over 30.000 banen in Vlaanderen, over miserie voor douane, transporteurs, vissers, havens, mensen. U zou dus beter meer Europa verdedigen in plaats van het voortdurend met een of ander wars ideaal af te branden.

De vraag is dan wat we moeten doen vanuit Vlaanderen, vanuit België. Op federaal vlak moeten we beginnen te beseffen, zoals ook in Vlaanderen, dat internationale fenomenen internationaal moeten worden aangepakt. De Federale Regering moet inderdaad maatregelen nemen en is daarmee bezig. Maar het is natuurlijk spijtig dat ze dat in lopende zaken moet doen. Gelukkig is het federale parlement niet ontbonden want waar hadden we dan voor gestaan? De brexit stond wel degelijk voor de deur, dit was geen onbekende, sta me dan ook toe om even te betreuren dat dit de zaak bemoeilijkt.

Vanuit Vlaanderen, collega's, moeten wij aanspraak maken op het instrumentarium dat vandaag binnen Europa bestaat. Het werd reeds aangehaald. Minister-president, ik denk dat u er in het overleg tussen de Belgische entiteiten op moet aandringen dat er een brexitfonds komt. Vlaanderen wordt disproportioneel hard geraakt door dit fenomeen. Een brexitfonds zou inderdaad middelen kunnen samenbrengen om hier wat aan te doen.

U kunt ervoor pleiten dat de bestaande Europese kmo-fondsen (kleine en middelgrote ondernemingen) ook gericht worden op Vlaamse kmo's. U kunt dat bepleiten in een overleg dat de komende uren of dagen ongetwijfeld toch tot stand zou moeten komen. U zou kunnen pleiten voor een tijdelijke versoepeling van een aantal regels die Vlaanderen en België zouden toelaten om een stuk van het ondernemingsleven gericht te ondersteunen en op die manier welvaart, welzijn, jobs en inkomens te verdedigen. Ik denk dat Vlaanderen effectief het voortouw zou moeten nemen om dit absoluut te verdedigen. De voorbeelden die ik geef, moeten verdedigd worden: het brexitfonds, het richten van Europese kmo-fondsen en het versoepelen van tijdelijke maatregelen ten aanzien van kmo's en het bedrijfsleven, om uitgerekend welvaart, welzijn, inkomen en programma's voor mensen die het minder gemakkelijk hebben te verwezenlijken. Dat kost namelijk allemaal centen, mijnheer Sintobin.

Ik herhaal nog eens dat Vlaanderen en België 20 miljard euro minder inkomsten zouden hebben zonder Europa. Ik begrijp niet hoe een verantwoordelijk politicus

anti-Europa kan pleiten, wetende dat dit geld is voor tewerkstellingsprogramma's, voor armoedebestrijding, voor klimaat en voor jobcreatie. (*Applaus bij Open Vld*)

Ik begrijp dat niet. Dat is de hoogste vorm van politiek egoïsme en onverantwoordelijkheid tegenover diezelfde kiezer die u zo hoog in het vaandel meent te dragen. Dat is de waarheid en het wordt tijd dat dat hier ook eens met volle kracht gezegd wordt.

Vlaanderen is een open economie, met effecten op het dagelijkse leven van al onze mensen. Daarom, minister-president, wil ik ook een stap verder gaan in mijn tussenkomst. Het gaat niet alleen over op Europees niveau handelen via België, in samenwerking, maar het gaat ook over de synergie verdedigen. Samenwerken brengt op, collega's. Kan je een groter bewijs hebben dan het feit dat niemand betwist wat ik aanvoer? Het bij elkaar brengen en bundelen van krachten is wat we moeten doen en is ook wat Vlaanderen doet ten aanzien van Europa.

Het uiteentrekken van krachten... wel, u ziet wat dat kost. Dat kost welvaart. Dat kost welzijn. Diegene die het uiteentrekken van krachten bepleiten, moeten daar met andere woorden ook eens de prijs naast durven te leggen voor de Vlaamse burger in het dagelijkse leven.

We kunnen meer doen. Wat kunnen we meer doen? Zoals ik – en niet alleen ik – al vaak bepleit heb vanuit de commissie Buitenlandse Zaken, waar we deze legislatuur effectief een hoop werk geleverd hebben, moeten we meer middelen inzetten op internationale handel. FIT moet, zeker gezien de omstandigheden, meer middelen krijgen om veel slagvaardiger te zijn binnen Europa en de wereld, en om het gat dat de brexit slaat meer dan goed te maken. Bovendien moet Vlaanderen veel internationaler zijn en ik denk dan ook dat we vanuit de Vlaamse begroting veel meer middelen moeten inzetten op het internationaliseren van Vlaanderen, want daar zitten de welvaart, het welzijn, het inkomen en de jobs van elk van onze Vlaamse medeburgers, elke dag opnieuw. Ik heb het hier al vaak gezegd en ik herhaal het nogmaals: Vlaanderen zal internationaal zijn of Vlaanderen zal niet zijn. (*Applaus bij Open Vld en CD&V*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Daems, ik zou gewoon graag het volgende weten van de Open Vld-fractie en van uzelf in het bijzonder.

U weet dat minister-president Geert Bourgeois voor een verlenging van artikel 50 pleit, wat eigenlijk betekent dat de onderhandelingen verlengd worden tot aan of tot net na de Europese verkiezingen. Volgens de pers spreekt hij in naam van de Vlaamse Regering. Ik heb ook begrepen dat Europees parlements lid Guy Verhofstadt zich daar fel tegen verzet.

Mijn vraag is dan ook wat uw visie en die van uw fractie als meerderheidspartij is op het voorstel van de minister-president.

Rik Daems (Open Vld): Mijn visie is heel eenvoudig. Ik denk dat er gezien de omstandigheden weinig anders overblijft dan twee opties. Ofwel ga je inderdaad ondersteunen dat artikel 50 voor een beperkte tijd vooruitgeschoven wordt, ofwel moet je de Britse bevolking ervan overtuigd krijgen – wat ik niet direct zie gebeuren – om van de brexit af te zien. Dat laatste zou het Britse parlement effectief kunnen doen.

Het grote probleem is dat er Europese verkiezingen komen. Dat is waar de heer Verhofstadt naar heeft verwezen. Indien dit over 26 mei 2019 heen wordt getild en indien de Britten geen Europese volksvertegenwoordigers verkiezen, ontstaat in het Europees Parlement een gigantisch constitutioneel probleem. Hierdoor zouden de Europese instellingen verlamd kunnen geraken.

Minister-president, wat mij betreft, is er geen tegenstelling. Indien dit ons wat tijd kan geven om ons gedegen voor te bereiden, ook hier in Vlaanderen, sta ik zeker achter uw mening. De tijd was daarnet te kort, maar ik wil ook even zeggen dat ik uitdrukkelijk de inspanningen waardeer die de Vlaamse Regering en u in het bijzonder leveren. Ik vind dat u uw job goed doet en dat mag ook eens worden gezegd door de Vlaamse volksvertegenwoordigers van de meerderheid en de oppositie. De Vlaamse Regering oefent haar job op een goede manier uit en ik dank u daarvoor. *(Applaus bij Open Vld, de N-VA en CD&V)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, gisteren leek het D-Day, maar het werd veeleer Mayday in het Britse Lagerhuis. De Britse premier heeft de cruciale stemming over de brexit overduidelijk verloren met 202 stemmen voor en 436 stemmen tegen. Nu is onduidelijkheid troef en is er echt een brexitchaos.

Het valt af te wachten wat er de komende dagen zal gebeuren, maar volgens de motie resten haar nog drie cruciale dagen. Vermoedelijk zal ze begin volgende week naar Brussel komen, hopelijk met nieuwe voorstellen. De bal ligt effectief in het kamp van het Verenigd Koninkrijk.

Er is nog een discussie over de vertrouwensstemming. Labour wil de brexitchaos absoluut vergroten door er een nog grotere Britse en Europese chaos van te maken indien de Britse regering zou vallen.

Uiteindelijk kan het Britse Lagerhuis het brexitdossier naar zich toe trekken. Dan zullen de 'leavers' en 'remainers', die in beide partijen zitten, tegenover elkaar worden gezet. Het is echter absoluut onduidelijk welke richting dat zou uitgaan.

Premier May kan volgende week maandag uiteindelijk ook nog met een of andere mirakeloplossing komen. Ze kan effectief bepaalde toegevingen doen of bepaalde voorstellen naar voren brengen die ze tot nu niet heeft gedaan. Niemand kan dit echter voorspellen. Er zijn veel verschillende scenario's en het blijft op dit ogenblik koffiedik kijken.

Eufemistisch gesteld, valt het brexitparcours van de Britse regering op zijn minst hobbelig te noemen. Dat kan niet worden gezegd van de brexitstrategie van de Vlaamse Regering. Zoals de heer Daems al heeft vermeld, heeft de Vlaamse Regering zich met betrekking tot dit dossier proactief opgesteld. Zelfs voor het referendum werd georganiseerd, had de Studiedienst van de Vlaamse Regering al studies uitgevoerd over de mogelijke impact van een brexit op onze economie, onze werkgelegenheid, onze export en import, onze havens en de vele bedrijven en burgers die naar het Verenigd Koninkrijk trekken of er wonen. Dit dossier is zeer nauwgezet opgevolgd.

Minister-president, op verschillende internationale fora heeft de Vlaamse Regering de rol opgenomen van belangenbehartiger van de Vlamingen, van de Vlaamse economie en van de Vlaamse ondernemingen en burgers. U hebt contact gehad met de heer Juncker, voorzitter van de Europese Commissie, en u hebt de brexit en de impact op Vlaanderen meermaals ter sprake gebracht. U hebt de heer Barnier, de onderhandelaar van de EU, meermaals ontmoet. Hij is meermaals met u en met leden van de Federale Regering naar Zeebrugge gegaan om de impact op onze havens te kennen. We weten dat 45 procent van de overslag vanuit Zeebrugge naar het Verenigd Koninkrijk gaat. U hebt contacten gelegd met onze Vlaamse ondernemers. Veel ondernemingen exporteren vanuit West-Vlaanderen en vanuit de rest van Vlaanderen hun producten, zoals diepvriesproducten, groenten en fruit, textielmateriaal en farmaceutische producten, naar het Verenigd Koninkrijk. Er is een grondig overleg met Voka en dergelijke

geweest. Er is zelfs een delegatie naar Londen gestuurd om daar met ondernemers te spreken over de impact van de brexit op de Britse economie.

De Europese Commissie werd gewezen op de begrotingsvoorstellen. We kennen sinds vorig jaar het Europees meerjarig kader dat is voorgesteld en waarbij men eigenlijk geen rekening heeft gehouden met de impact van de brexit op regio's, deelstaten en lidstaten. U bent een groot pleitbezorger geweest van een handelsvriendelijke brexit. U hebt gepleit voor het brexitfonds voor de getroffen ondernemingen die moeten worden gecompenseerd wanneer ze daadwerkelijk zullen voelen wat de impact is op hun bedrijf. Collega Daems heeft het meermaals gezegd: deze Vlaamse Regering heeft gewogen op het Europese brexitdebat dat we ondertussen al bijna twee jaar kennen.

Crisissen zijn uitdagingen en crisissen kunnen ook kansen creëren. De regering heeft niet enkel oog voor deze nieuwe opportuniteiten maar speelt hier ook zeer proactief op in. We blijven Vlaanderen bij buitenlandse investeerders aanprijzen als 'open for business'. Ondertussen zijn er inderdaad verschillende bedrijven die hun vestiging in Vlaanderen of Brussel hebben gezet. We denken aan bepaalde verzekeringsmakelaars en bepaalde andere grote ondernemingen, 'money transfer' en dergelijke meer.

Ook wat betreft het binnenlands brexitbeleid heeft deze Vlaamse Regering niet stilgezeten. Er is het actieplan van de regering dat ondernemingen ondersteunt via onder meer de helpdesk voor ondernemers. Vlaanderen is inderdaad een kmo-regio. We zijn een open economie. We voeren gelukkig veel uit. Het Verenigd Koninkrijk is onze vierde belangrijkste handelspartner. Onze havens zijn zeer uitdrukkelijk gericht op het Verenigd Koninkrijk. Voor vele van onze ondernemingen en kmo's is handelsdrijven met een derde land geen evidentie omdat we het voordeel hebben van de interne markt die we de voorbije 20 tot 25 jaar kenden. De regering moet er dan ook alles aan blijven doen om die ondernemingen daarin zo goed mogelijk bij te staan.

Gelukkig worden wat betreft de douane nu op federaal niveau maatregelen genomen. Ik heb vandaag in de media gelezen dat federaal minister De Croo doet wat reeds maanden werd bepleit door voormalig federaal minister Van Overtveldt. Beter laat dan nooit. Het is dan ook een goede zaak dat er inspanningen gebeuren om bijkomend personeel voor de douane aan te werven. Tegelijkertijd moet er ook worden ingezet op de controle van goederen. Daarvoor moet ook bijkomend personeel worden aangeworven.

Los van de economische impact is de brexit ook een zeer belangrijk en gevoelig politiek feit. Ik denk dan in de eerste plaats aan de situatie in Noord-Ierland. Ik ben ter plaatse geweest op de grens tussen de Ierse Republiek en Noord-Ierland. Vroeger was dat een gemilitariseerde zone, nu zie je geen grensovergang. Enkel op verkeersborden zie je aan de ene kant van de grens 'miles' staan en aan de andere kant 'kilometer'. Men mag er niet aan denken wat de consequenties kunnen zijn wanneer het Goede Vrijdagakkoord op de helling komt te staan en er weer een harde grens komt.

Wat ook te denken van de Schotten? Over het volgende verschil ik absoluut van mening met collega Daems. Daarstraks werd er gezegd dat blind separatisme Vlaanderen of andere regio's zal afsluiten. Wat moeten we denken van de Schotten? De Schotten zijn er de grootste voorstanders van geweest om binnen de Europese Unie te blijven. Ook vandaag nog pleiten zij daarvoor. Wel, laten we die regio's steunen die absoluut pro-Europees zijn maar die door anderen worden afgedwongen omdat zij streven naar meer autonomie, naar onafhankelijkheid. De Schotten zijn daar het beste voorbeeld van. (*Applaus bij de N-VA*)

De verdeel-en-heersstrategie siert de Europese Unie niet. Het wordt tijd dat men beseft dat nationalisme en regionalisme niet haaks staan op Europese samenwerking.

Collega's, mijn partij is altijd heel duidelijk geweest over de brexit. Wij betreuren het mogelijke vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie. We verliezen een belangrijke partner op economisch vlak, maar ook een bondgenoot die durft ingaan tegen de idee van een Europese superstaat. Een Europese superstaat hebben we niet nodig en kan er alleen voor zorgen dat er nog lidstaten twijfels beginnen krijgen over de voordelen van de Europese Unie.

Minister-president, nu moeten we hiermee aan de slag. We kijken alvast uit naar de resultaten van het Overlegcomité van aanstaande vrijdag. We zijn ervan overtuigd dat u daar de belangen van onze Vlaamse economie goed zult behartigen. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Van Rompuy wenst niet onderbroken te worden. *(Opmerkingen)*

Peter Van Rompuy (CD&V): Daarna krijgt u de kans, maakt u zich vooral geen zorgen.

Beste collega's, twee jaar geleden, na het brexitreferendum, is Groot-Brittannië op een rondpunt beland. Sindsdien zijn ze rondjes aan het draaien en raken ze het maar niet eens over de vraag welke afrit richting soevereiniteit ze nu zullen nemen. Gisteren is het Britse parlement vol de vangrails ingegaan. Het voorstel van May, die voor haar voorstel gevochten heeft als een leeuw, is met een verpletterende meerderheid weggestemd.

Na gisteren weet niemand nog hoe het nu verder moet. Een van de meest gehoorde voorstellen is uitstel, om verder te kunnen onderhandelen. Daar staat de Europese Unie zonder enige twijfel voor open, maar de bal ligt in het Britse kamp. En in het Britse parlement is er voor geen enkele nieuwe oplossing ook maar een begin van een meerderheid te vinden. En zelfs als men uitstel zou vragen, zou dat van zeer korte duur zijn, want op 26 mei zijn er Europese verkiezingen. Stel u voor dat de Britten zouden moeten meedoen aan de Europese verkiezingen. Ook voor een nieuw referendum is er eigenlijk maar tijd tot 26 mei. Dat is bijzonder krap. En zij die spreken over nieuwe Britse verkiezingen als een oplossing: wel, wij hebben met Europa een deal gemaakt, België en Vlaanderen zijn ook met die deal akkoord gegaan. Dat is de best mogelijke. Daar zal weinig aan kunnen worden veranderd, want Europa zal de Ieren natuurlijk nooit loslaten in dit dossier. Wij gaan niet toelaten dat het Noord-Ierse conflict weer naar boven zou komen.

De politieke situatie in het Verenigd Koninkrijk zit dus muur- en muurvast. Al die polarisering heeft uiteindelijk alleen maar geleid tot totale blokkering. Intussen tikt de brexitklok verder naar 29 maart en dreigt het Verenigd Koninkrijk zonder akkoord uit de Europese Unie te crashen, de zogenaamde no-dealbrexit. De handelsrelaties met het Verenigd Koninkrijk gaan dan van de ene dag op de andere verlopen zoals wij handel drijven met Oeganda. Stel u voor. Maar dat is de realiteit: importtarieven, douanemaatregelen en dergelijke. In de haven van Dover spreekt men over files, niet van zes uur, maar van zes dagen. Dat is de realiteit.

Daarenboven, en dat is het grootste probleem, dreigt het Verenigd Koninkrijk zelf uiteen te vallen. Als er een harde grens komt tussen Ierland en Noord-Ierland, dan komt het conflict dat beëindigd werd door het Goedevrijdagakkoord helemaal terug. En dat willen we absoluut niet.

Niet alleen de Britten zullen de dupe zijn van deze brexitchaos. Ook Vlaanderen dreigt jammer genoeg in de brokken te delen. De jobs van maar liefst 28.000 Vlaamse gezinnen staan op het spel, dat is 7 maal de sluiting van Ford Genk. Om die nefaste gevolgen tegen te gaan of te milderen, hebben de Vlaamse Regering – ere wie ere toekomt – en de Federale Regering een noodbrexitplan opgesteld. Ik

roep dan ook alle partijen op om dat op een redelijke manier te bekijken en dat niet te laten vervallen in een zoveelste rondje zwartepieten. Wij moeten zo rap mogelijk akkoorden maken over de budgetten en de maatregelen die nodig zijn voor een brexitnoodplan. En dat is vooral in het belang van onze Vlaamse economie.

Nu, al die noodmaatregelen zullen niet kunnen voorkomen dat wij voor een periode van ongeziene onzekerheid staan, in de eerste plaats onzekerheid voor de Vlaamse gezinnen die in het Verenigd Koninkrijk wonen. Men weet niet of de partner en de kinderen ook kunnen genieten van dezelfde verblijfsrechten als degene die daar werkt. Daar is nog veel onduidelijkheid over. Daarnaast is er natuurlijk ook de onzekerheid voor heel wat Vlaamse kmo's. Hun voortbestaan staat op het spel. Het Verenigd Koninkrijk is de vierde handelspartner van Vlaanderen. Voor een kleine, open economie als de onze is er niets ergers dan protectionisme. En alsof die brexit nog niet erg genoeg is, dreigt over een maand de Amerikaanse president Trump er nog een handelsoorlog met de Europese Unie bovenop te doen. Dat zou een horrorscenario zijn voor de Vlaamse welvaart.

Collega's, gisteren is het grootste populistische project van deze tijd, de brexit, uitgedraaid op totale chaos. En we zijn nu tot de vaststelling gekomen tot wat voor miserie dat euroscepticisme en doorgeschoten nationalisme allemaal kan leiden. Jammer genoeg voor Vlaanderen is het slechtste scenario stilaan het waarschijnlijkste aan het worden: de no-dealbrexit. De komende weken zullen wij dan ook, over de partijgrenzen heen, moeten samenwerken en alles moeten doen om die noodplannen er zo snel mogelijk door te krijgen, in het belang van de Vlaamse welvaart. Ik zou zeggen: 'fasten your seatbelts'. (*Applaus bij CD&V*).

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Voorzitter, net zoals de eerste spreker geeft ook collega Van Rompuy af op het nationalisme, als oorzaak van alle ellende. Maar ik denk dat we de vraag moeten omdraaien, collega: hoe komt het dat in verschillende landen – Oostenrijk, Italië, Nederland, Frankrijk en ook Vlaanderen – het nationalisme inderdaad versterkt wordt?

Collega, moeten wij ons niet afvragen wat de Europese Unie verkeerd doet, en waarom het zover komt? Moeten we ons niet afvragen waarom de Britten massaal voor een brexit gestemd hebben? Omwille van bepaalde zaken die de Europese Unie gedaan heeft? Omwille van het feit dat de Europese Unie in de migratiecrisis eigenlijk niet is opgetreden? Waarom trekt de Europese Unie bepaalde taken naar zich toe, die eigenlijk tot de nationale soevereiniteit en de nationale bevoegdheden behoren? Moet dat niet de vraag zijn, in plaats van dat we – altijd hetzelfde riedeltje – afgeven op het nationalisme?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Ik draai het graag om: wie in dit dossier de Vlaamse belangen, de Vlaamse welvaart en de Vlaamse jobs wil verdedigen, die is toch wel tegen de brexit? En u bent voor de brexit. Ik zal zelfs meer zeggen: stel u voor dat we een brexit zouden hebben in Vlaanderen, de zogenaamde 'blexit' – iets waar u bij momenten voor pleit. Dat zou nog erger zijn dan de brexit. Waarom? Omdat wij met de euro zitten. Dan moet je het spaargeld van de Vlamingen, die daar zo hard voor gewerkt hebben, omzetten van de euro naar een andere munt. Ik denk dat, als je de Vlaamse belangen wilt verdedigen, je tegen de brexit moet zijn. Dan moet je tegen die exitscenario's zijn, en niet ervoor, zoals u bent. (*Applaus bij CD&V*).

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijnheer Van Rompuy, het brexitreferendum was voor mij een hoogdag voor de democratie, net zoals verkiezingen dat

zijn. De Britten hebben gestemd voor het 'leave'-kamp. Daar moet je toch wel respect voor opbrengen. Ik zeg niet dat ik per se voor een brexit ben, maar ik juich wel toe dat mensen – kiezers – via een referendum over dergelijke belangrijke zaken kunnen stemmen.

En als er nu wel of niet een brexit komt, dan heeft dat niets te maken met de bewering dat onze partij niet voor de Vlaamse belangen zou staan – wel integendeel. Ik zal straks nog proberen om kort een samenvatting van mijn betoog te geven, voorzitter. Ook wij zijn bezorgd om de mogelijke impact van de brexit. Ook wij willen dat de nodige maatregelen worden genomen. Ook wij zien zelfs bepaalde opportuniteiten. Zelfs vandaag nog laat Joachim Coens, gedelegeerd bestuurder van de haven van Zeebrugge, weten dat zij klaarstaan voor de brexit. In tegenstelling tot wat u doet, en wat collega Daems doet, zaait hij geen paniek. Jullie doen niet anders dan paniek zaaien, de mensen op stang jagen.

Maar we moeten inderdaad voorbereid zijn, en we moeten als Vlaamse Regering, samen met de Federale Regering, inderdaad de nodige maatregelen nemen. Het gaat er ons niet om dat we tegen Europa zijn, zoals collega Daems zegt. Wij zijn niet tegen Europa, integendeel. Maar we zijn wel tegen de Europese Unie zoals die nu al decennialang functioneert. Het is de Europese Unie die moet worden hervormd. Men moet stoppen met altijd maar de schuld bij het zogenaamde nationalisme te leggen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Mijnheer Sintobin, u moet de Britse jongeren maar eens vragen hoe democratisch zij het vinden om hun toekomst te moeten uitbouwen buiten de Europese Unie. Dat moet u hen maar eens vragen!

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Tja, de Britse jeugd is wel niet gaan stemmen hé.

De voorzitter: Mijnheer Sintobin, de heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Zulke belangrijke beslissingen neem je niet met een gewone meerderheid, maar met een bijzondere meerderheid.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Als de Britse jeugd het dan toch zo belangrijk vond, was ze misschien beter gaan stemmen.

Peter Van Rompuy (CD&V): Wel, ze zijn gaan stemmen, bij de daaropvolgende verkiezing. Bij de eerste mogelijkheid die ze hadden om het recht te trekken, zijn ze massaal gaan stemmen. Dat was bij de nationale verkiezingen. En dat heeft May haar meerderheid gekost.

De voorzitter: Mevrouw Van Volcem heeft het woord.

Mercedes Van Volcem (Open Vld): Mijnheer Sintobin, indien u denkt dat de brexit een goede zaak is voor de haven van Zeebrugge, dan zet u de wereld toch op zijn kop.

De heer Coens stelt dat het havenbestuur heeft geprobeerd zich voor te bereiden. Ik heb de nota bij. Ik zal het u uitleggen. U bent van Brugge. Er zullen vierduizend trucks staan. Er is een heel plan nodig voor een noodparking. Het is nefast. *(Opmerkingen van Stefaan Sintobin)*

Ja, ik heb het ook gelezen. Wat zegt Joachim Coens eigenlijk? Dat wij al een jaar bezig zijn, ook via technologie, om de doorstroming zo vlot mogelijk te laten verlopen.

Maar u moet niet, zoals altijd, de boel omkeren. De brexit is slecht voor de haven van Zeebrugge. En de brexit is slecht voor de toegang tot heel Noord-Europa. Ik

begrijp niet dat u dat hier zelfs durft zeggen. U verdraait de woorden altijd. *(Applaus bij Open Vld, CD&V, sp.a en Groen)*

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik wil het hebben over waar het in dit actualiteitsdebat om gaat: maatregelen die wij als Vlaanderen kunnen treffen om onze economie te beschermen tegen een brexit die nefaste gevolgen heeft voor onze economie. Van Vlaams Belang tot Groen, we zijn het er allemaal over eens dat we maatregelen moeten nemen en dat de Vlaamse Regering al enkele stappen heeft gezet.

Maar waarmee wij het niet eens zijn, is het fundamentele probleem dat al die andere partijen hier hebben – ik wil de N-VA dan misschien nog buiten beschouwing laten –, met een democratische beslissing van die Britten. Natuurlijk pleiten ook wij eerder voor een zachte brexit, zodat we jobs kunnen redden, zodat we onze economie kunnen redden.

Maar waar wij niet aan meedoen, is het populisme van het establishment en de elite die zeggen dat het probleem is dat de Britten iets hebben gestemd dat die Europese elite niet wil. Want dát is fundamenteel fout. Leg u neer bij die democratische beslissing en werk samen om goede maatregelen te vinden. Daarin vinden wij elkaar. Ja, die jobs in de haven van Brugge. Ja, die jobs in de haven van Antwerpen. Dat is ook óns engagement. De Vlaamse Regering moet daar maatregelen treffen en stappen nemen. Bereid dat voor. Wij hadden ook liever afspraken gezien. Maar het is nu niet zo. Vervuil dit debat niet door een verkiezingsuitslag van zoveel tijd geleden, door opnieuw dat debat te voeren. Laat het gaan over de essentie, red die jobs.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Mijnheer Van Grieken, ik zal het debat een beetje opkuisen voor u. Geen enkele partij ontkent dat Europa niet perfect functioneert. Geen enkele partij zal niet erkennen dat er bij sommige mensen een probleem leeft met vertegenwoordiging.

Een van de grote verschillen tussen uw partij en de mijne, is dat wij oplossingen proberen te vinden en de democratie proberen te versterken. Wij jagen de mensen niet met leugens en volkslakkerij de afgrond in. *(Applaus bij Open Vld en CD&V)*

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Ik heb het daarnet eigenlijk al gezegd: er zijn al een hele reeks maatregelen genomen. Is dat voldoende? Nee. Het is een goede zaak dat de federale overheid nu eindelijk – misschien wat laat, maar toch eindelijk – met maatregelen komt. *(Opmerkingen van Bart Somers, Marino Keulen en Koen Van den Heuvel. Rumor.)*

Ik wil graag wijzen op het actieplan met betrekking tot de brexit.

De voorzitter: Hallo, hallo, hallo. Indien u uw agressie of frustratie kwijt wilt, dan vraagt u het woord en zegt u wat u wilt zeggen. Dat is overigens veel beter voor de maag en het hart.

De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): De Vlaamse Regering moet voorbereid zijn en moet een proactieve standpuntbepaling doen. Ze moet compenserende maatregelen nemen. In het kader van het meerjarig financieel plan van een jaar geleden werd

voorgesteld dat er een fonds moet komen voor flankerende maatregelen om regio's, ondernemingen en burgers bij te staan.

We moeten vooruitkijken. We moeten niet altijd achterom kijken naar die uitslag. Die brexit is er. Die brexit zal plaatsvinden. We weten nu dat die no-deal een meerderheid heeft. Ondertussen heeft de Vlaamse Regering al maatregelen genomen. Maar we moeten nog bijkomende maatregelen treffen.

Het is goed dat we aan hetzelfde zeel trekken, in het belang van Vlaanderen, van onze ondernemingen en van onze burgers. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Somers heeft het woord.

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Vanlouwe, ik denk dat wij perfect op dezelfde lijn zitten, dat het belangrijk is dat wij die brexit goed voorbereiden, en dat dat de taak is van alle overheden. Maar ik aanvaard uw kritiek op de federale overheid niet. U was tot anderhalve maand geleden lid van die Federale Regering, en omdat uw partij daar gaan lopen is, zitten we op federaal vlak nu met een regering in lopende zaken, die daardoor met de handen gebonden is en niet meer kan doen wat ze zou moeten doen om die brexit op een volwaardige manier voor te bereiden. U hebt dus mee bijgedragen tot de moeilijkheden waarin de Federale Regering vandaag zit. U bent dus niet geplaagd om kritiek te geven op die Federale Regering. (*Applaus bij Open Vld, CD&V en Groen*)

Karl Vanlouwe (N-VA): Mijnheer Somers, ik denk dat u toch even moet kijken naar de maatregelen die Johan Van Overtveldt het voorbije jaar heeft voorgesteld, onder andere meer personeel voor de douane. In de haven van Zeebrugge en in de haven van Antwerpen heeft hij de nodige vacatures uitgeschreven. Er is bijkomend personeel aangeworven. Er zal ook bijkomend personeel aangeworven moeten worden in verband met de controle op de voedselveiligheid van de goederen die vanuit het Verenigd Koninkrijk in de Europese Unie komen.

Nu moet u niet zeggen dat Johan Van Overtveldt geen maatregelen genomen heeft. Hij heeft er al maanden, zelfs twee jaar, voor gepleit om die maatregelen te nemen. (*Applaus bij de N-VA*)

Bart Somers (Open Vld): Mijnheer Vanlouwe, als ik u zo hoor, was uw eerste kritiek op de Federale Regering zonder voorwerp. (*Applaus bij Open Vld*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Collega Vanlouwe, de maatregelen uit het noodplan voor de brexit zou u beter steunen in plaats van ze te torpederen, en dat in het belang van de Vlaamse economie. (*Opmerkingen bij de N-VA*)

Collega Van Grieken, ik heb gezegd dat we daarover niet moeten zwartepieten, dat we over die maatregelen het over de partijgrenzen heen eens zouden moeten zijn, en niet beginnen met spelletjes van 'die heeft dat gedaan en die heeft dat gedaan'. Neen, nu moeten we eens samenwerken en zorgen dat er zo snel mogelijk resultaat is.

Collega Van Grieken, u bent echt de allerlaatste partij die de brexit verdedigt, weet u dat? Uw zusterpartij in Frankrijk heeft zelfs al die frexit- en brexit-sotternieën uit haar programma geschrapt. Zo democratisch is het, alstublieft! (*Opmerkingen van Stefaan Sintobin*)

Daarenboven is – als ik verder mag gaan – de steun voor de Europese Unie in alle Europese landen sinds de brexit alleen maar gestegen. Ze is in Vlaanderen

op haar hoogste punt in dertig jaar, en in het Verenigd Koninkrijk geven alle peilingen aan dat er een meerderheid is tegen de brexit.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik heb geen lessen te leren van de heer Van Rompuy over zusterpartijen. Ik geloof dat de heer Orban en zijn partij een zusterpartij van de uwe is, en die juicht natuurlijk ook de brexit toe.

Ten tweede is het fundament van het grote probleem dat de grootste vijand van Europa natuurlijk die Europese Unie an sich is. Als ik Juncker hoor zeggen dat er geen democratische beslissing kan zijn tegen Europese verdragen, dan zit daar het fundamentele probleem.

Laat ons het debat nu terugbrengen naar de essentie – hoe beschermen we Vlaamse jobs? – en niet het debat voeren omdat u gewoon niet tegen uw verlies kunt, en u niet tegen de werking van de democratie kunt.

Peter Van Rompuy (CD&V): Zoals ik gezegd heb: wie de Vlaamse jobs wil verdedigen, is tegen de brexit, en niet voor de brexit. En u bent de enige die dat nog verdedigt. *(Opmerkingen van Tom Van Grieken)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Van Rompuy, om het nog eens duidelijk te maken: het gaat niet over tegen of voor de brexit, het gaat over respect voor de Britse kiezer, het gaat over respect voor de democratie. Nu zegt u dat bij een tweede referendum de Britten waarschijnlijk voor 'remain' zouden stemmen, maar u hebt dat al een paar keer gedaan in het verleden: mensen angst aanjagen, aan paniekzaaijerij doen. U hebt het gedaan met het Verdrag van Maastricht, waar de Denen tegenstemden in een referendum en waar de Europese Unie hen verplichtte tot een tweede referendum. De Fransen, de Nederlanders hebben massaal tegen de Europese Grondwet gestemd. Wat hebben ze gedaan? Ze hebben het kind gewoon een andere naam gegeven, maar de inhoud is gebleven. En zo zijn er nog een aantal voorbeelden. Ook de Ieren hebben destijds in een referendum tegen het Verdrag van Lissabon gestemd. En u hebt, of beter de Europese Unie heeft, hen gedwongen om een tweede referendum te organiseren. En zo gaat het telkens opnieuw.

De Europese Unie dwingt de mensen om te stemmen tot ze de juiste keuze hebben gemaakt voor die Europese Unie. Daar gaat het over.

Peter Van Rompuy (CD&V): Drie op de vier Vlamingen steunt de Europese Unie. Drie op de vier, en dat is het hoogste peil in dertig jaar. En daarmee is alles gezegd. *(Applaus bij de meerderheid)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): We zullen dat zien bij de Europese verkiezingen, waar die drie op de vier zitten.

De voorzitter: De heer Vandenbroucke heeft het woord.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, enkele maanden geleden was ik samen met de collega's Peumans, Rzoska en Vandaele in Wales in de UK. Het is een regio met een hoge werkloosheid, die een zeer moeilijke economische transitie doormaakt en die daarvoor de afgelopen jaren op zeer veel Europees geld heeft kunnen rekenen. Die regio is in de UK de grootste netto-ontvanger van Europees geld. Het is in die regio dat het aantal probrexitstemmers bij de hoogste was in de UK, onbegrijpelijkwijls.

We hebben daar gesproken met mensen van de Conservative Party en de Labour Party, die deel uitmaken van een plaatselijk brexitcomité van het Welshe parlement. Het viel me op dat ze zich langs beide zijden lieten ontvallen: hadden we de afgelopen twintig, dertig jaar maar wat vaker weerwerk geboden tegen het

gebash tegen de Europese Unie in Britse populaire kranten, die vaak gelardeerd waren met leugenachtige artikels; hadden we maar wat meer moed betoond om de vruchten van Europese samenwerking naar voren te brengen en te omarmen.

Collega's, het is het jarenlange stilzwijgen van de Britse politieke klasse tegen het gebash van de Europese Unie. Het is de hoogmoed geweest van David Cameron, enkele jaren geleden hier nog bewierookt als een visionair leider, wanneer hij zijn referendum op tafel heeft gelegd. Het zijn de leugens van populistten die ondertussen al gaan lopen zijn, die de UK in de chaos hebben gestort die we vandaag zien – chaos waar ook Vlaanderen niet immuun voor is. Het is al vaak genoeg gezegd: wij zijn een exportgerichte economie en we hebben belangrijke handelsbelangen in de UK. De vraag is dan: zijn wij klaar voor een brexit met of zonder deal?

Minister-president, het moet me van het hart, maar de eerste die daaraan leek te twijfelen, was uzelf, wanneer u op 7 januari ervoor hebt gepleit om de onderhandelingstermijn tussen Groot-Brittannië en de Europese Unie met maar liefst twee jaar te verlengen tot 29 maart 2021. Ik vond dat geen verstandige uitspraak, nog voor het Britse parlement moest stemmen over die deal. Met het signaal dat u hebt gegeven aan bedrijven, waartegen u vandaag zegt: maak u klaar om die brexit voor te bereiden, geeft u tegelijk het signaal: we gaan aan de periode van onzekerheid nog twee jaar proberen aan te breien. Ik vraag me af welk signaal u daarmee hebt gezonden naar de overkant van het Kanaal, waar men een Europees regeringsleider ziet opstaan die zegt: als het nodig is, dan zullen we de deadline wel met twee jaar verlengen.

De vraag van dit debat is: zijn wij klaar voor een brexit, vroeg of laat, met of zonder een deal?

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vandenbroucke, u moet natuurlijk correct weergeven wat ik heb gezegd. Ik heb altijd gezegd dat ik hoop dat er geen brexit komt. Ik heb altijd gezegd dat naarmate de deadline nadert, ik steeds meer vreesde voor het niet bereiken van een akkoord. Dat is helaas waarheid. Ik heb gezegd dat er in dat geval echt moet worden gewerkt aan de verlenging van de termijn. Geen verlenging van de termijn kan leiden tot chaos en tot zeer, zeer zware economische gevolgen.

Dat is waarover dit debat zou moeten gaan. Tegelijk – maak u geen zorgen – waren er eveneens stemmen in het Verenigd Koninkrijk die daarvoor hebben gepleit, maar daar moet je een akkoord over hebben aan de beide zijden van het Kanaal. Ik heb tegelijk alles in het werk gesteld om onze bedrijven ervoor te waarschuwen dat 29 maart dichtbij komt, maar ik denk dat regeren nog altijd vooruitkijken is, rekening houden met alle mogelijkheden en helaas is één van die grote mogelijkheden dat er op 29 maart geen akkoord is.

Joris Vandenbroucke (sp-a): We weten inderdaad sinds gisteren dat er geen akkoord is, maar ik kan me niet voorstellen dat uw uitspraak van 7 januari, in de allerlaatste fase van de onderhandelingen tussen de EU en het Verenigd Koninkrijk, op applaus is onthaald door diplomaten, die wel degelijk met een deadline voor ogen hebben onderhandeld met het Verenigd Koninkrijk, op het ogenblik dat inderdaad ook in het Verenigd Koninkrijk stemmen opgingen om wat meer tijd te nemen. Ik vond dat geen verstandig signaal. Nu moeten we spreken over het feit dat er geen deal is, maar dat weten we pas sinds gisteren. Daar kon u vooraf niet over speculeren.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Collega, ik begrijp u toch niet goed. Het lijkt nu wel of de huidige situatie te wijten is aan een uitspraak van de minister-president.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Dat zeg ik niet.

Karim Van Overmeire (N-VA): Dat lijkt me toch wel heel vergezocht. Ik was twee dagen geleden ook op een bijeenkomst van allerlei Europese regio's, en daar gold Vlaanderen als voorbeeldregio wat de voorbereiding op de brexit betreft, als een van de regio's die het meest hebben gedaan om de mensen en de ondernemingen voor te bereiden op die brexit. Velen trachten ter zake het Vlaamse voorbeeld te volgen. Het is natuurlijk bijzonder moeilijk om je voor te bereiden als je niet goed weet wat er komt. En als we niet goed weten wat er komt, is dat niet de schuld van Vlaanderen, is dat niet de schuld van de EU, is dat zelfs niet de schuld van de Britse kiezer, maar ligt dat aan het feit dat er in de Britse politiek blijkbaar voor niks een meerderheid te vinden is. Niet voor een harde brexit, niet voor 'remain', niet voor iets tussenin: er is voor niks een meerderheid. Als de tegenpartij eigenlijk niet goed weet wat ze wil, is het natuurlijk heel moeilijk onderhandelen, heel moeilijk om een deal te sluiten binnen een bepaalde tijdslimiet. (*Applaus bij de N-VA*)

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vandenbroucke, ik heb toch de indruk dat u twee zaken verwacht. Ik heb altijd gezegd dat, als de deal zou worden aanvaard, er dan een overgangsregeling is waarbij alles blijft zoals het was, en dat die overgangsregeling ook nog eens met twee jaar kan worden verlengd. Als ik het had over de verlenging van de termijn van artikel 50, heb ik het niet gehad over twee jaar. Dat zijn twee aparte zaken. Enerzijds is er de transitie-regeling die zou ingaan wanneer de deal zou worden aanvaard, en die kan dan nog eens worden verlengd met twee jaar. Anderzijds is er de mogelijkheid om de termijn van artikel 50 te verlengen, zodat de hakbijl niet valt op 29 maart. Die staat erin. Ik weet dat een van de problemen om dat voldoende ruimte te geven, dus niet het grote probleem, de Europese verkiezingen zijn. De Britten zeggen dat ze daar niet meer aan deelnemen. De EU zegt dat, als ze daar wel aan deelnemen, ze erin zitten en er niet meer uit kunnen. Dat is nog eens een probleem boven op alle mogelijke dramatische gebeurtenissen in dit dossier. Verwar echter alstublieft de twee zaken niet.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega's, de vraag waar we voor staan, gelet op de situatie vandaag, is: zijn wij klaar? Er is een actieplan ingediend door de Vlaamse Regering in november vorig jaar. Ik stel vast dat een van de speerpunten van dat actieplan interfederale samenwerking is. Minister-president, dan is mijn vraag natuurlijk of u er bijvoorbeeld sterk genoeg op hebt aangedrongen bij uw gewezen collega's Van Overtveldt en Jambon om bijvoorbeeld de douanediens ten te versterken. Op een bepaald moment heeft de FOD Financiën gezegd te verwachten dat er bij een brexit een capaciteitstoename van ongeveer 300 mensen zou zijn. Gewezen minister Van Overtveldt heeft dan beloofd om die capaciteit te versterken met 141 mensen. We zien dat vandaag de teller op 71 staat, dat die mensen nog moeten worden opgeleid om hun job te doen. Dat heeft bijvoorbeeld de gouverneur van West-Vlaanderen, Carl Decaluwé, tot de uitspraak geïnspireerd dat hij de zeer grote vrees heeft dat, zelfs als die brexit op een geordende manier verloopt, volgens het vooraf bepaalde tijdspad dat we al twee jaar voordien kenden, we de capaciteit ontberen om in West-Vlaanderen die douaneformaliteiten op een goede manier op te lossen.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vandenbroucke, wees gerust, maak u geen zorgen. Ik heb me ertoe geëngageerd om inzake de brexit alle mogelijke inspanningen te leveren, op het Europese en het Vlaamse niveau, maar ook, waar het nodig is, op het federale niveau. Ik heb er van meet af aan voor gepleit dat er bijkomende capaciteit zou zijn voor de douane. Minister Van Overtveldt heeft daar ook de vacatures voor uitgeschreven. Hij heeft de toestemming gekregen van de Federale Regering om er in een eerste fase 141 aan te werven. Ik heb uit de mond van het hoofd van de douane in Zeebrugge

vernomen dat er 4000 sollicitanten waren, dat men er daarvan slechts 100 heeft kunnen aanvaarden en dat er nog procedures lopen voor bijkomende mensen.

Ik weet niet hoe ver de Federale Regering ermee staat, maar ik heb er ook op aangedrongen om dierenartsen aan te werven om ervoor te zorgen dat er fyto-sanitaire controles kunnen gebeuren. Ik weet dat Nederland al maanden bezig is met Vlaamse dierenartsen aan te werven.

Ik heb wat de douane betreft, van meet af aan gezegd dat men moet proberen om met 'preclearance' te werken. Ik heb begrepen, ook van het hoofd van de douane, dat dit zal gebeuren. Ik heb erop aangedrongen dat er zoveel mogelijk zal worden gedigitaliseerd. Ik heb van het hoofd van de douane gehoord dat dit ook zal gebeuren.

Tot slot, heb ik ook gevraagd – en ik heb het hier al diverse keren meegedeeld – dat er zou worden gewerkt met 'authorised economic operators', bedrijven die mogen geacht worden te goeder trouw te zijn. Als ze zeggen dat ze een lading tapijt vervoeren, het ook een lading tapijt is zodat je niet elke vracht opnieuw moet controleren. Dat gebeurt ook bij andere grenzen zoals tussen Canada en de VS. Ik weet niet of dit al is opgenomen in de plannen van de douane, maar ik denk dat er zoveel mogelijk werk van moet worden gemaakt.

Als dus wordt gezegd dat de haven van Zeebrugge er klaar voor is, dan is het omdat de haven van Zeebrugge de logistieke oplossingen heeft. De haven-bedrijven zijn trouwens op hun gebied volledig autonoom. Ze gaan een aantal logistieke problemen moeten oplossen en ze nemen daar voorbereidingen voor. Ik kan u zeggen dat ze zeer enthousiast zijn over mijn voorstel om zoveel mogelijk 'preclearance' te doen in het binnenland zodat al die controles niet ter plekke moeten gebeuren. Je kunt nog zoveel maatregelen nemen, dan nog riskeer je dat dit leidt tot heel veel tijdverlies en heel veel kosten voor onze economie.

Maak u dus geen zorgen. Ik denk dat we alle mogelijke inspanningen leveren op Vlaams vlak, op federaal vlak, op Europees vlak. Ik zal het trouwens straks in mijn repliek ook hebben over de noodmaatregelen met betrekking tot de Europese Unie. Wij zijn klaar om met de Federale Regering zo snel mogelijk een interfederale interkabinettenwerkgroep (IKW) te hebben en waar het nodig is ook onze regelgeving daarop te aligneren. Er komen federale maatregelen. Het kan best zijn dat waar een eerste screening zei dat er geen decreten moesten worden aangepast, het nu wel moet gebeuren. We zijn natuurlijk bereid om dat zo snel mogelijk te doen. Hier zijn zaken van algemeen belang die vereisen dat er zo snel mogelijk wordt opgetreden, ook al is het nu heel kort dag.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Minister-president, ik dank u om even te verduidelijken wat u allemaal bepleit hebt, al dan niet succesvol, en welke nieuwe procedures u hebt voorgesteld. Ik neem uw woorden bijzonder ernstig wanneer u zegt: 'Maak u vooral geen zorgen.' Het is goed dat u dat zegt: 'Maak er vooral geen zorgen.' Ik stel vast dat een aantal mensen dat wel doen, bijvoorbeeld de gouverneur van West-Vlaanderen. De komende dagen en weken zullen uitwijzen of die nodige versterking van capaciteit, bijvoorbeeld bij de douane, en de procedures er inderdaad zijn.

Minister-president Geert Bourgeois: Collega Vandenbroucke, mag ik u vragen om correct te citeren wat ik zeg. U vraagt mij of ik de federale overheid heb gecontacteerd en of ik daarvoor de nodige inspanningen heb geleverd. Ik heb gezegd: 'Maak u daar vooral geen zorgen over. Ik heb dat in een heel vroeg stadium gedaan met heel concrete vragen, heel concrete voorstellen.'

Uiteraard maak ik mij zorgen over de brexit. Dat is toch het voorwerp van het debat hier. Kom nu misschien eens met uw voorstellen van wat er moet gebeuren

want daar gaat het debat over. Ik heb hier al diverse interventies gehoord met allerlei grote beschouwingen. Er wordt gezegd dat het debat gaat over hoe we het allemaal gaan beperken, over hoe we de kosten gaan beperken, over hoe we de gevolgen gaan beperken. Wel, ik sta open voor elk mogelijk voorstel.

Laat ons dat niet in een tegenstelling voeren. Ik denk dat we ons allemaal wel bewust zijn van de ernst van de situatie. Waar bijkomende maatregelen kunnen worden genomen, laat ze horen, in plaats van mij te vragen of ik het nodige heb gedaan opdat de federale overheid maatregelen zou nemen. Ik heb het gedaan. Ik heb u gezegd dat u zich daarover geen zorgen moet maken, maar ik kan natuurlijk niet in de plaats van de federale overheid optreden. Ik sta klaar als de federale overheid noodmaatregelen neemt om daarover zo snel mogelijk samen te zitten. Pas nadat de federale kern zich daarover heeft gebogen kan worden nagegaan of er onderlinge afstemming nodig is. Dat spreekt vanzelf.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Zoveel te beter, minister-president.

Een tweede punt van uw actieplan is het sensibiliseren, informeren en ondersteunen van bedrijven en kmo's. Ik zal geen beschouwing geven bij al die verschillende maatregelen.

Collega Daems heeft een aantal bijkomende suggesties gedaan die ik wel kan ondersteunen. Wel wil ik wijzen op een kritische stem in de media vandaag, en niet van de eerste de beste, namelijk Alfaport. Alfaport is van oordeel dat de grote exporteurs wel weten wat ze moeten doen en er wel klaar voor lijken. Het heeft echter de indruk dat de kleinere en middelgrote bedrijven in Vlaanderen – en we zijn toch een sterk kmo-gerichte economie – niet voldoende geïnformeerd zijn, niet voldoende klaar zijn en dat ze eenvoudigweg de handel of economische betrekkingen met de UK zullen stoppen. Dat zou natuurlijk wel meteen een grote impact kunnen hebben op de Vlaamse economie. Ik reken er daarom op, minister-president, dat u eens gaat samenzitten met de mensen van Alfaport om te vragen waarom ze dat zeggen, waarom een deel van de leden aangeven dat ze er nog niet klaar voor zijn.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Collega Vandenbroucke, het is natuurlijk niet aan mij de minister-president tegen u te verdedigen. Het kan wel zijn dat een aantal kmo's niet voorbereid is op de eventuele impact en gevolgen van de brexit. Ik kan er echter wel van getuigen dat de kmo's, vooral in West-Vlaanderen, waar de impact waarschijnlijk het grootst zal zijn, wel degelijk al een tijdje bezig zijn met de voorbereiding van en het zich informeren over de gevolgen van de brexit.

Naast de Vlaamse Regering, die daar inderdaad de grootste rol in moet spelen, vind ik dat ook belangenorganisaties daarin een rol kunnen spelen. Ik lees vandaag dat bijvoorbeeld UNIZO wel bereid is om kmo's en bedrijven verder te informeren en te ondersteunen om de gevolgen van de brexit op te vangen.

Joris Vandenbroucke (sp.a): Collega Sintobin, ik zal zeker niet weerleggen dat er inspanningen gebeuren. Ik heb ze ook gelezen in het actieplan. Ik wil ze met veel plezier ondersteunen. Collega Daems heeft een aantal bijkomende suggesties gedaan. Het is natuurlijk moeilijk meetbaar wat het resultaat is van dergelijke inspanningen. We kunnen echter niet om bepaalde stemmen heen en ik neem die ernstig, zoals Alfaport dat vandaag in de media de toch wel boude uitspraak doet dat het erop lijkt dat heel wat kleine ondernemingen simpelweg zullen stoppen met het ontwikkelen van hun activiteiten met of in de UK. Ik maak me daar dus zorgen over en ik vraag dat men zich daarover buigt.

Om af te sluiten, collega's, wil ik een oproep doen, in de eerste plaats aan diegenen op het Europese vasteland die blijven fantaseren over exits uit de Europese

Unie. Ik hoop dat zij onder ogen zien hoeveel onzekerheid en wat een gigantisch welvaartsverlies dat met zich meebrengt. Ik zou echter ook de collega's – onder andere collega Vanlouwe – willen waarschuwen die hier vandaag waarschuwen voor de Europese superstaat.

Mijnheer Vanlouwe, wat u op het einde van uw interventie hebt gezegd, leek bijna een citaat uit een speech die Margaret Thatcher dertig jaar geleden hield voor het Europacollege in Brugge. Daar waarschuwde ze ook voor de Europese superstaat. Die speech heeft toen de Britse conservatieve partij op een eurosceptische koers gezet. Die eurosceptische koers heeft geleid tot een dynamiek in de UK die de Britse conservatieven niet meer onder controle hebben gekregen en die geleid heeft tot wat we vandaag zien: chaos en welvaartsverlies. Dus alstublieft, probeer daar toch ook wat lering uit te trekken. (*Applaus*)

Karim Van Overmeire (N-VA): Ik begrijp niet dat men, in een debat dat zo belangrijk is, het nog altijd nodig vindt om sneren te geven naar mensen die volgens mij uiteindelijk ook wel inzien dat die Europese Unie haar belang heeft en zeker ook voor Vlaanderen. Ik maak me wat zorgen over de lichtzinnigheid waarmee men bepaalde uitingen doet: uiteindelijk heb je daar wat Britten, een speech van Margaret Thatcher, wat leugens in de pers en dat alles heeft geleid tot een referendum en nu zitten de Britten met de gebakken peren. Dat laatste is natuurlijk zo. Maar, collega Sintobin heeft er al naar verwezen en ik heb de cijfers hier bij me: dat referendum staat niet op zich. In het jaar 2000 was er in Denemarken een referendum over de invoering van de euro: 53 procent tegen. In 2005 was er een consultatief referendum in Nederland over de Europese grondwet: 61 procent tegen.

In Frankrijk hetzelfde jaar: 55 procent tegen. In 2008 in Ierland over Lissabon, eerste ronde: 53 procent tegen. In 2016 was er in Nederland een volksraadpleging over de associatieovereenkomst met Oekraïne: 61 procent tegen. Er is toch wel meer aan de hand dan de speech van Margaret Thatcher, die uiteindelijk de conservatieve partij op het verkeerde spoor heeft gezet. Er is wel wat meer aan de hand. Als u de Europese Unie met al haar voordelen wilt redden, heb dan ook aandacht voor de bekommernis die er leeft in ongeveer alle Europese lidstaten. (*Applaus bij de N-VA en het Vlaams Belang*)

Karl Vanlouwe (N-VA): De heer Vandenbroucke verwees even naar mijn betoog. Mijn fractie heeft inderdaad problemen met een Europese superstaat. We zijn voorstander van Europese samenwerking en dat staat mijlenver af van een Europese superstaat.

Of toen de kiemen zijn gelegd voor de bestaande eurokritiek betwijfel ik. De Europese gemeenschappen zijn ondertussen geëvolueerd naar een Europese Unie. Niet iedereen is daar even tevreden mee. We mogen er over nadenken hoe dat komt, waarom er bepaalde twijfels zijn, niet alleen in het Verenigd Koninkrijk maar ook in andere landen. Wanneer u het nodig vindt om Margaret Thatcher te citeren – ik bedoel dan de Britse Margaret Thatcher –, dan wil ik ook even verwijzen naar Jeremy Corbyn. U kent de leider van Labour, die gisteren ook tegen de deal heeft gestemd en op die manier Groot-Brittannië in die grotere chaos heeft gebracht. Bij het referendum was men ook binnen Labour, de Britse socialisten, zeer verdeeld. Jeremy Corbyn heeft op geen enkele manier zijn nek uitgestoken om een brexit te voorkomen. Steek dus alstublieft niet de schuld op een uitspraak van dertig jaar geleden, maar kijk misschien eens naar wat er is gebeurd op de dag van het referendum en kijk vooral ook naar uw geestesgenoten in het Verenigd Koninkrijk. (*Applaus bij de N-VA*)

Joris Vandenbroucke (sp.a): Ik voel mij absoluut niet aangesproken wanneer u het hebt over de Britse Labourpartij. Ik heb een andere visie op Europa dan hen. Dat is overduidelijk.

Mijn punt is dat hier en elders om de haverklap wordt gewaarschuwd voor de Europese superstaat, terwijl niemand daarvoor heeft gepleit, bijvoorbeeld in dit parlement. Het is dat soort van dynamiek, die daarmee op gang wordt gebracht, die een compleet verkeerd beeld de wereld in stuurt – om de egoïstische redenen die de heer Daems heeft aangehaald. Dit leidt tot een dynamiek die finaal bijzonder negatief uitdraait, een negatieve spiraal waaruit we niet geraken als het ooit zover komt als in de UK. Dat is een verantwoordelijkheid van ons allemaal, ook van u, mijnheer Vanlouwe.

Karl Vanlouwe (N-VA): U hebt opnieuw bepaalde literatuur, boeken of persberichten niet gelezen. Er zijn in het Europees Parlement heel wat eurofielen, wat hun goed recht is. Wij zijn een eurorealistische partij. We zien het voordeel van Europese samenwerking. Er zijn partijen die er altijd voor ijveren om meer bevoegdheden over te hevelen naar het Europese niveau. Ik verwijs naar het boek 'De Verenigde Staten van Europa', waarin echt wel wordt gepleit voor een Europese superstaat. Dat is misschien de reden waarom er zoveel eurocritici bestaan.

Wij zijn voorstander van diversiteit binnen de eenheid, van Europese samenwerking tussen volkeren, tussen lidstaten. Wat ons betreft, moeten de deelstaten daarin zeker een belangrijke rol durven en blijven spelen.

De voorzitter: De heer Vanbesien heeft het woord.

Wouter Vanbesien (Groen): Ik heb gemerkt dat een verwijzing naar Margaret Thatcher heel gevoelig ligt langs deze kant van het parlement. *(Opmerkingen)*

Dames en heren, ik zal duidelijk zijn: de brexit is rotte vis. Het heeft er misschien ooit appetijtelijk uitgezien voor wie het graag eet, maar ondertussen stinkt het en kunnen we er beter van af geraken.

Op drie vlakken is de brexit absoluut een achteruitgang. Ten eerste economisch. De economie in het Verenigd Koninkrijk zal serieuze klappen krijgen. Men heeft dat in het begin nog wat proberen te verdoezelen door rapporten achter te houden, maar ondertussen is iedereen daarvan overtuigd en is het duidelijk aangetoond. Uiteraard geldt dat ook voor België en Vlaanderen, waar er berichten zijn van kmo's die zich nu al voornemen om de markt te verlaten omdat dat hele douanegedoe te ingewikkeld zal zijn.

Ten tweede gaat men ook politiek achteruit. Europa en de Europese Unie worden hierdoor op het wereldtoneel verzwakt. Er zullen minder inwoners zijn, er zal een minder grote markt zijn, de beslissingen die Europa neemt, zullen minder impact hebben omdat ze voor een kleiner domein gelden, er is ook minder gewicht om internationaal in de schaal te leggen.

Het was misschien nog een positief politiek puntje geweest indien de Europese Unie zonder het Verenigd Koninkrijk beter zou gaan samenwerken omdat die eurokritische Britten dan weg zijn, maar wie dat nog geloofde, is er ook aan voor de moeite. Intussen zijn er genoeg landen en regeringen die die rol op zich hebben genomen. Om Hongarije, Tsjechië, Italië en andere landen niet te noemen. We moeten dat debat hoe dan ook aangaan en het zal blijven spelen. Daar zit dus ook geen winst in.

Het ecologische is hier nog niet genoemd. Het is toch een grote angst dat, zeker als er een no-dealbrexit komt die ervoor zal zorgen dat men in het Verenigd Koninkrijk een serieuze economische klap krijgt, men de concurrentiepositie daar op korte termijn zal willen opkrikken door bijvoorbeeld de milieureglementen en milieu-ambities terug te schroeven.

Er is dus geen goede kant aan brexit. Brexit is 'brex-shit' geworden.

Wat moet de Vlaamse Regering doen? Ik denk dat er een dubbel spoor is.

Met het eerste is de Vlaamse Regering al bezig en ik erken dat ook. Ze bereidt bedrijven voor op elk scenario. De Vlaamse Regering is daar mee bezig, maar tegelijkertijd zien we ook dat heel wat bedrijven niet voorbereid zijn. Vandaag is bekendgemaakt dat vier op de vijf bedrijven die momenteel in Groot-Brittannië actief zijn administratief nog niet in orde zijn om eventuele douanereglementen te kunnen volgen. Er is al verwezen naar de bezorgdheid van Alfaport, dat vreest dat er te weinig douaniers zullen zijn en dat dit op dit moment nog niet goed genoeg georganiseerd is. Het is dus alle hens aan dek.

Het tweede spoor bevindt zich op het Europese niveau. Ik vind echt dat de Vlaamse Regering al het mogelijke moet doen om een brexit terug te draaien.

Voor het eerste punt is al gepleit en dat is de verlening van artikel 50. Dat is belangrijk om nu de situatie te kunnen uitklaren in het Verenigd Koninkrijk, en ook belangrijk voor ons als je ziet dat heel wat bedrijven nog niet voorbereid zijn.

Ten tweede moet aan die verlenging natuurlijk ook de voorwaarde vasthangen dat aan het Verenigd Koninkrijk een strategie wordt gevraagd met betrekking tot hoe zij uit hun uitzichtloze situatie kunnen geraken. Ik denk dat ook daar de oplossing voor de hand ligt. We zien dat de politieke wereld op dit ogenblik geen kant meer uit kan. Dan is het logisch en nuttig om opnieuw naar het Britse volk te gaan en het opnieuw de People's Vote te laten uitbrengen, om het met een tweede referendum en de kennis die er nu is opnieuw een afweging te laten maken.

Ik denk dat we ook partners moeten zoeken om samen een strategie voor het Verenigd Koninkrijk op te zetten. Ik heb dat hier nog al gesuggereerd, maar daar is nooit op ingegaan. Ik vind dat we vanuit Vlaanderen contact kunnen opnemen met de Schotten, met het Noord-Ierse parlement, met de Londenaars, die ook een vertegenwoordiging hebben. Hier zitten op dat vlak allemaal bondgenoten en zo kunnen we bekijken of Europa mee kan helpen om een tweede referendum mogelijk te maken.

Ik heb het gehad over de gevolgen van zo'n brexit en over wat we daaraan moeten doen. Het is toch belangrijk om even naar de oorzaak te kijken. Nu er in een doodlopende straat een auto met volle snelheid naar een muur aan het rijden is, past de vraag hoe we hierin in godsnaam terecht zijn gekomen.

Ik denk dat het onder meer te maken heeft – en de heer Daems heeft er ook naar verwezen – met het feit dat David Cameron zijn persoonlijke carrière heeft willen redden en een internationale samenwerking en internationale verdragen heeft misbruikt voor binnenlands politiek gebruik. Ik denk dat zulke dingen het best niet meer gebeuren. Wij herkennen dat. We kunnen niet zeggen dat het in ons land nooit gebeurt dat we internationale samenwerking in een binnenlandse politieke strijd inzetten en dat die gebruikt wordt voor profilering op de kap van instellingen die zich moeilijk kunnen verdedigen. Dus ik stel voor om daarmee te stoppen.

Tweede reden is de desinformatie die daar is gebeurd: geld dat zou teruggaan naar de gezondheidszorg, economische winsten die zouden worden geboekt. Dat is allemaal onjuist gebleken, maar het was wel een reden voor mensen om een keuze te maken. Dat is gebonden aan het culpabiliseren en in een slecht daglicht stellen van Europa. Het gaat dan over wat die bureaucratie daar allemaal doet en wat er allemaal misloopt door de schuld van Europa. Ik denk dat we ook daar voor onszelf de discipline en de eerlijkheid moeten hebben om dat niet te doen. Ik zie dat tot in dit Vlaams Parlement gebeurt, ook door u, mijnheer Daems. Als wij hier beginnen te praten over Europa dat de Belgische of Vlaamse frieten gaat

verbieden, over Europa dat heeft beslist dat iemand die uit een andere lidstaat komt, na één dag werken onmiddellijk een werkloosheidsuitkering krijgt, dan is dat ook allemaal foute informatie die Europa in een slecht daglicht plaatst. We moeten daarmee stoppen.

We moeten ook stoppen om met een dubbele tong te spreken. Europa moet sterker worden, daar hebben we allemaal nood aan. We zien dat nu het debat loopt over het meerjarenbudget van de Europese Unie. We zien daar dat verschillende partijen als Open Vld en CD&V in het Europees Parlement terecht pleiten voor een groter budget – en dan gaat het nog altijd over slechts 1,3 procent van het bbp, wat helemaal niet zwaar is – terwijl de Vlaamse Regering met onder meer diezelfde partijen hier zegt dat dat budget omlaag moet. Mijn oproep is: 'make up your mind' en wees consequent.

Het is tijd om verantwoordelijkheid te nemen en de bedrijven voor te bereiden om er alles aan te doen om die brexit uit te stellen. Het is tijd om enthousiasme te tonen voor internationale samenwerking, voor de Europese Unie. Ik zeg dan ook samen met onze minister-president dat de toekomst Europa is. (*Applaus bij Groen*)

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik vond de aankondiging gisteren van dit actualiteitsdebat een beetje vreemd. Ik wist wel dat er zou worden gestemd in het Brits parlement, maar nu er is gestemd – en ook de heer Van Overmeire heeft ernaar verwezen – weet ik niet wat er de volgende dagen zal gebeuren. Ik heb geen glazen bol en ben geen Madame Soleil. We debatteren dus over iets dat nog moet komen. Ik wil er trouwens op wijzen er dat de afgelopen weken en maanden bijna elke week een vraag is gesteld door de heer Van Rompuy, zowel in de commissie als in de plenaire vergadering, over de brexit en de mogelijke gevolgen. Maar geen probleem, het debat mag voor mij altijd worden gevoerd.

Voor de mensen die het niet zouden hebben begrepen, mijnheer Daems, gaat het me niet over voor of tegen de brexit zijn, maar over respect voor en vertrouwen in kiezers. Het gaat me over democratie. Het referendum is bij uitstek een voorbeeld van democratie, en ik heb verwezen naar iemand van uw partij die decennia geleden boekjes uitgaf waarin hij een vurig pleidooi hield voor referenda en die nu een van de grootste tegenstanders is omdat de uitslag soms wel eens tegenvalt. Maar wat gaan we dan doen? Referenda zijn al afgeschaft, daar doen we niet aan mee, maar gaan we dan ook de verkiezingen afschaffen als de uitslag ons niet bevalt? Is dat uw bedoeling als liberaal? Ik dacht het niet.

Rik Daems (Open Vld): Zoals ik u daarstraks heb proberen duidelijk te maken – de rest heeft dat wel begrepen, u blijkbaar niet – gaat het hier niet over het feit of de kiezer die zich uitsprekt, het respect verdient van zijn uitspraak. Het gaat over het feit op basis waarvan de kiezer zich heeft uitgesproken. Het is zeer duidelijk dat de Britse kiezer zich eigenlijk heel laten beliegen en bedriegen door een groot stuk van de politieke wereld in Groot-Brittannië die de houding heeft aangenomen dat we, wanneer we uit Europa stappen, op economische vlak 350 miljoen euro per week meer zouden hebben voor onze eigen sociale zekerheid. Dat was het grote thema van het debat.

Wat men niet verteld heeft, was de echte waarheid, met name dat uit Europa stappen tussen 500.000 en 700.000 Britse banen zou kosten. Dat is vandaag wel duidelijk.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dat is vandaag niet duidelijk. Dat is speculatie.

Rik Daems (Open Vld): Dat is geen speculatie, maar iets waar de Wereldbank, het Internationaal Monetair Fonds (IMF), de centrale banken en alle mogelijke studiediensten in binnen- en buitenland het over eens zijn. Het gaat dan om een

bandbreedte, geen exact cijfer. Men is het er wel over eens dat de brexit de Britse economie rond de 65 miljard euro en de Britse schatkist 25 tot 30 miljard euro zal kosten tegenover een bijdrage van minder dan 5 miljard euro. Dat is dus vijf keer meer binnen krijgen dan wat je op tafel hebt gelegd.

Dit kwam niet voldoende naar voren in de brexitcampagne, ook niet bij de vierde macht, zoals ik ook duidelijk gesteld heb. De Britse kiezer is met andere woorden gewoon belogen en bedrogen. De vraag is of de kiezer hetzelfde stemgedrag zou vertoond hebben als hij had geweten wat de gevolgen zouden zijn. Indien dat zo zou zijn, dan zou ik dat zeker respecteren.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Dat valt nog af te wachten.

Rik Daems (Open Vld): Neen, dat is zo.

Dat is echter niet het geval. Dit gaat over populisme, over het zeer beredeneerd leugens plaatsen in de publieke opinie. Dat is wat ik uw partij en andere collega's heren der verwijt. Mijn punt is dat men het politiek fatsoen heeft verleerd om eerlijk te zijn tegenover de kiezer wanneer men een voorstel doet. Men is dat niet geweest in Groot-Brittannië, en nu zitten de Britse burgers – en wij Vlamingen ook – niet zomaar met de gebakken peren, maar met zeer grote gevolgen in termen van banen, inkomen, welvaart en centen om onderwijs, veiligheid, kinderbijslag en andere programma's te betalen. Dat is de realiteit die zich voordoet. *(Applaus bij Open Vld)*

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik wil twee korte punten aanhalen, voor ik het woord geef aan mijn partijgenoot Stefaan Sintobin. Ten eerste, als ik mijnheer Daems hoor, zijn de Britten er slecht aan toe, met hun economie waarmee ze in de Groep van Zeven (G7) zitten. Als je de redenering van mijnheer Daems volgt, dan staan die Grieken, Fransen en Italianen er keigoed voor binnen de EU, terwijl de Zwitsers en Zweden moeten vrezen voor hun toekomst. *(Rumoer)*

Dat is een eerste punt. Het lijkt alsof u de economische toekomst kunt voorspellen, maar twee jaar geleden zat u hier te brullen dat het pond dramatisch ging zakken, terwijl dat nu allemaal wel best meevalt. Maar goed, de toekomst kunnen we blijven voorspellen en we gaan het er nooit over eens zijn.

Er is echter een tweede punt, en dat vind ik zo fundamenteel in de tussenkomst van mijnheer Daems. Mijnheer Daems vindt de Britse kiezer eigenlijk te dom. Ze snapten niet waarover ze stemden. U hebt een ongelooflijke dedain tegenover de gewone man. 'Ze snappen het niet. Wij, als eurofielen, zullen het hier vanuit het Vlaams Parlement nog eens gaan uitleggen, want ze hebben het niet begrepen.'

Ik denk dat die Britse kiezer het wel begrepen heeft, want het grote thema, mijnheer Daems – en daar wilt u niet over spreken –, het grote thema was migratie en baas zijn over grenzen. De Britse kiezer wilde weer zijn eigen grenzen kunnen controleren. 'Take your country back.' Het was 'freedom day' voor de brexiteers. Daar gaat het over, maar de eurofielen – en daar reken ik u bij –, die een Verenigde Staten van Europa en altijd maar meer Europese Unie willen en de soevereiniteit willen uithollen, kijken neer op de gewone burger. Daar is tegen gestemd. Dat beseft u niet. Zolang u dat blijft geloven, zolang u de waarheid in pacht denkt te hebben en zolang u blijft denken dat u uw riedeltje aan de bevolking kunt blijven opleggen, zult u nog vaak wakker worden na verkiezingen, omdat de gewone burger dat niet meer pikt van de elite in alle Europese landen.

Rik Daems (Open Vld): Ik word daar zo moe van, van de onwaarheden die u nu ook alweer manifest zomaar eens even etaleert in dit Vlaams Parlement, alsof wij een dedain of misprijzen zouden hebben voor wie dan ook als burger, alsof

wij hier de stelling hebben verdedigd dat de Britse kiezer te dom zou zijn geweest en het allemaal niet begrepen heeft.

De Britse kiezer, beste vriend – en, met respect gezegd, u mag 'vriend' invullen zoals u het wilt, want ik vul het anders in dan u...

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik kies mijn vrienden zelf, hoor, mijnheer Daems.

Rik Daems (Open Vld): Dat is heel goed, ik ook, jongen, ik ook en nog een 'chance'. Ik hoop dat u niet in mijn richting kijkt, want daar word ik heel nerveus van. *(Opmerkingen van Tom Van Grieken)*

De voorzitter: Blijf bij het onderwerp, alstublieft, of jullie elkaar nu graag zien of niet.

Rik Daems (Open Vld): In ieder geval is de Britse kiezer volop bedrogen.

Mijnheer Van Grieken, met betrekking tot één zaak hebt u een punt. De Britse kiezer wist helemaal niet wat het hem zou kosten toen hij enkel afging op het angstbeeld, dat u migratie noemt, dat door een aantal partijen in het Verenigd Koninkrijk is opgehangen. De Britse kiezer wist tot nu niet echt welk enorm gevolg het zou hebben op zijn dagelijks leven, zijn baan, zijn inkomen, zijn welvaart en zijn welzijn dat hij zich op een onjuist angstbeeld baseerde. Die cijfers kunnen we ook eens naast elkaar leggen.

Ik wil nog iets over dat thema zeggen. Een internationaal fenomeen, zoals klimaat, handel of migratie, kunnen we enkel internationaal ordentelijk aanpakken. Dat kan uiteraard binnen een Europese context. Dat is vandaag niet goed genoeg georganiseerd, maar dit moet op een internationaal niveau ordentelijk worden georganiseerd. Daarover zijn we het zelfs niet oneens.

Ik heb, met alle respect, nog een laatste bedenking. U hebt laten verstaan dat het allemaal zo erg niet is voor Groot-Brittannië en dat ik hier economische nonsens vertel. We zullen de gevolgen zien. We hebben gisteren gezien dat het Britse pond is opgeveerd. De reden is dat de economie in Groot-Brittannië gisteren de conclusie heeft getrokken dat ze daar misschien van die brexit af zijn die hun land in de vernieling rijdt.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Mijnheer Daems, u verbindt daar een conclusie aan. De toekomst zal dat moeten uitwijzen. Het misprijzen voor de kiezer siert u niet. U hebt op dit spreekgestoelte diverse keren hetzelfde gedaan met betrekking tot de verkiezing van president Trump in de VS. Ook toen hebt u misprijzen getoond voor de kiezers die president Trump hebben verkozen. Ik heb ernaar verwezen en de heer Van Overmeire heeft er ook naar verwezen. De Denen wisten ook niet waarover het ging toen ze in een referendum stemden. De Fransen wisten het ook niet. De Nederlanders hadden het verkeerd begrepen. De Ieren hadden het niet verstaan. Het gaat erom dat u geen respect toont voor de kiezer en voor de uitslagen van referenda en verkiezingen. U bent net als die andere eurofielen. U wilt dat de burger kiest tot de juiste uitslag er ligt.

Rik Daems (Open Vld): Voorzitter, als iemand zo persoonlijk wordt, kan ik moeilijk anders dan reageren. Er was in Nederland geen kat die wist waarover het associatieverdrag met Oekraïne, waar de heer Van Overmeire naar heeft verwezen, eigenlijk over ging. Het ging toen in Nederland om een oordeel over de Nederlandse regering. We weten dat allemaal. *(Opmerkingen)*

Voor zover alles op een correcte basis gebeurt, ben ik er bij uitstek een grote voorstander van de mening van de kiezer te vragen en te respecteren. Spijtig

genoeg is dat hier niet het geval. Dat is een van de zwakten van het instrument. We moeten er eens over nadenken hoe we die zwakte kunnen wegnemen en de kiezer wel degelijk voluit kunnen respecteren. Daar gaat het me om.

Mijnheer Sintobin, het dedain waarmee u mij verwijt dat ik het oordeel van de kiezer niet zou volgen, houd u maar voor uzelf. Dat is totaal onjuist. De eerste die in het federaal parlement voorstellen heeft ingediend om referenda in te voeren, ben ik. Ik heb dat gedaan in de Kamer van volksvertegenwoordigers en ik ben dat altijd blijven ondersteunen. Waartegen we moeten vechten, zijn de leugens die populistten verkopen om zo de wil van de kiezer te verkrachten.

Ward Kennes (CD&V): Een van de verschillen tussen een referendum en verkiezingen is dat verkiezingen periodiek terugkomen. Als fouten zijn gemaakt of als mensen van idee zijn veranderd, kan gewoon een andere stemming volgen en komen er andere meerderheden en andere krachtsverhoudingen. Dat is een evolutief gebeuren waarbij lessen uit de voorbije tijd kunnen worden getrokken.

Nu lijkt het wel alsof een nipte meerderheid op een enkel moment voor altijd vastligt en voor eeuwig en altijd zegt wat het oordeel van de kiezer is. Dat klopt helemaal niet en daar zit geen logica achter. Dat verhaal gaat niet op.

Wat de veiligheid betreft, is al verwezen naar de rol van migratie. Ik denk dat heel wat probrexitkiezers hadden verwacht dat nu met bootjes vanuit Frankrijk naar Engeland zou worden overgestoken. Dat is de realiteit als niet wordt samengewerkt en als de problemen niet worden aangepakt aan de grenzen waar ze moeten worden aangepakt. Nu denken sommigen die problemen te kunnen aanpakken waar er nu nog grenzen zijn, maar in de toekomst wel grenzen komen. De problemen zullen echter elke dag groter worden, ook op het vlak van migratie. *(Applaus bij CD&V)*

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): We zijn een beetje afgedwaald. Collega Kennes, dat van die bootjes was al van voor de brexit. U mag het ene niet aan het andere verbinden.

Collega Daems, hier bent u totaal verkeerd in: ook wij zijn bezorgd over de mogelijke negatieve impact. *(Opmerkingen van Rik Daems)*

Ik heb vandaag al tientallen keren gezegd dat het niet gaat over voor of tegen. De voorzitter moet u trouwens eerst het woord geven.

Ik ben mij bewust van de gevaren en de impact op onze bedrijven, zeker in West-Vlaanderen, en ook op onze landbouw en visserij. Ik doe niet, zoals u en sommige anderen doen, aan paniek- en angstzaaijerij. *(Gelach)*

U hebt hetzelfde gedaan! Collega Daems, u hebt hier op het spreekgestoelte hetzelfde gedaan bij de verkiezing van Donald Trump. De Amerikaanse markt zou instorten volgens u. Ik zal de verslagen opzoeken. Tot nu toe draait die nog altijd redelijk goed.

Minister-president, ook wij zijn de idee genegen van de verlenging van de onderhandelingen, van de verlenging van de termijn van artikel 50. Dat ligt trouwens volledig in de lijn van de voorstellen van de Vlaamse Regering en van het brexit-actieplan. Ja, ik ben niet te beroerd om te zeggen dat de Vlaamse Regering de eerste was die de nodige maatregelen heeft getroffen om de problemen wat betreft de brexit op te lossen. Ja, collega, de Federale Regering is iets later op gang gekomen. We moeten blijven inzetten op een onderhandeld akkoord met een overgangperiode. Dat de hoogste regionen van de Europese Commissie duidelijk te kennen geven niet meer te willen onderhandelen, is een bijzonder kwalijke zaak, collega Daems, en zal mijns inziens de zaak alleen maar doen escaleren.

Dat een EU zonder het Verenigd Koninkrijk heel wat uitdagingen en zorgen met zich meebrengt, is algemeen geweten. Maar de mogelijke opportuniteiten zijn onderbelicht. Ik heb daarjuist al verwezen naar de haven van Zeebrugge. Onze geografische ligging en onze lucht- en zeehavens kunnen troeven worden om uit te groeien tot de draaischijf in de Anglo-Europese handel. Die ambitie moet actief worden gepromoot, minister-president.

Voorzitter, laat me besluiten: geen paniek, geen angst, maar van een bedreiging een opportuniteit maken.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik heb de eer om het debat in vijf minuten af te sluiten.

Voorzitter, minister president, collega's, nadat de voorbije jaren uitgebreid het brede brexitdebat is gevoerd – u kent het wel, de superstaat Europa, we moeten de touwtjes zelf in handen nemen, Europa is tijd- en geldverspilling – zien we onszelf nu genoodzaakt om het praktische brexitdebat te voeren. Wat te doen met grenzen? Welke rechten behouden mensen? Hoe houden we onze economie op peil? En: brexit is tijd- en geldverspilling.

Droomdebat versus doemdebat. Bijvoorbeeld de douanecontroles zijn een grote kopzorg. Tijdens het droomdebat werd gefocust op de zogenaamde open grenzen in Europa en de vluchtelingen die via vrachtwagens de overtocht van Calais naar Dover trachten te maken. Nu moeten we stilstaan bij de oversteek van die vrachtwagens in het geval van gesloten grenzen. Het zijn tot wel 12.000 vrachtwagens per dag, alleen al tussen Calais en Dover, die zullen mogen aanschuiven aan de opgetrokken grens.

Collega's, er is al heel veel gezegd in dit debat. Ik voeg graag enkele zaken toe aan het debat vanuit de thema's die mij na aan het hart liggen, namelijk dierenwelzijn, milieu en klimaat.

Britse dierenrechtenorganisaties trokken reeds anderhalf jaar geleden aan de alarmbel. Vrijwel alle Britse wetten over dierenwelzijn zijn afkomstig van Europese wetgeving. Het was onduidelijk of die regels behouden zouden blijven als het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie zou stappen. Een weetje, collega's: voor de import van vlees uit derde landen, dus buiten de Unie, gelden vandaag enkel de Europese dierenwelzijnsstandaarden die betrekking hebben op de economische activiteit van onze economische tegenpartij daar. Dat zijn dus de slachthuizen. Europese dierenwelzijnsstandaarden voor transport naar slachthuizen bijvoorbeeld vallen daar dan buiten, waardoor in de praktijk in die derde landen horrorritten tot 36 uur gebeuren richting slachthuizen, om hun vlees in onze supermarkten te krijgen.

Ik licht dat detail uit om te illustreren dat zo'n brexit grote gevolgen kan hebben waar we misschien niet meteen aan denken. Wat ik net vertelde over die horrorritten, is vandaag de realiteit bij Europese vleesimport uit andere derde landen, zoals Argentinië. Je kunt zeggen dat het Verenigd Koninkrijk niet Argentinië is, maar we hebben gelijkaardige problemen met vlees uit de Verenigde Staten, waar ook andere wetgeving geldt dan in Europa. Dat zijn dus voorbeelden die absoluut niet van de pot gerukt zijn, om nog maar te zwijgen over mogelijke scenario's waarbij dieren in vrachtwagens dagenlang staan aan te schuiven aan de grens met het Verenigd Koninkrijk. Dus ja, minister-president, voor dieren vraag ik ook aandacht vanuit Vlaanderen.

Ook wat milieu en klimaat betreft, maak ik mij zorgen. Dat is dan misschien veel-
eer op een metaniveau. De argumentatie zal aan mijn rechterzijde waarschijnlijk

minder ondersteund worden, maar in de Europese coördinatieonderhandelingen over klimaat is al lang duidelijk dat de afwezigheid van het Verenigd Koninkrijk als belangrijke speler in de groep van klimaatambitieuze landen een groter gewicht geeft aan de groep klimaatconservatieve landen, zoals Polen. Dat zou dus kunnen betekenen dat het net moeilijker wordt om in Europa die langetermijnstrategie op het vlak van klimaat te ontwikkelen. We zijn toch al jarenlang echt voortrekker vanuit Europa. Het is niet perfect, maar er gebeurt meer in Europa dan elders. Als het Verenigd Koninkrijk daar dan uitstapt, zou dat wel eens grote, kwalijke gevolgen kunnen hebben voor het Europese klimaatbeleid.

Minister-president, als politieke samenwerking en wetgeving vervallen, dan gelden eigenlijk enkel de wetten van concurrentie en vrije handel. In die harde wereld zijn de eerste slachtoffers diegenen die niet voor zichzelf kunnen opkomen, bijvoorbeeld dieren, bijvoorbeeld onze omgeving, diegenen die net politici met verantwoordelijkheidszin nodig hebben.

Ik hoop, collega's, dat alle horrorscenario's die vandaag de ronde doen veilig worden opgeborgen. Ik hoop dat de komende maanden politici zullen opstaan die het licht zullen zien.

De voorzitter: Minister-president Bourgeois heeft het woord.

Minister-president Geert Bourgeois: Voorzitter, goede collega's, dit zijn wat mij betreft debatten die je liever niet zou moeten voeren. Dit is een dramatische wending binnen de Europese Unie. Het is een dramatische wending met heel verregaande gevolgen, én voor de Europese Unie én voor het Verenigd Koninkrijk én voor de lidstaten van de Europese Unie die overblijven, en zeer zeker voor Vlaanderen en de andere lidstaten die zich rond de Noordzee bevinden.

Er is hier en op diverse plaatsen over gepraat en er zijn meningen over geuit, over wat nu de oorzaak is. Ik ben het ermee eens dat er heel wat politiek populisme te pas is gekomen bij de argumenten die ontwikkeld zijn toen het referendum georganiseerd werd. Ik heb gehoord, collega Daems, dat u de vierde macht oproept. Ik wil erop wijzen dat een deel van die vierde macht in het Verenigd Koninkrijk een zeer nefaste rol gespeeld heeft. De tabloids stonden op de eerste rij om de bevolking op te jatten met allerlei argumenten die er niet toe deden. Dus ook daar moeten we nuanceren.

Ten derde ben ik het eens met diegenen die zeggen dat de politici – dat ging toen over de meerderheid én de oppositie – niet de moed hebben gehad om het lidmaatschap van het Verenigd Koninkrijk te verdedigen. David Cameron kwam terug van de onderhandelingstafel met zaken die tegemoetkwamen aan de zorgen die leefden bij de Britten. Ik heb vastgesteld dat Cameron – de conservatieven – noch Jeremy Corbyn – Labour – de moed heeft gehad om te zeggen dat ze er belang bij hebben om in de Europese Unie te blijven, net zoals Vlaanderen er belang bij heeft.

En we kunnen van mening verschillen over de verdieping en de versterking van de Europese Unie, die, wat mij betreft, niet in de eerste plaats te maken hebben met meer centen, collega Vanbesien. Maar we gaan dit debat nu niet voeren; we hebben het er al over gehad. Je kunt de Europese Unie ook verdiepen met een meerwaarde, met een verschuiving van budgetten. Die discussie wordt volop gevoerd.

Ik geef u mee dat het voorstel van de Europese Commissie erop neerkomt dat de federale schatkist 1 tot 1,2 miljard euro meer zou moeten betalen op jaarbasis. U kunt berekenen wat het voorstel van het Europees parlement zal betekenen. Maar dat is een debat dat hier niet moet worden gevoerd. We hebben dat al kunnen doen.

De Vlaamse Regering is ook bezig met de bespreking van die standpunten op interfederaal niveau. Ik heb de voorstellen van de commissie over de verdieping, naar aanleiding van het meerjarig financieel kader, verwelkomd. Ik denk dat daar goede klemtonen gelegd worden, onder andere op het vlak van onderzoek en ontwikkeling. Het is mijn punt dat de Europese Unie in de wereld een sterke speler moet zijn inzake innovatie.

Ik heb het geluk, net zoals velen onder jullie, om vaak in het buitenland te komen, en ik weet dat tal van landen – ook grote landen – enorme stappen vooruit aan het zetten zijn inzake onderzoek en ontwikkeling, innovatie en de nieuwe economie. Dat lijkt mij een van de grote, belangrijke uitdagingen te zijn, naast andere uitdagingen: de buitengrenzen van de Europese Unie en het beleid inzake asiel en migratie. Dat zijn allemaal zaken die in de visienota van de Europese regering staan.

Maar laat ons duidelijk zijn: Vlaanderen heeft belang bij de Europese Unie. De Europese Unie heeft tal van weldaden gebracht op dit continent: zij heeft vrede en stabiliteit gebracht sinds de Tweede Wereldoorlog, en welvaart gecreëerd door één grote, interne markt te hebben. Vlaanderen is het meest geglobaliseerde land, de meest geglobaliseerde natie ter wereld. Wij leven van de export, en 70 procent van onze export blijft binnen die Europese Unie, binnen die eengemaakte markt zonder grenzen, zonder douanetarieven, en met dezelfde productnormen. Voor ons is dit een bron van welvaart.

Er is gesproken over maatregelen die men zich voorneemt om te nemen binnen de wereld: protectionistische maatregelen, eenzijdige heffingen. We hebben het er deze week over gehad in de commissie. Welnu, collega's, alleen de Europese Unie is daar een factor om onderhandelingen te voeren, om maatregelen te nemen en om sterk te staan in die wereld. Geen enkele lidstaat binnen de Europese Unie is op zich sterk genoeg om die rol op zich te nemen. Maar over de toekomst van de Europese Unie kun je van mening verschillen. Je kunt kritiek hebben op de Europese Unie, en terecht. Ook Frans Timmermans zegt dat. Maar laat ons daarom het kind niet met het badwater weggooien.

Wat de brexit betreft, heeft de Vlaamse Regering zich altijd samen met de Europese Commissie zeer constructief opgesteld om tot oplossingen te komen. We hebben daarmee in de mate van het mogelijke rekening gehouden met de 'red lines' – de rode lijnen – die de Britten getrokken hebben.

En na zo lang discussie gevoerd en zo lang onderhandeld te hebben, is er uiteindelijk een voorstel tot stand gekomen: een 585 pagina's tellend terugtrekkingsverdrag en een politiek akkoord om de toekomstige relaties vast te leggen – dit nadat gebleken was dat er maandenlang geen voorstellen kwamen uit het Verenigd Koninkrijk. U herinnert zich dat de Britten pas in juli, na Chequers, voor het eerst met een 'white paper' gekomen zijn. We kennen de Britten nochtans allemaal als een democratie met een lange traditie, als zeer pragmatisch, als zeer doortastend. U weet dat er tot dan toe eigenlijk enkel die slogan was. Hun antwoord was: 'brexit means brexit'. Maar daarmee kun je natuurlijk geen akkoorden sluiten, daarmee ga je niet vooruit.

Er is een evenwichtig akkoord gesloten, dat natuurlijk met de kwadratuur van de cirkel rekening houdt. De hele Europese Unie steunt daarin de Ierse Republiek.

De hele Europese Unie heeft gezegd: we zullen die Goedevrijdagakkoorden niet op de helling zetten, we moeten ervoor zorgen dat er geen breuk ontstaat in die zo sterk verweven economieën, dat er geen nieuwe harde grens ontstaat. Het was van meet af aan duidelijk dat de hele Europese Unie op die lijn zou staan. We hebben de Europese Unie daarin ook altijd gesteund.

Collega's, vandaag, op 70 à 71 dagen van de vervaldatum, worden we ermee geconfronteerd dat het Britse Lagerhuis het voorstel heeft verworpen, met een zeer

grote meerderheid. Indien Theresa May vanavond het vertrouwensvotum overleeft – er wordt vanavond namelijk gestemd over de motie van Labour –, heeft zij 3 dagen de tijd om met een nieuw voorstel te komen.

Ik ga ervan uit dat Theresa May, dat een groot aantal mensen in het Verenigd Koninkrijk, nog altijd pleiten voor een ordentelijke brexit. Vandaag is dit echter helaas niet aan de orde, ligt dit niet voor. En het is nu inderdaad aan de Britten om voorstellen te formuleren, waarover dan met de Europese Unie kan worden gepraat.

We moeten nu niet speculeren over wat er intern zal gebeuren. Er is een vertrouwensvotum. Zal Theresa May vallen? Zal de regering vallen? Komen er nieuwe verkiezingen? Komt er alsnog een referendum? Wij kunnen in die zaken alleen maar toekijken op wat er gebeurt. Het is niet aan ons om daarop in te gaan, om daarover te speculeren.

Belangrijk is – en we blijven dit herhalen, ook vandaag – dat geen brexit nog altijd de beste oplossing zou zijn. Ik heb het in het begin gezegd: de brexit verzwakt iedereen, verzwakt de Britten. De koopkracht is al fors gedaald en zal nog verder dalen. De brexit verzwakt de handelsbetrekkingen, verzwakt de Europese Unie, verzwakt Vlaanderen heel sterk. U kent de ergste scenario's bij een harde brexit, u weet wat de resultaten daarvan zouden zijn voor Vlaanderen. Het liefst geen brexit dus.

In tweede orde, een ordelijke brexit, die vandaag niet in het verschieft ligt, maar die vermijdt dat er chaos ontstaat. Als de Britten op 29 maart zonder akkoord vertrekken, dan hebben we chaos en dramatische gevolgen op economisch vlak, maar ook voor de burgers die er werken, die ernaartoe willen gaan, die er willen studeren, die er onderzoek willen voeren en samenwerken met universiteiten.

Als de Britten met een voorstel komen, dan is het belangrijk te herhalen dat ook Vlaanderen achter een aantal lijnen staat. Eén, de Europese Unie spreekt uit één mond. Er wordt niet bilateraal onderhandeld. Barnier is de onderhandelaar voor de hele Europese Unie. De Europese Unie handelt als één geheel.

Twee, voor ons, voor de hele Europese Unie, staat de integriteit van de interne markt voorop. Daar kunnen we niet aan laten knagen. Daarop kunnen we niet laten beknibbelen.

Drie, een akkoord moet zo handelsvriendelijk mogelijk zijn, met nultarieven, met zo weinig mogelijk barrières, met zo weinig mogelijk uiteenlopende normen. Daarstraks had collega Sanctorum het over leefmilieu. Als de normen en regels niet meer dezelfde zijn, kun je terechtkomen in een spiraal van concurrentie. Ik geef een voorbeeld uit de chemiesector, waar de REACH-richtlijn (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals) geldt. Wel, als je daar niet meer door gebonden bent, en er is een soort Signapore van de Noordzee, net over het Kanaal, dan heb je geen gelijk speelveld meer. Je zou kunnen zeggen dat de Britten daarin het voortouw nemen. Maar de concurrentie zal bikkelhard zijn. En je weet niet welke richting dat uitgaat, hoe dat divergeert. Theresa May heeft altijd gezegd dat ze niet voor 'regression' ging, geen regressie. Maar toekomstige normen, daar heb je, ingeval je uit elkaar gaat, geen zicht en geen vat meer op. Zo weinig mogelijk hindernissen.

Collega's, voor diegenen die zich zorgen zouden maken over de rol die Vlaanderen heeft gespeeld, wil ik zeggen dat wij van meet af aan de slag zijn gegaan. We hebben een visie ontwikkeld. We zijn de eersten geweest om te zeggen dat er meer moet zijn dan een handelsverdrag. Daar is door diverse collega's op gewezen. Die relaties zijn zó intens, zó belangrijk voor ons. Naast het handelsaspect is er de Erasmusuitwisseling, waaraan we een einde dreigen te zien komen, tenzij er een akkoord is waarin de Britten zeggen: 'Wij participeren er nog in, wij zullen betalen voor Erasmus Mundus.' Er is een zeer intense samenwerking met de Britten, die

ook op dat vlak een partner zijn, of waren, voor Vlaanderen, inzake onderzoek en ontwikkeling.

Als de Britten niet betalen, niet participeren in de opvolger van Horizon 2020, valt ook dit samenwerkingskader weg. Ik denk aan de zeer belangrijke universitaire samenwerking – de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) heeft er onlangs nog op gewezen – ik denk aan visserij, transport, logistiek, en op federaal vlak aan veiligheid, defensie: allemaal zaken die naast het handelsaspect van zeer, zeer grote waarde zijn.

Collega's, ik ben de eerste geweest om te wijzen op de douaneproblemen die zouden rijzen, op de noodzaak om de capaciteit te versterken, om het ook op Europees vlak aan te kaarten. Daarna heeft premier Michel dit ook op de Europese Raad gebracht. U weet dat ik onmiddellijk gezegd heb dat het voorstel van meerjarig financieel kader – en ik heb dat hier gezegd aan Juncker – brexitblind was, omdat uiterekend de 20 procent douanerechten die wij mogen afhouden, verminderd zouden worden tot 10 procent, terwijl exact die landen rond de Noordzee geconfronteerd worden met zeer zware bijkomende kosten, omdat er honderden en honderden douaneambten bij komen, omdat er fytosanitaire controles moeten gebeuren. Op dat moment zeggen dat je in plaats van 20 procent nog maar 10 procent kunt innen, is echt niet het goede signaal. Dus van meet af aan, ook voor die zorgen, ook voor die federale aspecten moeten we met de voorstellen die ik gedaan heb, tot vlottere douaneregelingen komen.

Collega's, is het realistisch om te denken dat er tegen 29 maart nog een nieuw akkoord tot stand kan komen? Ik mag het hopen, maar ik denk van niet. Dan moet je inderdaad realistisch zijn. Dan moet je verantwoordelijkheid opnemen. Laat ons die chaos vermijden, laat ons vermijden dat er een heel grote ontregeling ontstaat, van het wegtransport, van het maritieme transport, van het luchtverkeer, voor studenten en onderzoekers, van het vrij verkeer van personen dat wegvalt op 29 maart – dit is een verworvenheid van de Europese Unie. Er zijn gevolgen voor de arbeidskaarten, gevolgen voor de kinderbijslag, voor de beroepskwalificaties enzovoort. Rampzalige gevolgen voor onze handel, u kent de scenario's. Zelfs bij een 'soft brexit' dreigt Vlaanderen 0,6 procent van zijn bnp te verliezen, dreigt Vlaanderen 6500 jobs te verliezen; bij een harde brexit loopt dat op tot 2,6 procent van ons bnp, loopt dat op tot 28.000 jobs. Vandaar dat wij zeggen: 'Laat ons dan verantwoordelijkheid tonen, aan beide zijden van het Kanaal.' Ik denk dat dan inderdaad gehandeld moet worden, en dat er enerzijds noodmaatregelen genomen moeten worden – ik kom erop terug – en dat er anderzijds een verlenging moet komen van de termijn van artikel 50, ook al botsen we daar op een nieuw hindernis, de Europese verkiezingen, die weer opnieuw een soort eindpunt zouden kunnen zijn van die verlenging, maar die tenminste enig soelaas zouden bieden om tot de akkoorden te komen.

Ik wil nog eens beklemtonen dat ik die termijn van twee jaar niet heb uitgesproken. Als de deal aanvaard was, liep er een transitieregeling tot eind 2020. Ik heb daar ook van meet af aan voor gepleit, omdat ik het allerbelangrijkst vind voor de bedrijven dat ze zich niet twee keer moeten conformeren aan diverse regels. Ik heb dus gezegd dat men zo lang mogelijk moet proberen de huidige regeling in stand te houden, en dat zit in dat akkoord, waarbij alle regels van de interne markt geldig blijven tot eind 2020. Het is die termijn die nog eens met twee jaar verlengd zou kunnen worden, tot eind 2022. Dat heb ik opgesomd als een van de voordelen van de deal. Ik denk dus dat we die chaos voor het vrije verkeer, aan de grenzen, voor de burgers moeten vermijden.

Naast de verlenging van de termijn van artikel 50, zitten we dan bij de noodmaatregelen. Ik heb hier een tijd geleden gezegd dat wij onze wetgeving gescreend hebben. Er moeten enkele besluiten genomen worden op het Vlaamse vlak. Een ervan zal wellicht al vervallen door het feit dat de Europese Commissie maatregelen

neemt op dat vlak. Dat ging over dual use. De Europese Commissie heeft in haar noodpakket een voorstel opgenomen dat zou gelden voor de hele Europese Unie.

Maar het kan zijn dat we nu misschien toch decreten moeten aanpassen. Ik heb hier gezegd dat ik daarover een Overlegcomité wil, en dat wij ons aan het voorbereiden zijn.

Vrijdag keurt de regering hopelijk de nota goed die we op de interkabinetten-werkgroep hebben besproken, met onze standpunten over de interfederale aanpak. Tijdens het debat kreeg ik net het bericht dat er volgende maandag al Overlegcomité is, precies om daarover te gaan. Je moet nooit panikeren, maar je moet snel, snel, snel handelen in deze zaak.

Er is het aspect van de douane, er is het aspect van de fytosanitaire maatregelen, maar de federale overheid zal maatregelen nemen als het gaat over maatregelen die tot die bevoegdheid behoren, de rechten van de burgers, de toegang tot het land, de sociale zekerheid. Het kan zijn dat bij afgeleide Vlaanderen wetgeving en decreetgeving en besluiten moet aanpassen. Als dat zo is, dan zullen we zo snel mogelijk bij jullie komen en dan hopen we dat er bereidheid zal zijn – daar ben ik zeker van – om daar snel werk van te maken.

De Europese Unie is ook klaar met een batterij noodmaatregelen. Dat gaat dan over logistiek, transport, visserij, dual use, visums en naar ik hoor ook over andere aspecten. Ik weet dat de federale overheid denkt aan een periode van negen maanden. We zullen dat moeten bepraten. Nederland gaat voor vijftien maanden voor de gelding van de noodmaatregelen. We moeten bediscussiëren of negen maanden voldoende is, dan wel of we beter voortgaan. Dat is een praktisch punt dat we moeten bespreken.

Het is natuurlijk belangrijk dat ook aan de andere kant van het Kanaal die maatregelen worden genomen. Ik krijg signalen dat die bereidheid daar ook is. Er zijn politieke verklaringen over afgelegd, er zijn guidelines over gepubliceerd, maar die zullen natuurlijk in wetten moeten worden omgezet om bij noodmaatregelen te zorgen dat de rechten van de continentale burgers ook verzekerd zijn, dat ook daar de visserijregelingen verder kunnen gaan, dat er ook daar regelingen zijn voor kinderbijslag, voor arbeidskaarten enzovoort. Als dit niet heel snel gebeurt – ik herhaal het –, dan zitten we in een zeer chaotische situatie.

Collega's, we hebben van meet af aan heel, heel ernstig werk gemaakt van de problemen van de brexit. Er is gesuggereerd dat ik contact moet hebben met de Schotten en de Ieren. Wel, ik heb dat gedaan. Ik heb met Schotten gepraat, ik heb met de Schotse minister-president gepraat, ik heb met Schots minister van Handel McKee gepraat, ik heb met Iers minister van Europese Zaken McEntee gepraat, ik heb met voorzitter Juncker gepraat. Ik heb diverse keren met Barbier gepraat en ik kan u zeggen: dit was zeer, zeer, zeer nuttig. Hij heeft ook een zeer groot inlevingsvermogen voor de problemen van Vlaanderen. Hij is ook betrokken bij Landbouw, hij is ook regionaal minister geweest, hij is meegegaan naar Zeebrugge. Ik heb hem op mijn kabinet gesproken, ik heb hem bij hem gesproken, ik heb hem in Davos gesproken. Alle mogelijkheden die er zijn om contacten te hebben op dat vlak, grijpen we aan.

We hebben een helpdesk met Flanders Investment & Trade (FIT), we hebben FIT versterkt, we hebben het budget verhoogd met 2 miljoen euro. De volgende regering mag wat mij betreft gerust die budgetten nog eens verhogen omdat – ik hoop dat iedereen het daarmee eens is – die buitenlandse handel onze levensader is en omdat het belangrijk is dat we daarin investeren. We trekken de budgetten op voor de bedrijven.

Ik heb hier vorige week ook gezegd dat we erop rekenen dat er Europese solidariteit is als het komt tot een harde brexit. Het Europees brexitgarantiefonds, of een

aanpassingsfonds zoals het nu wordt genoemd, is een steunfonds om solidair te zijn. Dit zijn dramatische wendingen, dit zijn evoluties die je niet in je eentje kunt keren. Als het zou komen tot zo'n groot jobverlies, dan spreken we over x keer Ford Genk. Er is een Globalisatiefonds waar we gebruik van hebben kunnen maken voor Ford Genk omdat daar werknemers bij betrokken waren van een groot bedrijf. Het gaat dan over bedrijven van vijfhonderd medewerkers en meer.

Vlaanderen is een kmo-land. Wij pleiten ervoor dat het Globalisatiefonds zou worden uitgebreid tot de kmo's en tot onderzoek – sommigen zeggen dat het niet nodig zal zijn omdat dat instrumentarium volstaat – of er bijkomende, tijdelijke, gerichte versoepeling moet zijn van de staatssteun. Dat is een federale materie, maar we hebben dit als eerste op de agenda geplaatst en we steunen het volop om de inhouding van de douanerechten te behouden op 20 procent.

Wij houden tal van activiteiten om te sensibiliseren. Ik heb seminars georganiseerd, met alle verenigingen, met Voka, met de universiteiten, met de organisaties aangesloten bij het VBO. We hebben seminars zowel in Londen als hier in Brussel georganiseerd. We zijn gestart met een roadshow. Die roadshow in Zeebrugge werd massaal bijgewoond. Er komen er minstens nog tien, en die zullen opnieuw met de organisaties worden georganiseerd.

Wat de kmo's betreft, moet ik u zeggen dat UNIZO daar heel sterk aan meewerkt: zes van die tien zullen worden georganiseerd door, in samenwerking met UNIZO. Het is echter juist dat onze kmo's zich heel, heel laat bewust zijn geworden van de situatie. Je kunt natuurlijk niet bij elk van die individuele kmo's binnengaan en een gesprek voeren om daarop te wijzen. Wij doen dat op de manier waarop we dat moeten doen, via de media, via deze publieke debatten, via de organisaties, via de roadshows ook.

Ik ben ook blij met de federale maatregel om bedrijven automatisch een EORI-nummer (Economic Operators Registration and Identification) toe te kennen. Ik heb het gevoel dat er nu echt een versnelling ontstaat, ook bij die kmo's. Ik weet niet of u vanmorgen net als ik mevrouw Ingrid Vandenbussche van Tekni-Plex uit Erembodegem hebt gehoord in De Ochtend. Dat was een zeer rustig, helder betoog over hoe zij met haar bedrijf de brexit aanpakt, hoe ze dat heeft gedaan, welke raad ze geeft aan collega-kmo's. Mijn aanvoelen is dat er nu heel snel een bewustzijn ontstaat. Er is ook een zeer heldere, goed gestructureerde website bij de douane. Dat is ook meegedeeld op de roadshow in Zeebrugge.

Wij geven ook alle mogelijke basisinformatie aan de burgers, met de 1700-lijn, maar het is echt nog heel moeilijk. Je kunt nu alleen doorverwijzen naar informatiebronnen. Je weet natuurlijk nog niet hoe het exact zal zijn na 29 maart, maar we volgen dat op de voet.

Collega's, ik hoop dat er nu toch nog wederzijds een zoektocht gebeurt om tot een oplossing te komen. Geen deal, een harde brexit is onvoorstelbaar slecht op alle mogelijke vlakken. Laten we er dus van uitgaan dat er voldoende bewustzijn is op dat vlak. Ik denk dat de Britten zullen moeten schuiven met de rode lijnen die ze hebben getrokken, omdat de Unie nu eenmaal staat, en terecht, voor die integriteit van de Europese markt, en ook solidair is met de Republiek Ierland. Ik denk dus dat er creatief zal moeten worden gewerkt om tot een oplossing te komen.

Nu moet er eerst worden gekeken naar vanavond. Er is eens te meer een heel belangrijke stemming, het vertrouwensvotum voor of tegen Theresa May. Overleeft ze dat, dan zien we of ze binnen de drie dagen, want dat is wat het Lagerhuis haar heeft opgelegd, met nieuwe voorstellen zal komen. Dat is natuurlijk een bijzonder korte termijn. Dan zien we hoe we daarop kunnen reageren. Wij blijven dag na dag alles volgen. We hebben onze diplomatieke post in Londen versterkt, zoals u weet. We worden altijd heel snel geïnformeerd. We hebben daar ook heel goede contacten.

We zijn interfederaal actief, we zijn op Europees vlak actief. We zorgen voor sensibilisering, begeleiding en ondersteuning van de bedrijven en van de burgers. We doen alle mogelijke inspanningen, en elke suggestie van uw kant om een stapje verder te gaan, om het nog beter te doen, is uiteraard welkom. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Wenst iemand tot besluit van dit actualiteitsdebat een motie of een motie van wantrouwen in te dienen? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Bart Van Malderen aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over het stopzetten van de 1 euromaaltijden

De voorzitter: De heer Van Malderen heeft het woord.

Bart Van Malderen (sp.a): Voorzitter, minister, collega's, ik citeer: "Voldoende en gezond voedsel is een van de basisvoorzieningen waarover iedereen zou moeten beschikken. Toch hebben meer (...) mensen hier geen of onvoldoende toegang toe. Een structurele preventieve armoedebestrijding is noodzakelijk om toegang tot alle basisvoorzieningen te realiseren."

Dat is de aanhef van de projectoproep 1 euromaaltijden, laat mij het het meest zichtbare project noemen inzake armoedebestrijding van deze legislatuur. Dat was 2015. Als sp.a hebben wij ons steeds kritisch opgesteld tegenover dit project. Wij hadden heel grote vragen over de structurele impact van deze projecten op het gebied van armoedebestrijding. Wij hadden vragen over het bereik. We hadden vragen over de appreciatie door de doelgroep. We hadden heel veel vragen. Tussentijdse evaluaties, onder andere door het Kinderrechtencommissariaat, die deze kritiek mee onderschreven en voedden, hebt u steeds afgewimpeld als 'voorbarig'.

Vandaag is het januari 2019, het moment waarop een alerte ambtenaar de Vlaamse administratie opbelt om te weten te komen dat de projecten 1 euromaaltijden eigenlijk al zijn stopgezet per 31 december 2018. Geen communicatie. Geen tussentijdse evaluatie. Nochtans waren die twee dingen, tussentijdse evaluatie en voortijdige communicatie, opgenomen in de projectoproep. Nochtans had u de deur voor een verlenging ook al opengezet. Op 14 oktober 2015 antwoordde u op een vraag van collega De Bruyn dat de projecten drie jaar subsidie zouden krijgen en dat ze eventueel verlengd zouden worden bij een nieuwe projectoproep na drie jaar.

Collega's, het wordt eigenlijk wel een beetje gek. Op het moment dat men zegt dat de maatregel stopt per 31 december, gaat men vervolgens evalueren zodat een volgende regering alsnog een nieuw project kan uitschrijven.

Mijn vraag is heel simpel. Minister, hoe rijmt u die vaudeville met een structureel armoedebeleid dat zo broodnodig is?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer Van Malderen, het wordt inderdaad een klein beetje te gek. U hebt het zelf gezegd, maar dat geldt dan voor uw uitspraken en niet voor die van mij.

De projecten zijn geenszins in alle stilte en abrupt stopgezet. U weet – en ik heb dat ook altijd heel openlijk gecommuniceerd – dat het over experimentele projecten ging waarvan de steden en gemeenten ook op voorhand wisten dat de financiële bijdrage van Vlaanderen voor drie jaar zou zijn.

U staat daar nu te lachen. Ik heb van een schepen uit Leuven gelezen, Bieke Verlinden van uw partij, dat ze verbaasd was en dat ze van niks wist. Van alle 22 projecten die een financiële ondersteuning van Vlaanderen hebben gekregen, is er uiteraard ook een ministerieel besluit met de begindatum en een einddatum. Ik heb toevallig dat van Leuven bij waarin als begindatum staat 15 december 2015 en als einddatum 14 december 2018. Dat lijkt me redelijk logisch.

Wat de projectoproep zelf betreft, stond er heel duidelijk in dat de financiële ondersteuning maximum voor drie jaar was. Er stond ook heel duidelijk in dat projecten die verder lokaal verankerd en structureel zouden worden voortgezet nadat de financiële steun van Vlaanderen zou stoppen, betere punten zouden kunnen krijgen.

Er zijn verschillende projecten die al vroeger dan 14 december 2018 afgelopen waren – want Leuven was een van de laatste die intekende –, soms al van eind 2017 en die, mijnheer Van Malderen, zo braaf zijn geweest om de werking gewoon lokaal te verankeren en zelf, zoals de projectoproep ook had gevraagd, verder te zetten. Dat is niet min. Het gaat over Antwerpen, Sint-Truiden, Heist-op-den-Berg, Wachtebeke, Boom, CAW Zuidwest-Vlaanderen enzovoort. Ik geef maar een aantal voorbeelden want er zijn er nog. Het was dus van in het begin zeer duidelijk gecommuniceerd.

Er zijn wel degelijk voortgangsrapportages, elk jaar opnieuw, want elk jaar opnieuw vroeg u ook de cijfers op. Ik kan alleen maar cijfers hebben als er tussentijdse voortgangsrapportages zijn. Ik kan u zeggen dat er tegen maart van dit jaar een grote rapportage zal zijn van de verschillende projecten, dat we zullen nagaan of ze in hun doelstellingen geslaagd zijn. U weet dat het veel breder gaat dan enkel een gezonde en goedkope maaltijd: ook gezinsondersteuning, huistaakbegeleiding enzovoort. Als ze daar niet in geslaagd zijn, zullen we nagaan hoe dat komt. En dan sluit ik inderdaad niet uit, als het puur om financiële redenen is, dat er bijkomende financiële steun vanuit Vlaanderen kan zijn.

Voorzitter, ik rond af. Mijnheer Van Malderen, u zegt dat u altijd heel kritisch bent geweest.

Sta me toe om te zeggen dat u eigenlijk drie jaar aan een stuk – en dat is uw volste recht – de projecten met de grond gelijk gemaakt hebt.

Bart Van Malderen (sp.a): Bedankt voor dat compliment.

Minister Liesbeth Homans: Ik stel nu vast dat u het eigenlijk zeer waardevolle initiatieven vindt. Dus eigenlijk beter laat dan nooit.

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, u moet uw antwoord eens praktisch toepassen. Beste leerlingen, beste ouders, beste kinderen in een gezin in armoede, de minister steunt het project waar u nu al een tijdje naartoe gaat zo hard dat het stopgezet wordt. Vervolgens wordt het geëvalueerd. Een volgende regering kan dan een nieuw project opstarten. Mensen in armoede vragen zekerheid. Initiatiefnemers vragen zekerheid. U geeft die niet.

Ten tweede, minister, dit parlement heeft eind december een begroting goedgekeurd waarin op een habbekrats na hetzelfde budget als vorig jaar werd ingeschreven. Een budget met 1 euromaaltijden en dus blijkbaar volgend jaar een budget zonder 1 euromaaltijden.

Mijn vraag is eigenlijk heel simpel. Inderdaad beter laat dan nooit. Hoe zult u de middelen die vrijkomen na het stopzetten van die 1 euromaaltijden, aanwenden om eindelijk werk te maken van structurele armoedebestrijding in Vlaanderen?

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Collega Van Malderen, ik vind uw geflipflop – en ik heb even nagedacht of ik woord zou gebruiken – werkelijk stuitend. De minister heeft het al gezegd en ik kan het enkel herhalen: de manier waarop u drie jaar lang veel tijd en energie, en wat mij betreft zelfs veel misleiding – en ook over dit woord heb ik nagedacht – aan de dag hebt gelegd om projecten die waardevol en zinvol waren, te minimaliseren, bagatelliseren en ridiculiseren, om vervolgens de grote verontwaardiging tentoon te spreiden die we hier daarnet hebben mogen aanschouwen, vind ik degoutant. Als u werkelijk ooit de moeite had gedaan om de projectoproep zoals die gelanceerd is, te lezen tot en met de laatste letter, dan had u geen enkele van de vragen die u hier nu hebt gesteld met enig respect voor uzelf kunnen stellen. Ik vind het werkelijk stuitend. (*Applaus*)

De voorzitter: Mevrouw Franssen heeft het woord.

Cindy Franssen (CD&V): De 1 euromaaltijden zijn in deze voorbije legislatuur waarschijnlijk het meest besproken onderwerp inzake armoedebestrijding. U stelt: we zullen bekijken in welke mate de projecten kwetsbare gezinnen hebben kunnen bereiken en toeleiden naar de hulpverlening. Wij zijn nooit tegen de 1 euromaaltijden geweest. We hebben altijd gezegd dat het een en-en-verhaal is.

Maar we hebben meer dan anderhalf jaar geleden reeds gezegd dat de meest succesvolle projecten die projecten zijn die verbonden zijn aan bestaande, laag-drempelige werkingen, waar er al veel contact is met de mensen in armoede. Het antwoord is er dus eigenlijk al. Dat is ook het antwoord dat de kinderrechtencommissaris heeft gegeven. Ik vind het wel een spijtige zaak dat op dat vlak niet tussen-tijds bijgestuurd werd, want eigenlijk kennen we het antwoord al op de evaluatie.

Mijn vraag luidt dus als volgt. Zult u de adviezen van het Kinderrechtencommissariaat nu wel meenemen in de evaluatie, die dan kan dienen voor uw opvolger?

De voorzitter: Mevrouw Moerenhout heeft het woord.

An Moerenhout (Groen): Ik sluit me volledig aan bij die laatste tussenkomst. Minister, u had een ongezien hoog aantal bevoegdheden. U had de armoede echt kunnen aanpakken. Wij pleiten en hebben altijd gepleit voor structurele maatregelen. In de plaats daarvan koos u voor de 1 euromaaltijden. Sinds het begin van de legislatuur vragen wij u om die maaltijden ook op school aan te bieden. Dat werd de laatste jaren inderdaad bijgevallen door de kinderrechtencommissaris, door CD&V en door anderen. Vandaag blijken die 1 euromaaltijden stopgezet te worden. Het is aan de volgende regering om te kiezen welk project zij opstart. Zo hossen wij van het ene jaar naar het andere, van de ene legislatuur naar de andere zonder dat die armoede echt aangepakt wordt.

Ik heb een vraag voor u. Er werd gezegd: of die 1 euromaaltijden worden verdergezet of niet, hangt af van de beslissing van de steden en de gemeenten. U hebt er een aantal opgesomd, zoals Sint-Truiden en Wachtebeke. Maar hebt u ook cijfers over hoeveel van de deelgenomen steden en gemeenten de maaltijden zullen verderzetten en hoeveel niet?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Collega's, ik dacht dat ik duidelijk was geweest in mijn antwoord, maar blijkbaar dus niet. De 1 euromaaltijden worden niet stopgezet. Ze worden in de mate van het mogelijke, indien de lokale besturen het wensen, verdergezet.

Mevrouw Moerenhout, hoeveel steden en gemeenten? Ik krijg die vraag hier nu vandaag voorgelegd. U weet dat we niet zo heel veel tijd hebben. De administratie gaf me de voorbeelden van de gemeenten die ik opgesomd heb: Boom,

Antwerpen, Heist-op-den-Berg, Wachtebeke, Sint-Truiden, CAW Zuid-West-Vlaanderen. Maar er zijn er nog.

Het juiste aantal van de lokale besturen die de financiële ondersteuning van 60.000 euro op drie jaar van de Vlaamse overheid hebben overgenomen, ken ik niet, maar het is een goede zaak.

Mevrouw Franssen, u begint over het advies van de kinderrechtencommissaris. We hebben daar een zeer uitgebreid debat over gehad in de commissie. Dat was goed en nodig. Sta me toe om een aantal kanttekeningen te maken bij het rapport van de kinderrechtcommissaris. Er is geen enkel project fysiek bezocht. Ze waren ook nog niet afgelopen. Het advies was om te stoppen met de 1 euromaaltijden en om op de school gratis maaltijden te brengen. Eigenlijk zegt Groen – ik wil niet spreken voor mevrouw Franssen omdat ik weet dat ze een andere insteek heeft – om te stoppen met de 1 euromaaltijden. Mevrouw Moerenhout, ook uw voorzitter, mevrouw Almaci, zei op Twitter: 'Homans is fail want de 1 euromaaltijden worden stopgezet'. U bent altijd zeer kritisch geweest, iets minder kritisch en op een positieve manier – zo ken ik u ook – dan de heer Van Malderen. *(Opmerkingen van Bart Van Malderen)*

Mijnheer Van Malderen, elke keer hebt u die projecten – u kunt ermee staan lachen, maar ik vind dat niet om te lachen – met de grond gelijk gemaakt. Het is ook niet de eerste keer dat er in deze plenaire vergadering een actuele vraag over wordt gesteld. Uiteraard mag dat. In de commissie is er ook al heel veel over gezegd. U hebt het eigenlijk constant belachelijk gemaakt. Ik vind dat heel jammer voor die mensen, niet alleen voor wie er professioneel aan verbonden was, maar ook voor alle vrijwilligers die er zich voor hebben ingezet en voor alle lokale besturen die het zelf willen voortzetten met eigen middelen. Vlaanderen heeft eigenlijk de opstartkosten betaald, die 60.000 euro. U weet dat vooral de opstart van zo'n project veel geld kost en dat het dan verder structureel lokaal kan worden verankerd.

Mevrouw Moerenhout, uit de rapportage die begin maart 2019 wordt verwacht, zal blijken hoeveel van de 22 lokale besturen dit nog zullen voortzetten. Ik kan u die cijfers nu nog niet geven. Die rapportage is wel degelijk belangrijk. Er zijn ook steeds tussentijdse evaluaties en rapportages geweest. We wachten dus die rapportage af.

Stel nu dat er een gemeente is die wat moeilijkheden heeft ondervonden met de opstart, die bijvoorbeeld geen goede locatie of niet voldoende vrijwilligers vond, maar het toch graag wil voortzetten, dan sluit ik niet uit dat die nog voor een jaar ondersteuning uit Vlaanderen kan krijgen. De projectoproep was echter heel duidelijk. U zult blijven beweren – dat is uw volste recht, maar dan liegt u, mijnheer Van Malderen – dat lokale besturen en initiatiefnemers niet op de hoogte waren, maar dan moet u uw mandatarissen en mevrouw Verlinden in het bijzonder, het MB – dat ze persoonlijk ook heeft gekregen – met de einddatum van 14 december 2018 bezorgen. U kunt het meenemen en opnieuw aan haar overhandigen. *(Applaus bij de N-VA)*

Bart Van Malderen (sp.a): Minister, ik heb de mail gekregen van de Vlaamse administratie. Ik heb zelf een aantal projecten gebeld. De reden dat u hier niet kunt antwoorden op de vraag in hoeveel gevallen het wordt voortgezet, is louter en alleen te wijten aan het feit dat ze niet zijn bevraagd. U hebt die info niet omdat ze niet bevraagd zijn. Dat is tekenend voor het falend stop-and-gobeleid dat u voert. U faalt in informatie geven aan het parlement, zoals ook gebeurd is bij de begroting. U faalt om een zeker kader te geven aan de initiatiefnemers. Maar u faalt vooral ten aanzien van de vele duizenden armen die het elke maand moeilijk hebben om rond te komen. U faalt in het voeren van een structureel armoedebeleid, dat broodnodig is.

Ik wil de paar seconden die me resten, gebruiken om op te roepen om de middelen die vrijkomen door het stopzetten van de 1 europrojecten eindelijk te gebruiken – na bijna vijf jaar wachten – voor het voeren van een structureel armoedebeleid in Vlaanderen. Inderdaad, minister, beter laat dan nooit! (*Applaus bij sp.a en Groen*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Tom Van Grieken aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rekrutering van informatici in Marokko door VDAB

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de rol van VDAB bij het aantrekken van informatici uit Marokko

ACTUELE VRAAG van Robrecht Bothuyne aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de Marokkaanse verlossing van de arbeidsmarkt

ACTUELE VRAAG van Axel Ronse aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over het aantrekken van informatici uit Marokko

ACTUELE VRAAG van Yasmine Kherbache aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over werkgevers die informatici zoeken in Marokko

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, informatici en IT'ers zijn al jarenlang een knelpuntberoep op onze arbeidsmarkt. Al jarenlang smeken werkgevers om IT'ers. We vernamen de afgelopen dagen dat VDAB samen met Voka en Agoria een samenwerking opzet om in Marokko IT'ers te gaan halen om de vacatures in Vlaanderen op te vullen. Begrijp me niet verkeerd, minister, arbeidsmigratie is al jarenlang een onderdeel van het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Maar het is een sluitstuk. Een sluitstuk! Want de focus ligt eerst op de activering van de zogenaamde interne-arbeidsmarktreserve. Er moeten inspanningen worden gedaan om de werkzoekenden en inactieven naar die knelpuntvacatures te leiden.

Vandaar mijn vraag, minister. Hoe komt het dat na al die jaren en al die inspanningen die u hebt gedaan, men er nog altijd niet in slaagt om die vacatures in te vullen met het vele talent dat hier in Vlaanderen aanwezig is? Hoe komt het dat de inspanningen die u hebt gedaan tot nu toe niet voor het gewenste resultaat wat betreft die vacatures hebben gezorgd?

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Willen we minder of meer Marokkanen? Wat onze arbeidsmarkt en de werkgevers betreft: meer Marokkanen. Dat is prima. Ik heb helemaal niets tegen arbeidsmigratie. Au contraire. Ik ben een kind van de arbeidsmigratie. Mijn vader heeft 42 jaar lang bijgedragen aan de Vlaamse arbeidsmarkt en ons systeem. Mooi.

Arbeidsmigratie heeft in het verleden deel uitgemaakt van onze arbeidsmarkt, dat doet het vandaag nog en dat zal het in de toekomst ook doen. Wie iets anders beweert, beste collega's, is in het minste geval een fantast.

Arbeidsmigratie is dus een deel van onze arbeidsmarkt, maar mag niet dienen om mensen, jongeren, kwetsbare profielen op onze arbeidsmarkt te verdringen.

Ik geef u een voorbeeld. Er worden zo'n 35 ICT'ers vanuit Marokko in een soort pilootproject aangetrokken. Tegelijkertijd lezen we vandaag in De Standaard dat mensen die bij Proximus werken, zeggen dat ze heel graag ICT'er willen worden en dat ze zich willen omscholen om tegemoet te komen aan de noden op de arbeidsmarkt, maar dat ze nooit een aanbod hebben gekregen. Proximus is een nationaal bedrijf, die mensen in de krant kwamen uit Wallonië. Maar we weten dat er ook mensen en jongeren hier in Vlaanderen kwetsbaar zijn op onze arbeidsmarkt, die heel wat talenten en skills hebben en die zich heel graag willen inzetten voor de digitalisering, maar die nu voor een stuk uit de boot vallen en langdurig werkloos zijn.

Het is goed dat we buiten onze grenzen kijken om mensen die onze economie versterken aan te trekken. Dat is logisch. Maar het mag niet dienen als een verdringing of als de weg van de minste weerstand om bepaalde profielen in te vullen.

Hoe kunt u ervoor zorgen dat we de kwetsbare profielen die we nu al hebben en die we kunnen en moeten omscholen om bepaalde jobs in te vullen, als eerste maximaal inzetten vooraleer we naar het buitenland kijken om die vacatures in te vullen? (*Applaus van Groen*)

De voorzitter: Mijnheer Annouri, maar uw vraag luidt: "Behoort het faciliteren van opleidingen in het buitenland volgens de minister tot de opdracht van VDAB?" Dat is een andere vraag dan de vraag die u nu stelt.

Imade Annouri (Groen): Nee, dat is een parafrasering, zal ik maar zeggen. Een dichtelijke vrijheid.

De voorzitter: Een parafrasering? Ah ja. Ik vind wel dat u zich aan de vraagstelling moet houden omdat minister Muyters zijn antwoord voorbereidt op basis van de vraag die u indient.

Imade Annouri (Groen): Ik heb er alle vertrouwen in dat de minister op mijn vraag zal kunnen antwoorden.

De voorzitter: Nee nee. Hij was tegen mij aan het mopperen.

De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Ik zal mij wel aan mijn vraag houden.

In de media moeten we lezen dat VDAB Marokkaanse informatici wil aantrekken en rekruteren. Het zou eerst over een tijdelijk contract gaan, maar de bedoeling is wel dat ze een definitief contract krijgen.

Wat lezen we nog in de media: ze zullen ook de mogelijkheid hebben om hun gezin te laten overkomen. Ik weet dat het in eerste instantie maar over dertig vacatures gaat, over dertig Marokkaanse informatici. In de media staat er zelfs verontschuldigend dat dit Vlaanderen geen geld kost, want het is Europees belastinggeld. Maar goed, dat wordt ook door Vlamingen betaald. Het Europese bedrag voor dertig informatici is 1,2 miljoen euro belastinggeld. Als ik goed kan rekenen, komt het, om dertig Marokkaanse informatici naar hier te laten komen, neer op 40.000 euro per Marokkaan. Ik vind dat persoonlijk pure waanzin.

Maar het ergste moet dan nog komen. Zo hebben we in de media moeten lezen dat dit slechts het begin is, dat het proefproject navolging moet krijgen, ongeacht wat de uitslag daarvan is en los van de vraag of dit een kerntaak is van VDAB.

Het Vlaams Belang is geen voorstander van arbeidsmigratie buiten de Europese Unie. We hebben daar ervaring mee in de jaren zestig, zelfs een slechte ervaring.

Het was ook altijd 'tijdelijk' – maar het enige wat tijdelijk was, was het werken. Nadien bleven de culturele problemen hier ook hangen.

Ik heb ook vastgesteld dat we niet alleen staan met onze kritiek. Ook Voka Vlaams-Brabant zegt dat wij eerst in eigen land mensen en profielen moeten zoeken. En die zijn er volgens mij wel. Te rigide kiezen voor blinde arbeidsmigratie betekent baten voor de werkgevers en problemen voor de samenleving. Minister, maak alstublieft duidelijk dat u vindt dat dit project niet kan plaatsvinden, niet voor herhaling vatbaar is en zeker geen kerntaak is van VDAB.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Wie een beetje Vlaamsvoelend, Vlaamsgezind is, zal er alles aan doen om onze Vlaamse economie te versterken en ervoor te zorgen dat die goed draait. Op het vlak van onze economie ontbreekt het aan mankracht, aan mensen, aan talent. En ik ben een beetje verbaasd over een aantal vragen van vorige sprekers, ook al zijn ze geparafraseerd.

De lijn die de minister hier hanteert, is duidelijk. Eerst en vooral kijken we naar het eigen talent. Er is een versnellingsplan waarbij langdurig werkzoekenden, mensen die langer dan twee jaar werkloos zijn, 'en masse' en 'full force' worden gescreend. We hebben trajecten met tijdelijke werkervaring waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werkervaring kunnen opdoen. We hebben het PWA-systeem (plaatselijk werkgelegenheidsagentschap) geactiveerd en van een vergeetput hervormd tot Wijk-werken. We zijn daar keihard mee bezig. Wanneer we echter op een bepaald moment zien dat we de noden van onze bedrijven niet kunnen invullen en dat die bedrijven dreigen te vertrekken en zich elders te lokaliseren, met als gevolg dat onze Vlaamse welvaart en jobs van mensen hier verloren gaan, dan zouden we het niet goed voorhebben met Vlaanderen indien we niet zouden uitkijken naar een verstandige, actieve vorm van arbeidsmigratie.

Op het vlak van ICT zijn er vandaag op korte termijn vierduizend mensen nodig terwijl er in Vlaanderen maar negenhonderd werkzoekenden zijn met die competenties. Leg me dan eens uit waarom VDAB in samenwerking met Voka en Agoria niet naar Marokko zou gaan om daar midden- en hooggeschoold talent op te sporten.

Minister, hoe past dit binnen uw visie over economische migratie en zijn er nog andere gelijksoortige initiatieven gepland?

De voorzitter: De vraag luidde: hoe wordt deze samenwerking ingekanteld in het nieuwe arbeidsmigratiebeleid?

De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik zal mijn vraag ook trachten te parafraseren, voorzitter.

Minister, het is duidelijk dat N-VA-ministers iets hebben met Marokko. Ik hoop dat u in de komende weken en dagen niet gaat lopen en dat u verder uw verantwoordelijkheid opneemt voor de problemen op onze arbeidsmarkt want die zijn inderdaad huizenhoog. Huizenhoog in die mate dat werkgevers inderdaad over de grens, over het muurtje moeten gaan kijken om hun knelpuntvacatures ingevuld te krijgen. Er zijn op dit moment 16.000 openstaande vacatures voor ICT'ers. Agoria vreest dat als we het beleid niet fundamenteel bijsturen, we tegen 2030 eindigen met 600.000 openstaande vacatures. Dat is een enorme rem op onze economie, vandaar dat we alle registers moeten opentrekken om die vacatures in te vullen.

Wat ons betreft, hoort economische arbeidsmigratie daar inderdaad bij maar dan als sluitstuk van een sterk beleid waarbij we in eerste instantie inzetten op het

maximaal valoriseren van de talenten die we in Vlaanderen, België en Europa hebben. Ik interpreteer deze actie van Agoria en co als een noodkreet om nog meer in te zetten op het invullen van vacatures.

Minister, wat zult u doen met de binnenlandse arbeidsreserve en in functie van uw bevoegdheid inzake economische migratie om werkgevers nog beter te helpen bij het invullen van hun knelpuntvacatures?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega's, ik ben eigenlijk zeer blij met de vraag, omdat ze me de kans geeft de situatie en wat er hier is gebeurd, te schetsen, want ik heb niet altijd de indruk dat iedereen snapt waarover het gaat.

Het gaat over een Europees project. De Europese Commissie, meer bepaald het Directoraat-generaal Migratie en Binnenlandse Zaken (DG Home), heeft een projectoproep gelanceerd rond legale migratie. Die oproep was gericht aan de Europese landen om samen te gaan werken, mogelijk met zes verschillende landen. De zes landen die in aanmerking komen om samen te werken, zijn Nigeria, Ethiopië, Guinee, Tunesië, Senegal en Marokko. Het gaat om projecten met een looptijd van achttien maanden. De Europese Commissie heeft dus – voor alle duidelijkheid – de keuze van de landen en de termijn vastgelegd.

– Wilfried Vandaele, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.

Wat is er dan gebeurd? Enabel, het Belgische ontwikkelingsagentschap, heeft initiatief genomen en is partners gaan zoeken om in het kader van die legale migratie een project in te dienen bij de Europese Commissie. Als partners heeft het gevonden: VDAB, het Vlaams netwerk voor ondernemingen (Voka), Agoria, het Agentschap Integratie en Inburgering en het Agence nationale de promotion de l'emploi et des compétences (ANAPEC), de Marokkaanse VDAB.

De inhoud van dat project dat zij samen hebben opgezet om aan die Europese projectoproep te beantwoorden, is dat er zestig Marokkaanse ICT'ers geselecteerd en door ANAPEC opgeleid zouden worden, met de bedoeling om er dertig te hebben die in Vlaanderen openstaande vacatures invullen die niet op korte termijn ingevuld raken. Dat is de filosofie die naar voren komt.

De selectie van die zestig naar die dertig ICT'ers zal mede door VDAB gebeuren, maar ANAPEC voorziet dus de opleiding, weliswaar met eventuele input, informatie-uitwisseling of begeleiding van VDAB. De kosten die VDAB maakt, zijn volledig gedekt door middelen die vanuit Europa komen, dus het zou ook niet ten koste gaan van de werking van VDAB. Dat is de situatie. Dat is wat we gaan doen en dat is in mijn ogen een relatief klein project rond arbeidsmigratie.

Het leuke is eigenlijk dat dit project volledig kadert binnen de Vlaamse arbeidsmigratiefilosofie, die ik zelf mee heb uitgetekend en die hier ook besproken en goedgekeurd is, met name dat we gaan werken met concentrische cirkels. Dat houdt in dat we eerst inspanningen leveren in Vlaanderen, daarna gaan kijken of er in België mogelijkheden zijn en dan pas binnen en uiteindelijk buiten Europa gaan kijken. Het houdt ook in dat we ervan uitgaan, zoals we allemaal doen, dat er niet alleen in Vlaanderen, maar in heel Europa vraag is naar hooggeschoolden en dat er knelpunten zijn. We hebben een dynamische knelberoepenpuntenlijst die de sociale partners samen hebben opgesteld en die ons toelaat te zien welke knelpunten specifiek in aanmerking komen om in derde landen aanwervingen te doen. Dit project kadert daar volledig in.

Natuurlijk gaan wij eerst alle mogelijkheden na en doen we eerst alle mogelijke inspanningen in Vlaanderen. De zes minuten die ik heb, zouden te weinig zijn om

alles wat wij doen op te sommen, maar ik zal toch een paar relatief recente initiatieven naar voren brengen. Er is dat versnellingsplan, waar collega Ronse naar verwezen heeft, waarbij we langdurig werklozen screenen en nagaan hoe we ze naar werk kunnen begeleiden via opleidingen, stages en werkervaring. Enkele jaren geleden werd nog niets gedaan voor langdurig werklozen, omdat er ook weinig vacatures waren, maar nu zijn die er wel.

We hebben het STEM-actieplan (Science, Technology, Engineering and Mathematics), waar allerlei maatregelen in zitten en waaraan we recent, bij het sector-convenant, addenda hebben toegevoegd specifiek rond ICT en opleidingen. We hebben VDAB-acties en een van de laatste daarvan is dat er informatierondes zijn in de provincies, waarbij we werkzoekenden specifiek warm maken om een ICT-opleiding te gaan volgen en in de ICT te gaan. We hebben projecten waarbij we de digitalisering van onze jeugd proberen te versterken. Er zijn heel wat projecten naar jongeren toe.

Dat is een heel pak maatregelen en daar komen er continu nog bij. Op 9 januari 2019 heeft de raad van bestuur van VDAB nog een nieuwe maatregel genomen. Dat is echt nog niet lang geleden. VDAB zal ervoor zorgen dat de instroom in opleidingen, ook de ICT-opleidingen, kan vergroten.

Tot nu toe werd nagegaan of iemand geschikt is om een opleiding te volgen. Indien dat niet het geval was, werd die persoon van die opleiding uitgesloten omdat hij te weinig kansen zou hebben om het te halen. De aanpak van VDAB zal vanaf nu veranderen. Er zal worden nagegaan waarom iemand weinig slaagkansen voor een opleiding heeft en hoe dat kan worden geredieerd. VDAB wil een oplossing bieden, zodat mensen waarvan VDAB eerst de indruk had dat ze minder kans maakten toch de kans krijgen om een opleiding te volgen en daar ook voor te slagen. Dat is een nieuwe, betere aanpak die de instroom in opleidingen zou moeten versterken en verbeteren.

Met alles wat ik hier heb gezegd, denk ik dat we alles in een ander perspectief kunnen plaatsen. Met betrekking tot het Europees project waarover we het hier uiteindelijk hebben, gaat het om dertig mogelijke vacatures bij Vlaamse bedrijven die anders niet zouden kunnen worden ingevuld. We zullen die vacatures nu wel op korte termijn kunnen invullen, wat wellicht een verdere groei van die bedrijven met zich kan meebrengen. Zonder die invulling zou die groei kunnen worden gefnuikt. Het gaat ocharm om dertig Vlaamse vacatures die zullen worden ingevuld voor een periode van zes tot achttien maanden, met nadien mogelijk een contract van onbepaalde duur.

Het moet voor iedereen duidelijk zijn dat dit niet ten koste gaat van de middelen of van de werkwijze van VDAB. VDAB doet zijn werk zoals altijd en kijkt eerst naar onze Vlaamse werkzoekenden en naar onze Vlaamse mensen. Meer nog, er worden elke keer opnieuw bijkomende nieuwe initiatieven genomen.

Tot slot denk ik dat iedereen hier moet beseffen dat we hier al meermaals een discussie over de krapte op de arbeidsmarkt hebben gevoerd. Het zal niet lukken met enkel wat maatregelen hier of daar. Het zal om een en-enverhaal gaan. Dat is waar ik mee bezig ben en dit project past daar volledig in.

Yasmine Kherbache (sp.a): Minister, ik heb u horen zeggen dat het een en-enverhaal moet zijn, met arbeidsmigratie en met inspanningen om de eigen werkzoekenden te activeren. U hebt sterk de nadruk op opleidingen gelegd.

Ik kijk even naar de afgelopen jaren. In 2016 is er een vernietigende audit van het Vlaams opleidingsbeleid geweest. Begin vorig jaar hebt u verklaard dat met het versnellingsplan een tandje zou worden bijgestoken en dat het aantal individuele beroepsopleidingen (IBO's) zou verdubbelen. Het aantal werkzoekenden in

opleiding en in het bijzonder het aantal werkzoekenden in een ICT-opleiding zit echter sinds 2013 continu in een dalende lijn. De laatste cijfers die we hebben ontvangen, slaan op de laatste kwartalen van 2018. Die aantallen zijn nog altijd lager dan in 2017. Ik wil hier geen cijferdiscussie voeren. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

De algemene trend is dalend en de verdubbeling van het aantal IBO's die u in januari 2018 tijdens een plenaire vergadering hebt aangekondigd, is niet gehaald. Het is geen en-en-beleid. Nu geldt arbeidsmigratie veeleer als een gemakkelijke oplossing. Ik wil ervoor pleiten extra inspanningen te leveren om het opleidingsbeleid te activeren en zo het talent beter aan te boren. *(Applaus bij sp.a)*

Imade Annouri (Groen): Minister, het is duidelijk dat bijna iedereen arbeidsmigratie ziet als iets dat moet gebeuren en dat ook toejuicht. We zien de efficiëntie en de winst die hieraan zijn verbonden, maar volgens de cijfers die in de krant stonden, geraken momenteel vierduizend vacatures niet ingevuld en zijn er ongeveer negenhonderd mensen die deze vacatures zouden kunnen invullen. Dat is ongeveer een vierde.

Er loopt momenteel een pilootproject met de bedoeling slechts dertig mensen vanuit Marokko aan te trekken. Er is echter gezegd dat het de bedoeling is dit op te schalen indien het positief wordt geëvalueerd. We staan dus klaar om meer mensen naar hier te halen. Ik ben bang dat het risico reëel is dat de weg van de minste weerstand wordt gevolgd.

Wat collega Kherbache heeft gezegd, klopt ook. Qua opleidingen schort er nog veel. Ik wil vermijden dat jongeren die vandaag in Vlaanderen rondlopen en heel wat capaciteiten hebben, zullen worden verdrongen door Europees geld, door de weg van de minste weerstand, terwijl zij zelf ook die bijdrage kunnen leveren op onze arbeidsmarkt. Er zijn heel wat goede voorbeelden in ons land: B-Coat, Molen-Geek. Minister, gaat u, wetende wat er gaande is, nu extra investeren in die omscholingen voor digitalisering om ervoor te zorgen dat langdurig werklozen en jongeren ook hun kansen kunnen grijpen? Daar schort het vandaag immers nog altijd aan.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Minister, ik maak een klein bruggetje naar het actualiteitsdebat. Als u niet weet wat er schort als 1,2 miljoen euro Europees belastinggeld wordt gebruikt om dertig Marokkaanse IT'ers naar hier te halen, dan is er wel een breuk tussen het Europese niveau en de burger. Laat me nu maar zeggen dat uw voorstelling van de economische migratie van niet-Europeaanen veel te rooskleurig is. U kunt mij niet garanderen dat de integratie perfect zal verlopen. U wou me niet garanderen, wanneer het economisch minder gaat, dat ze niet in de werkloosheid zouden belanden. U kunt me niet garanderen dat wanneer ze hun families kunnen laten overkomen, die kost niet op ons als samenleving terechtkomt. De samenleving betaalt hiervoor de prijs. De belastingbetaler betaalt hiervoor de prijs.

Ik denk dat u het initiatief van VDAB iets te lichtzinnig benadert. *(Opmerkingen van minister Philippe Muyters)*

In Nederland heeft men een kosten-batenanalyse gemaakt van economische migratie. De conclusie is duidelijk: zeker op lange termijn is die niet positief. Daarom is mijn vraag aan u: hebt u, hoe kleinschalig dit ook is, zelf een kosten-batenanalyse gemaakt van deze nieuwe vorm van economische migratie van Marokkaanse IT'ers voor de kostprijs van 40.000 euro per IT'er?

Axel Ronse (N-VA): Collega's, ik had nooit gedacht het hier nog mee te maken, maar sp.a, Groen en Vlaams Belang staan op dezelfde lijn op het vlak van een thema rond migratie. Collega's, ik weet niet hoe die coalitie zou kunnen worden genoemd: de bruin-rood-groene coalitie?

Wij hebben een andere visie op arbeidsmigratie. Wij zien actieve migratie als iets positiefs, als iets dat onze economie kan versterken. Een regio die op een slimme manier op zoek gaat naar talent om de noden van sterke bedrijven die hier zijn, in te vullen, dat is belangrijk. Collega's, ga dat maar eens uitleggen in mijn achtertuin, in West-Vlaanderen, aan een Barco, aan een Van de Wiele: 'Nee, sorry, niet naar Marokko gaan, geen toptalent van daar aantrekken'. Die mensen zitten met die vacatures. Ga het niet alleen aan die werkgevers uitleggen, ga het ook aan die werknemers daar uitleggen. Ik zou zeggen: Vlaams Belang, Groen en sp.a, zet alsjeblieft die paardenbril af en ga toch op zijn minst eens in de economische realiteit kijken. *(Applaus bij de N-VA)*

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, er zijn inderdaad een aantal collega's die duidelijk niet beseffen voor welke uitdaging onze Vlaamse arbeidsmarkt staat, voor welke uitdaging onze economie staat, voor welke uitdagingen onze sociale zekerheid en onze bedrijven staan. We gaan naar een structureel tekort op onze arbeidsmarkt in heel wat profielen. ICT'ers staan al lang op de knelpuntberoepenlijst, maar ook voor andere beroepen is dat het geval.

U hebt gelijk, het is inderdaad en-en-en. We moeten inzetten op herscholing, bijscholing, een betere toeleiding van werkzoekenden en inactieven naar de vele vacatures en knelpuntvacatures die er zijn en die er nog zullen komen. Ik geloof ook in economische migratie als sluitstuk, maar ik denk dat we binnen de grenzen van ons land nog meer kunnen doen. We kunnen leren van dit project. Ik heb begrepen dat in het kader van dit project de betrokken mensen niet alleen worden begeleid naar een job maar ook begeleiding krijgen in de zoektocht naar onderwijs voor hun kinderen, naar een woonst en dergelijke meer. Minister, zouden we niet hetzelfde doen voor de Walen en Brusselaars die we hier toeleiden naar Vlaamse knelpuntvacatures? Walen en Brusselaars, die onderdeel zijn van onze sociale zekerheid, verdienen minstens dezelfde begeleiding als buitenlanders die hier knelpuntvacatures komen invullen.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Laurence Libert (Open Vld): Het is door de collega's al meermaals aangehaald dat het aantal knelpuntberoepen in de ICT enorm is, dat zal alleen maar stijgen. Als we rondom ons kijken, zien we dat alles ICT wordt. Onze samenleving wordt almaar meer digitaal, dus de roep om ICT-mensen naar Vlaanderen te lokken, wordt almaar luider.

De dertig mensen die we gaan plaatsen dankzij het proefproject, dat is een druppel op een hete plaat. Wij willen dat de minister nog meer initiatieven neemt om meer mensen richting ICT te duwen. Ik denk bijvoorbeeld aan jongeren, maar nog meer specifiek aan meisjes. Er moeten nog meer maatregelen genomen worden, op de schoolbanken, in het lager onderwijs, in het secundair onderwijs, om nog meer mensen richting ICT te sturen. Er moet ook gekeken worden naar stages, naar buitenlandse stages, ook buiten de Europese grenzen. Dus: graag nog meer initiatieven – mijn volgende actuele vraag zal daar ook over gaan – om de vele vacatures binnen de ICT zo snel mogelijk in te vullen, want onze economie heeft ze nodig.

Minister Philippe Muyters: Collega's, ik ga op de verschillende punten wat dieper ingaan. Mevrouw Libert, kijk maar eens naar het STEM-actieplan. Dat is wat we specifiek aan het doen zijn. Daarbovenop heb ik zelf initiatieven genomen rond de digitale opleiding van onze jeugd, met woensdagnamiddagen en dergelijke meer. In plaats van een sportkamp kun je ook een technologiekamp gaan volgen.

Er zijn heel wat initiatieven, maar dat is iets waar we op moeten blijven inzetten. Dat doe ik, samen met de collega's die daar een inbreng kunnen doen. Ik volg u

daarin: dat is nodig en dat blijft belangrijk. We zien ook op welke manier we die actieplannen rond STEM telkens opnieuw nog extra gewicht kunnen geven. Dat is dus zeker iets waar we op blijven inzetten. Ik denk dat we daar op dezelfde lijn zitten. Er is natuurlijk heel wat werk rond het imago van een aantal meer technische beroepen. Maar ik denk dat we daar genoeg initiatieven hebben genomen.

– Jan Peumans, voorzitter, treedt als voorzitter op.

Collega Kherbache, voor alle duidelijkheid: die IBO's pasten in het pact van de krapte dat we samen met de werkgeversorganisaties hadden afgesloten. We hebben daar gezegd dat wij de administratieve vereenvoudiging van de IBO's zouden doen, omdat we zien dat de kmo's minder IBO invullen. Laten we met de werkgevers, die zeggen dat dit voor hen een zeer goed instrument is, de IBO nog meer en gemakkelijker... En op termijn – ik heb nooit gezegd 'in één jaar', lees het na – moeten we naar een verdubbeling gaan.

De cijfers rond IBO zijn vandaag onvoldoende. Ik heb in de vorige beleidsraad ook aan VDAB gezegd dat ik graag een analyse zou zien. Want als IBO niet zou worden gebruikt omdat de jongeren en de mensen die vroeger IBO kregen, ineens worden aangeworven door de krapte op de arbeidsmarkt, omdat men het risico niet neemt om ze eerst zes maanden op te leiden met een IBO en ze ondertussen misschien naar elders gaan, dan is dat voor mij niet erg. En voor u ook niet. Daar ben ik zeker van. Want anders is er iets mis met de filosofie.

Wat de opleidingen betreft: u sprak over een halvering sinds 2013. Het is een schriftelijke vraag aan mij, maar laat ons zo eerlijk zijn om te zeggen dat het over een cluster gaat, waarin ICT een van de opleidingen is. Ik heb het vandaag nog nagevraagd bij VDAB. Van 2013 kan ik het niet direct zeggen, maar van 2015 tot 2018 is het aantal opleidingen rond ICT gelijk gebleven. Er was geen daling meer. Het is gelijk gebleven. Maar ik vind dat onvoldoende, want met de krapte op de arbeidsmarkt zijn er natuurlijk minder werklozen. Je kunt in aantal minder opleidingen hebben, maar in percentage kan het dan stijgen. Maar ik vind dat we meer moeten doen. Daarom ben ik heel blij met het initiatief van de raad van bestuur van VDAB op 9 januari om er effectief voor te zorgen dat de toestroom groter zal worden, omdat men niet gaat kijken of iemand kans heeft, maar ook waarom iemand zou mislukken. Dat vind ik een heel belangrijk extra gegeven.

Collega Annouri, ik ben het met u eens. We gaan niet voor de weg van de minste weerstand voor de werkgevers. We blijven werken vanuit de filosofie van concentrische cirkels. Maar vandaag zijn er onvoldoende ICT'ers. En dat zal niet een-twee-drie opgelost worden door de mensen hier op te leiden. Het wordt dus een en-en-verhaal. Die ICT'ers hebben ze ook nodig in de rest van België, en ook in de rest van Europa. Het is overall een knelpuntberoep. Daarom is er beslist om te gaan werken met een dynamische knelpuntberoepenlijst, waarbij werkgevers en vakbonden samen kijken of ze het kunnen oplossen in Vlaanderen, in België, in Europa. Zo niet, dan kom je op die dynamische knelpuntberoepenlijst. Die manier van werken garandeert dat het effectief niet de weg van de minste weerstand is. Ik heb alle vertrouwen in de vakbonden en de werkgeversorganisaties om daar op een degelijke manier tot een dynamische knelpuntberoepenlijst te komen.

Het is juist wat u zegt: het mag niet de weg zijn van de minste weerstand. We doen eerst wat we hier kunnen. Ook daar hebben, wat mij betreft, de werkgeversorganisaties en de werkgevers zelf een duidelijke opdracht, ook in het bijscholen en omvormen van hun mensen.

Collega Van Grieken, ik zeg het nog eens: het is geen initiatief van VDAB. Het is een initiatief van Europa. Het is het Belgisch Ontwikkelingsagentschap (Enabel) – en ik dacht dat u ook weet wat Enabel is – dat het initiatief heeft genomen. Het kadert duidelijk mee in een ontwikkelingssamenwerking. Het gaat niet om een initiatief van

VDAB, het past binnen een migratiebeleid waar ik voor sta, waar mijn partij voor staat, en waar bijna iedereen voor staat, behalve het Vlaams Belang.

Ik denk dat het voor onze economie zeer belangrijk is dat openstaande vacatures kunnen worden ingevuld, omdat anders de groei van die bedrijven gefnuikt wordt. Dat kan een averechts hebben en werkverlies met zich meebrengen voor mensen die wonen en werken in Vlaanderen. En wat heel het gedoe rond het overkomen van gezinnen betreft: daar staat nergens in dit project iets van in. Het gaat over mensen die komen werken, en die een job hebben hier in Vlaanderen.

Collega Bothuyne, de begeleiding naar een huis en dergelijke staat er, voor zover ik weet, niet in. Er is wel een samenwerking met het Agentschap Integratie en Inburgering, maar dat is gericht op de inburgering, op het leren van de taal en dergelijke meer. Het zullen de werkgevers zijn die moeten zorgen voor de huisvesting van die mensen. Dat telt wat mij betreft niet alleen voor hier – als het hier wel zo is, dan is dat omdat het een Europees project is waarin dit mee is opgenomen. Het zijn de werkgevers die moeten zorgen voor de begeleiding van en de informatie voor scholen. Dit is geen taak voor VDAB, dit is geen taak voor de agentschappen. Informatie geven kan iedereen doen natuurlijk, maar het zoeken naar een huis is iets wat bij de werkgever thuishoort.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp-a): Minister, er is een tekort aan IT'ers, maar er is geen tekort aan talent hier op onze arbeidsmarkt. Maar dan moet je het talent willen aanboren, en dan moet je inspanningen doen om dat talent te ontwikkelen en te activeren, onder andere door opleiding, onder andere ook door meer kansen te geven aan meisjes, en meer kansen te geven aan jongeren met een migratieachtergrond in de steden. Die zitten nu te veel zonder job en zonder opleiding thuis.

Minister, arbeidsmigratie is een onderdeel van de arbeidsmarkt, maar het mag geen gemakkelijksoplossing zijn om de tekorten, ten gevolge van het falen van de arbeidsmarkt, op te vangen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega's, ik wil een paar puntjes op de i zetten. Arbeidsmigratie maakt deel uit van een gezond, verstandig en realistisch arbeidsmarktbeleid. Daar zijn we het allemaal over eens, ondanks de toch zeer verregaande vormen van parafrasering, waarbij men zelfs probeert om Groen en het Vlaams Belang in dezelfde zak te steken. Humoristisch is het wel alleszins.

Maar ik ben niet helemaal gerustgesteld, minister. Als u zegt dat we de weg van de minste weerstand zullen vermijden, dan ben ik daar niet mee gerustgesteld. De digitalisering en de destructieve effecten op onze arbeidsmarkt zijn nu volop voelbaar. De verleiding en het risico om met Europees geld de weg van de minste weerstand te kiezen, zijn er nu ook.

Dan vind ik dat u, als minister, de absolute prioriteit en vooral de prioriteitszin moet hebben om toe te geven dat nu nog extra moet worden ingezet op vorming en scholing voor die jongeren en langdurig werklozen, om digitale skills aan te leren – nog meer dan vandaag de dag het geval is. Op die manier – de eerste manier – kunt u die vacatures invullen. Daarna pas kan arbeidsmigratie als een sluitstuk dienen. Dat mis ik vandaag de dag nog te veel.

De voorzitter: De heer Van Grieken heeft het woord.

Tom Van Grieken (Vlaams Belang): Minister, sta me toe eerst te reageren op de heer Ronse van de N-VA. Die probeert met een mopje de fundamentele kritiek

weg te lachen dat je eerst moet investeren in mensen hier. Hij noemt dat dan een roodgroenzwarte coalitie. Dat zou dan een Afghaanse coalitie of een taliban-coalitie zijn – dat lijkt me iets te explosief. Maar hij probeert dat met een mopje weg te lachen.

Maar de fundamentele kritiek delen we als oppositie inderdaad. De werkzaamheidsgraad in Vlaanderen is nog steeds amper 73 procent. We zitten nog steeds met heel veel werklozen: 186.000. De jongerenwerkloosheid in onze grootsteden is een groot probleem.

Daarom: investeer vooral en in de eerste plaats in de mensen hier. Betaal mensen desnoods meer en beter om een opleiding te volgen. Trek als N-VA'er alstublieft geen blik immigranten open. Dat is een nefaste politieke kortetermijnvisie. Er zijn culturele, taalkundige en maatschappelijke gevolgen. We weten wat dat met zich meebrengt. De baten liggen, op korte termijn, bij de werkgevers. U legt de problemen bij de samenleving. Daarom is dit voorstel voor het Vlaams Belang onaanvaardbaar. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Sommige collega's zijn in het verkeerde parlement de verkeerde minister aan het aanspreken. Ik hoor collega's zeggen: 'Minister, zorg er eerst voor dat de mensen hier die aan het werk kunnen, ook effectief aan het werk zijn.' Deze minister dóét dat. Er is nog nooit zoveel budget uitgetrokken voor opleidingstrajecten tijdelijke werkervaring.

Maar laat die collega's dan in het huis aan de overkant de boel deblokkeren, want dat weerhoudt veel mensen ervan om aan de slag te gaan. Ik denk aan het voorstel van Jan Spooren om de werkloosheid om een verstandige manier te hervormen. Ik denk aan onze eis om het brugpensioen uit te doven. Dáár liggen de hefboomen. Ik denk aan het dwingender en minder vrijblijvend activeren van langdurig zieken. Ik denk aan het activeren van mensen die een leefloon hebben.

Collega's, laten we niet hypocriet doen. Dáár liggen hefboomen. En hiér doen we alles om die kansen te benutten. En als het hier niet lukt, met het talent van hier, dan lijkt het mij absoluut niet zinloos om effectief naar Marokko te gaan en toptalent aan te trekken. Want die mensen zijn, voor alle duidelijkheid, een verrijking voor onze economie én voor onze samenleving. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, onze arbeidsmarkt staat in brand en we weten allemaal dat die brand de komende jaren zal blijven woekeren. We hebben een sterk beleid nodig. En daarbij hebben we geen protectionistische reflexen nodig, noch nationalistische reflexen en al zeker geen xenofobe reflexen. We hebben daarbij evenmin calimerogedrag nodig, mijnheer Ronse.

Vlaanderen is bevoegd voor het arbeidsmarktbeleid. We kunnen zélf opleidingen en vormingen organiseren, en dual leren versterken. We kunnen VDAB verder uitbouwen, werkzoekenden sneller toeleiden naar knelpuntvacatures. We kunnen inzetten op een sterkere interregionale mobiliteit, Walen en Brusselaars toeleiden naar Vlaamse knelpuntvacatures. En als sluitstuk kunnen we inderdaad inzetten op economische migratie.

Minister, we hopen dat u én, én, én doet en dat u overal en voortdurend een tandje bij probeert te steken. Want dat is echt nodig voor onze Vlaamse economie. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Laurence Libert aan Philippe Muyters, Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport, over de groeiende krapte op onze arbeidsmarkt en het activeren van de stille arbeidsreserve

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Laurence Libert (Open Vld): Minister, gisteren konden we in de pers lezen dat VDAB-topman Fons Leroy zich zorgen maakt over het toenemende aantal vacatures. Hij verwacht zelfs dat binnen tien jaar een half miljoen vacatures niet ingevuld zullen geraken. Met andere woorden: dat zijn 500.000 kansen die niet zullen bijdragen aan onze welvaart.

Dat we heel veel werklozen hebben en ook heel veel vacatures, betekent dat er een mismatch is op onze arbeidsmarkt. In tussentijd zijn heel veel mensen niet actief op zoek naar werk. Ze zitten thuis, zijn niet geregistreerd als werkzoekenden en zijn ook niet actief op zoek naar werk. Zo zijn er huismoeders en huisvaders, die we toch zouden kunnen stimuleren om, nadat de kinderen wat groter en zelfstandiger zijn, opnieuw de stap naar de arbeidsmarkt te zetten. Hetzelfde geldt voor jongeren die de school verlaten zonder diploma, SWT'ers (stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelag) die we toch opnieuw zouden kunnen activeren, of langdurig zieken die we op zijn minst deeltijds opnieuw aan het werk zouden kunnen krijgen. Zij vormen de stille arbeidsreserve, zoals we dat ook wel noemen.

Minister, ik weet dat u een aantal initiatieven hebt genomen om daar iets aan te doen. Maar toch merken we dat het aantal vacatures exponentieel stijgt. Daarom denken wij dat de huidige maatregelen misschien onvoldoende zouden kunnen zijn om binnen tien jaar die arbeidskrapte in te vullen.

Minister, wat zult u bijkomend doen om die toenemende vacatures in te vullen?

De voorzitter: Minister Muyters heeft het woord.

Minister Philippe Muyters: Collega Libert, u hebt juist gezegd dat ik al een aantal maatregelen genomen heb. Dat is ook zo, ook bijkomende initiatieven. Ik denk aan de arbeidsongeschikten – we hebben er vorige week op vraag van collega Bothuyne nog over gesproken in de commissie – waar we effectief gaan naar een verdubbeling van het aantal mensen dat we gaan begeleiden, mensen die arbeidsongeschikt zijn vanwege gezondheidsredenen, die om andere redenen bij het RIZIV zijn en een uitkering krijgen, en die we op een of andere manier toch proberen te activeren.

Het tweede voorbeeld zijn de jongeren. Na heel veel moeite worden de databanken van Onderwijs en de databanken van Werk gekoppeld, waardoor we exact kunnen gaan zien welke jongeren niet verder gaan studeren – want ze zitten niet meer in Onderwijs – en niet ingeschreven zijn bij VDAB, de zogenaamde neetjongeren (not in employment, education or training) dus. We kunnen die dan effectief gaan opsporen, we kunnen die wel gaan activeren, want we gaan kijken waar we die jongeren vinden, wat ze doen, wat ze missen en hoe we ze toch kunnen begeleiden naar de arbeidsmarkt.

Naar die jongeren toe hebben we nog andere initiatieven genomen. We hebben de social impact bond in Antwerpen om effectief met neetjongeren aan de slag te gaan. Dus dat zijn allemaal dingen die we doen, die we vernieuwd hebben gedaan, die we aangevuld hebben, en dergelijke meer.

Daarbovenop heb ik aan ons Steunpunt Werk gevraagd om een analyse te maken over de potentiële arbeidsreserve. Die analyse is gebeurd. De redenen die erin staan waarom mensen niet op de arbeidsmarkt zijn, zijn wel heel divers, en zijn

ook totaal verschillend in verschillende groepen, bij verschillende mensen. Het is bijna individueel, maar dat is een beetje overdreven. Vandaar dat uit deze studie niet onmiddellijk beleidsmaatregelen genomen konden worden. Wij hebben die studie besproken op de beleidsraad Werk. Vermits we niet direct beleidsmaatregelen konden distilleren, heb ik gevraagd aan mijn departement en aan VDAB om in de volgende beleidsraad, die van februari of maart, te komen met een aantal voorstellen die tegemoetkomen aan die analyse en die die potentiële arbeidsreserve effectief meer gaan activeren.

Dus ik heb al heel veel gedaan, ik heb nog nieuwe maatregelen genomen, en ik zoek nog op welke manier ik nog meer maatregelen kan nemen. Maar u bent net iets te vroeg, want de beleidsraad van februari of maart is nog niet geweest, maar vanaf dan hoop ik dat ik op korte en op lange termijn voor een aantal maatregelen kan zorgen, zodat nog meer mensen naar werk begeleid worden.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Laurence Libert (Open Vld): Dan wil ik u alvast wat tips geven die u kunnen helpen om die nieuwe en bijkomende maatregelen te nemen, met name voor de laaggeschoolde vrouwen met een migratieachtergrond. Daar merken we dat die dames eigenlijk nog onvoldoende of bijna niet de zoektocht naar de arbeidsmarkt doen. Als zij aan het werk zouden zijn, zou dat niet alleen een voordeel zijn voor onze welvaart en economie, maar ook voor henzelf. Ze hebben daar ook heel veel positieve maatregelen tegenover staan. Hun inburgering, hun emancipatie, maar ook hun soms moeilijke financiële situaties zouden alleszins al gebaat zijn met meer werk.

Ook merken we in de cijfers die u zelf ook ongetwijfeld hebt, dat de erkende vluchtelingen die effectief via VDAB geholpen worden, ook effectief werk zoeken. Als er een mismatch is tussen de vacatures en de werkzoekenden, heeft dat vaak te maken met niet de juiste competenties hebben, dat de competenties die gezocht worden, niet ingevuld kunnen worden door de werkzoekenden. Juist bij die groep mensen zien we dat er wel heel vaak competenties zitten die bedrijven zoeken. Daar is dus zeker nog heel veel potentieel om een samenwerking met het Federaal Agentschap voor de Opvang van Asielzoekers (Fedasil) aan te gaan om alle erkende vluchtelingen naar arbeid toe te leiden.

Minister, uw minister-president heeft in zijn Septemberverklaring aangegeven om naar 80 procent tewerkstellingsgraad te gaan. Dus ik nodig u uit om daar zeker ook aan bij te dragen.

De voorzitter: Mevrouw Kherbache heeft het woord.

Yasmine Kherbache (sp.a): Collega Libert, ik wil u danken voor uw vraag, want het is een belangrijk aandachtspunt op onze arbeidsmarkt, namelijk die stille arbeidsmarktreserve die nu nog te weinig geactiveerd wordt. U gaf een aantal tips mee aan de minister, en ik zou er ook een willen meegeven, die nu recent in het Antwerpse bestuursakkoord is opgenomen omdat men vaststelde dat VDAB bepaalde groepen te weinig bereikte. Een van die groepen is de groep van vrouwen met een migratieachtergrond, die thuis zitten en voor de kinderen zorgen, maar eenmaal de kinderen wat ouder zijn, eigenlijk de stap naar de arbeidsmarkt zouden kunnen zetten.

Dan moet je wel brugfiguren hebben die die vrouwen bereiken en dat is een project dat in Antwerpen wordt opgestart. Minister, ik nodig u uit om dit van nabij op te volgen en nauw met Antwerpen samen te werken om dit goed te realiseren.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Collega Libert, ik dank u voor uw goede actuele vraag die is geïnspireerd op een artikel in De Tijd met Fons Leroy. Ik citeer hem: "Homogene bevoegdheidspakketten waarvoor een bestuursniveau bevoegd is, zijn de beste oplossingen. Het eerste slachtoffer van de huidige versnippering zijn de werkzoekenden, maar op termijn ook de bedrijven die geen mensen meer vinden."

Collega, laat ons in mei samen gaan voor een confederalisme, want dat is de enige oplossing om al die ellendige discussies ... *(Applaus bij de N-VA)*

... die we hier hebben over de arbeidsmarkt in Vlaanderen te beslechten. Laat ons bevoegd zijn voor de echte aanpak van de werkloosheidsuitkering, laat ons bevoegd zijn voor pensioenen, loopbaan enzovoort. Collega, ik beloof u dat we goed zullen samenwerken en veel welvaart gaan creëren. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mevrouw Libert, ik dank u voor uw actuele vraag. Het is een bijzonder belangrijk onderwerp, meer mensen actief krijgen op de arbeidsmarkt is de uitdaging. Sommige collega's in uw partij zijn nog niet op de hoogte van alle bevoegdheden die u daarvoor hebt, maar u hebt er heel wat. Ik roep u dan ook op om daar heel hard mee aan de slag te gaan.

Minister, ik wil u specifiek duiden op een mogelijke partner, die op dit moment volop beleidsplannen aan het schrijven is. Dat zijn namelijk de driehonderd lokale besturen en OCMW's in Vlaanderen, die een belangrijke partner kunnen zijn om de arbeidsreserve te activeren. Denk aan mensen die leven van een leefloon. Er is een samenwerking, maar het begin van de legislatuur op het lokale niveau is het ideale moment om vanuit VDAB samenwerking te zoeken en de arbeidsreserve die er is in onze steden en gemeenten aan te spreken en te activeren in onze economie. Collega Ronse, daar hebben we alle bevoegdheden voor. *(Applaus bij CD&V en Open Vld)*

Minister Philippe Muyters: Mijnheer Bothuyne, ik moet u teleurstellen. Natuurlijk hebben we die niet allemaal, maar dat weet u ook. *(Applaus bij de N-VA)*

Ik denk dat u zegt dat we al die bevoegdheden hebben om te provoceren, maar het is echt niet moeilijk om te zien welke we niet hebben, want anders zou federaal minister van Werk Kris Peeters vandaag niets te doen hebben. *(Applaus bij de N-VA)*

Mijnheer Bothuyne, ik kan me echt niet inbeelden dat u wilde zeggen dat hij een federale bevoegdheid heeft, Werk, die geen inhoud heeft. Ik volg u wel volledig in uw pleidooi dat we daarop moeten blijven inzetten. We nemen ook een aantal maatregelen, we stoppen daar niet mee.

Mevrouw Kherbache, ik ben heel blij met uw suggestie. Ik heb gevraagd aan mijn departement en aan VDAB om te kijken welke projecten we nog extra kunnen doen. U hebt het zelf gezegd: doe iets voor die laaggeschoolde dames met een migratie-achtergrond. Ook die problematiek is zeer divers en zeer complex. Het is niet omdat er een reserve is, dat je ze morgen naar de arbeidsmarkt krijgt. Soms zijn er culturele achtergronden waarom mensen die stap niet zetten. Soms zijn er persoonlijke redenen of is er een gebrek aan opleiding, waar we wel aan tegemoet willen komen, maar de stap moet altijd worden gezet.

Mensen die geen uitkering vragen, kunnen we morgen niet verplichten om te solliciteren. Iedereen is vrij om te zeggen: ik kies ervoor om mij niet op de arbeidsmarkt te begeven, en ik moet daar van de maatschappij niets voor terugkrijgen.

Dat is gelukkig nog altijd een keuze die in Vlaanderen kan worden gemaakt. We moeten ook respect hebben voor degenen die dat doen.

Maar ja, ik volg jullie, we moeten er alles aan doen om iedereen die naar de arbeidsmarkt wil of zou willen gaan, daar effectief bij te helpen. Ik ben heel benieuwd, buiten het project in Antwerpen dat ik met veel belangstelling zal volgen, om te bekijken wat mijn departement en VDAB zullen voorstellen om meer mensen aan het werk te krijgen. Dit heb ik begrepen: meer mensen aan het werk krijgen, is niet alleen uw uitdaging, maar zeker ook die van mij en van heel de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Mevrouw Libert heeft het woord.

Laurence Libert (Open Vld): Werken moet lonen en werken loont ook, maar het niet invullen van de stijgende vacatures betekent een enorme rem op onze economie, en dat mogen we niet toelaten. We moeten er allemaal alles aan doen opdat zoveel mogelijk vacatures worden ingevuld.

De voorzitter: Normaal krijgt een nieuwe volksvertegenwoordiger applaus, maar mevrouw Libert is hier al eens geweest. (*Applaus*)

De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Nadia Sminate aan Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, over voorafgaande controle bij individueel huisonderwijs

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord.

Nadia Sminate (N-VA): Voorzitter, minister, volgens de Veiligheid van de Staat – dat heet tegenwoordig zo, dat is niet meer Staatsveiligheid – heeft een op de acht ouders die hun kinderen huisonderwijs laten volgen, banden met extremistische organisaties. Dat is natuurlijk een heel hoog cijfer. Als je dan weet dat het aantal kinderen die huisonderwijs krijgen, de jongste jaren enorm is gestegen, namelijk met 23 procent, dan vind ik dat we ons daarover moeten beraden, maar uiteraard met het grootste respect voor die ouders die met de juiste argumenten beslissen om hun kinderen huisonderwijs te laten volgen. Dat laatste wil ik wel heel duidelijk gezegd hebben.

We hebben hierover al eens een discussie gevoerd en u hebt toen eigenlijk de bal in het kamp van de Veiligheid van de Staat gelegd. U zei dat u de namen niet doorkreeg van die families waar problemen rijzen, zodat er dan ook niet op een gerichte manier inspecties kunnen worden uitgevoerd. Gevolg: het kan soms een, twee, zelfs drie jaar duren vooraleer er een inspectie plaatsvindt, en dan is het kwaad soms al geschied, natuurlijk. Daarom willen we u voorstellen om een soort mechanisme te zoeken waardoor, vooraleer wordt gestart met huisonderzoek, er al een inspectie kan plaatsvinden bij die gezinnen.

Minister, hoe zult u ervoor zorgen dat er bij gezinnen waar er huisonderwijs plaatsvindt, en dan heb ik het specifiek over individueel huisonderwijs, een gerichte controle of inspectie op voorhand kan plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, mevrouw Sminate, ik weet niet of u artikel 24 van de Grondwet kent. Daarin staat expliciet dat het onderwijs vrij is en dat elke preventieve maatregel verboden is. Wij hebben hierover een heel uitgebreide discussie gehad in het Vlaams Parlement. U was toen mijn voorzitter, u zat naast me, trouwens, toen ik zelf de cijfers naar buiten heb gebracht en heb gezegd dat men van onze onderwijsinspectie geen Veiligheid van de Staat mag maken.

Alle controles die gebeuren door de Staatsveiligheid, zijn controles op onderwijs en op onderwijskwaliteit. Mijn inspectie is perfect bereid om een onderwijscontrole te doen, maar dan zouden we wel graag de lijst krijgen van de problematische gezinnen die de Staatsveiligheid – of de Veiligheid van de Staat – heeft aangemerkt. Tot op vandaag heb ik die lijst niet gekregen, en ik heb begrepen dat mijn Franstalige collega die wél heeft gekregen. Ik heb de Staatsveiligheid dus nogmaals aangeschreven, na de commissievergadering die we hebben gehad. Ik begrijp immers uw punt, laten we daarover geen discussie hebben.

U zegt echter dat we een onderwijscontrole op voorhand moeten doen. Als er nog geen onderwijs is, dan hebben we eigenlijk niet zo veel om te controleren, en mijn mensen hebben totaal niet de middelen om de rol van de Staatsveiligheid te spelen. We kunnen wel de lijsten met namen van alle kinderen die huisonderwijs volgen, aan de Staatsveiligheid bezorgen, wat we ook doen. Dat is voor de eerste keer gebeurd. Ik heb u dat in het parlement gezegd. Zij hebben gescreend en gezegd dat er mogelijkerwijze problemen zijn. Wij hebben dan gezegd 'goed, jullie moeten jullie taak vervullen, wij willen gerust vanuit Onderwijs een onderwijscontrole doen, maar geef ons dan toch minstens de adressen waar we sneller moeten controleren'. Dat is tot op vandaag niet gebeurd. Ik hoop dat uw vraag een hefboom kan zijn om ook hier een sprong voorwaarts te maken.

De voorzitter: Mevrouw Sminate heeft het woord

Nadia Sminate (N-VA): Ik vind het natuurlijk stuitend om te horen dat u al maanden, zelfs al jaren, in overleg bent en dat u nog altijd die informatie niet krijgt. Als ik dan hoor dat uw Franstalige collega die wel heeft, dan vind ik dat ongelooflijk. Ik zal vanuit het parlement mee aan de kar trekken om het opgelost te krijgen.

Het is jammer dat de drempel zo laag is. Als ik morgen mijn kind huisonderwijs wil geven, dan volstaat het dat ik één A4 invul en ik ben vertrokken. Na een aantal jaren zal er dan misschien een inspectie plaatsvinden. Ik vind dat voor het huisonderwijs dezelfde kwaliteit moet worden nagestreefd als voor het reguliere onderwijs. Ik blijf het dus jammer vinden dat de valkuilen niet op voorhand in kaart worden gebracht.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): In een ideale gemeenschap, waar we ook in Vlaanderen naar streven, is huisonderwijs natuurlijk overbodig omdat kinderen zich thuis voelen op school en omdat alle levensbeschouwingen aan bod komen en effectief worden geïnspecteerd.

De stijging van het aantal leerlingen in het huisonderwijs juichen wij vanuit sp.a niet toe. Als er problematische opvoedingssituaties of radicalisering in bepaalde gezinnen aan de orde is, is het natuurlijk evident dat die kinderen die op dat moment in gevaar verkeren, uit die problematische opvoedingssituatie en dus ook problematische onderwijssituatie worden gehaald.

Ik zou dan ook met aandrang het pleidooi willen versterken, zowel van de minister als van mevrouw Sminate, om de gegevens van de Staatsveiligheid op te vragen en om aan de Onderwijsinspectie de bevoegdheid en de extra middelen te geven om de controles heel snel en heel streng uit te voeren.

De voorzitter: De heer Kennes heeft het woord.

Ward Kennes (CD&V): Op 5 december hebben we de problematiek ook heel uitgebreid besproken. Het was een beetje de blikvanger van de commissie Radicalisering. Ik heb toen uit het antwoord van de minister onthouden dat het

huisonderwijs twee tot drie keer frequenter wordt geïnspecteerd dan de erkende scholen. Er gebeurt dus effectief wel een controle.

We moeten het huisonderwijs op zich als een vrije keuze respecteren en niet verdacht maken. Er kan om diverse redenen voor worden gekozen.

Als de Staatsveiligheid zich zorgen maakt, dan moeten ze, als ze A zeggen, ook B zeggen. Als de minister dan informatie vraagt, is het onbegrijpelijk dat die zo lang achterwege blijft.

Minister, vorige week heb ik met aandrang gevraagd om artikel 24.3 van de Grondwet 'Iedereen heeft recht op onderwijs' in alle omstandigheden te respecteren. Nu is artikel 24.1 in het gedrang: 'Preventieve maatregelen zijn verboden. Het onderwijs is vrij.' Die grondwettelijkheid moet vooropstaan. Het is ook de eed die wij als parlementsleden hebben afgelegd: 'Ik zweer de Grondwet na te leven.'

Minister Hilde Crevits: Mevrouw Gennez, u zegt dat de cijfers stijgen. U weet natuurlijk ook dat de cijfers dit jaar zijn gedaald. Iets minder kinderen volgen huisonderwijs, zowel collectief als individueel. Het is een lichte daling, maar het is wel de vrije keuze van mensen, tenzij u de Grondwet wilt wijzigen.

Bepaalde gemeenschappen organiseren systematisch en collectief huisonderwijs. Er zijn er ook die individueel huisonderwijs geven. Ik heb dit weekend in de krant gelezen dat collega Daniëls zegt dat mensen velerlei motieven hebben om hun kinderen huisonderwijs te laten volgen. Mevrouw Ibe, die voorzitter was van de Vlaamse Scholierenkoepel, heeft ook huisonderwijs gevolgd en zit nu aan de universiteit. Het is een keuzevrijheid die er is en het is alleszins niet mijn intentie om de Grondwet op dat punt te veranderen.

Dat neemt niet weg dat ik de zorg wel deel dat, als er problematische situaties ontstaan of als de onderwijskwaliteit te lijden krijgt onder een bepaald gedachtegoed van de ouders, er moet worden ingegrepen. De inspectie moet ingrijpen op haar domein en dat is Onderwijs. Als de Staatsveiligheid problemen vaststelt, dan is het hun verdomde plicht om in te grijpen. Ik kan van mijn inspecteurs geen politiemannen maken, geen verbalisanten maken, geen mensen van Staatsveiligheid te maken. Ik wens dat ook niet.

Als men vindt, als men denkt dat er gezinnen zijn waar er problemen zijn en waar mogelijkwerwijs de onderwijskwaliteit in het gevaar komt, dan eis ik dat wij daar goed over geïnformeerd worden. Die eis delen wij uiteraard, collega Sminate. Dus ik hoop dat dat snel rechtgezet kan worden en dat we die lijsten krijgen, tenzij de Staatsveiligheid mij laten weten dat er eigenlijk hoogstwaarschijnlijk niets aan de hand is met die lijst. Dat zou ik dan ook wel heel graag willen weten.

Nadia Sminate (N-VA): Ik wil de collega's danken voor hun ondersteuning van ons pleidooi om die namen eindelijk te pakken te krijgen. Maar we kunnen er natuurlijk ook voor zorgen dat we die namen zelfs niet nodig hebben door ons voorstel te volgen en de problemen op voorhand in kaart te brengen. Goede afspraken maken goede vrienden. Dus: de ouders die met goede bedoelingen huisonderwijs geven, hoeven zich niet gevisieerd te voelen. De anderen zullen heel snel door de mand vallen. (*Applaus*)

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Imade Annouri aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de plannen van de Vlaamse Regering in navolging van de spijbelactie voor een ernstig klimaatbeleid

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, een mooi moment: uw eerste actuele vraag die u als minister mag beantwoorden en ik die die dan ook nog eens mag stellen. Wat vorige week gebeurd is, vind ik echter nog een veel mooier moment, collega's. Vorige week zijn er drieduizend leerlingen op straat gekomen, hier achter de hoek, om een heel duidelijk signaal te geven. Ze wilden hun stem laten horen: beste volwassenen, beste politici, beste maatschappij, wat jullie doen voor het klimaat is niet genoeg. Een buis, een herexamen.

Het is een heel duidelijk signaal. Het is niet het enige signaal dat we de afgelopen maanden en jaren hebben gezien. 75.000 Belgen hebben zich verzameld op een zondag om het op te nemen voor het klimaat. Ouders hebben zich verzameld aan schoolpoorten om de slechte luchtkwaliteit aan te kaarten. Jongeren hebben via de Climate Express activiteiten op poten gezet om met de trein naar andere landen te gaan om daar mee te betogen voor het klimaat. Allemaal zeggen ze hetzelfde: het is te weinig. Het is nu tijd voor meer actie. Gebruik die tijd.

Minister, ik heb u gezien op 'De zevende dag'. Ik vond uw houding tegenover de jongeren goed: duidelijk en empathisch. U hebt ook aangegeven: ik heb jullie gehoord, ik begrijp jullie boodschap. Tegelijkertijd hebt u ook voor een stuk herhaald wat er al allemaal is gebeurd in de Vlaamse Regering en welke stappen er gezet zullen worden. Dat is niets nieuw. De leerlingen en de mensen zijn niet op straat gekomen om te zeggen: maak nog eens heel goed duidelijk wat u allemaal aan het doen bent. Neen, de mensen zijn op straat gekomen om te zeggen: steek een tandje bij.

Ik weet – en dat vind ik ook een goede zaak – dat u vandaag, als ik me niet vergis, met die leerlingen hebt samengezeten. Mijn vraag aan u is: welke stappen zult u nog extra zetten? Niet: wat gebeurt er allemaal al? Daar is al genoeg over gediscussieerd. We weten wat de standpunten van de partijen zijn. Maar welke stappen zult u extra zetten om aan te geven aan die leerlingen, aan die Vlamingen, dat u hebt begrepen dat het te weinig is wat er vandaag gebeurt, dat we ons al te vaak belachelijk gemaakt hebben op het internationale toneel als klimaatfossielen en dat we nu wel die tandjes bij zullen steken en wel onze plicht aan de mensen zullen vervullen.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, mijnheer Annouri. Inderdaad, mooie momenten. Voor mij is het inderdaad de eerste actuele vraag die ik hier mag beantwoorden. Ik denk inderdaad ook dat die actie van die jongeren een mooi moment was. Maar ik wil wel even een aantal dingen verduidelijken. U zei: u hebt deze jongeren uitgenodigd. We hebben het daar vorige week vrijdag met de voltallige Vlaamse Regering over gehad. We hebben toen beslist dat we die actie niet zonder meer naast ons neer kunnen leggen. We willen met die jongeren aan tafel gaan zitten. We willen met hen spreken. Vandaar dat zowel mijn collega's, minister Homans en minister Schauvliege, bevoegd voor het klimaat, als ikzelf, hen hebben uitgenodigd. Dat wilde ik eerst even rechtzetten.

Wat ik ook wil meegeven, is dat we hen hadden uitgenodigd vandaag om half vijf op het Martelarenplein of in het kabinet van de minister-president. U zult begrijpen dat ik prioriteit moet geven aan dit verhaal, aan uw actuele vraag. Vandaar dat ik zelf deze vergadering niet kan bijwonen.

Alleszins, we hebben dat in goed onderling overleg besproken met de collega's binnen de Vlaamse Regering. Ik neem aan dat minister Homans en minister Schauvliege de honneurs perfect kunnen waarnemen.

U vraagt welke bijkomende plannen we zullen toelichten. Informatie, communicatie en sensibilisering zijn heel belangrijk. Ik heb zondag al eventjes met de jongeren kunnen praten.

U weet dat mijn voorganger, Bart Tommelein, heel wat heeft gedaan op het vlak van energie. Met de lancering van het Zonneplan, het Windplan en het Warmteplan heeft hij heel wat initiatieven genomen. Dat zijn ook de drie sleutels die wij hebben. We willen zoveel mogelijk inzetten op energie-efficiëntie en op hernieuwbare energie en we willen zoveel mogelijk af van fossiele warmtebronnen. Daarvoor is al heel veel gedaan. Het was de bedoeling van de Vlaamse Regering om vooral dat te communiceren aan de jongeren en hen te informeren.

U kent het Vlaams energie- en klimaatplan dat door deze regering is goedgekeurd. U weet ook dat het nationaal energie- en klimaatplan op 31 december is goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het is nu verstuurd naar de Europese Commissie. Daar gaan we straks de dialoog over aan met iedereen in de praktijk. Dat zijn de volgende stappen die we zullen ondernemen.

Imade Annouri (Groen): Minister, het verschil in visie tussen ons beiden wordt nu wel heel duidelijk. Het is een tof moment dat dit uw eerste actuele vraag is, maar uw antwoord stelt mij wel teleur. Als ik het goed voorheb, lijkt u uit dit signaal te begrijpen dat het grootste probleem is dat de mensen niet voldoende weten wat er aan het gebeuren is. Er moet wat meer gesensibiliseerd en wat meer geïnformeerd worden. Dan zullen ze wel doorhebben en zeggen: 'Ah, zo zit het. Sorry, onze fout. Het is allemaal prima in orde.' Dat is natuurlijk niet het probleem.

Het signaal is net dat er te weinig ambitie is, dat er niet voldoende gebeurt, dat men verantwoordelijkheden doorschuift naar het internationale en Belgische niveau, en dat men ook binnen de eigen regering af en toe eens ruziemaakt. Daar heeft niemand een boodschap aan, zeker de jongeren en leerlingen niet. Zij willen politici zien die verantwoordelijkheid opnemen en meer ambitie aan de dag leggen. Denk dus niet dat het een informatieprobleem is, maar weet wel dat het een ambitieprobleem is. En ze hebben gelijk.

Minister, u hebt het regelmatig over het creëren van een draagvlak. Wat zult u doen als minister die voorop loopt, die leiding moet nemen om dat draagvlak te vergroten? Niet informeren, niet sensibiliseren maar kordate maatregelen nemen om dat draagvlak te creëren.

De voorzitter: De heer Diependaele heeft het woord.

Matthias Diependaele (N-VA): Voorzitter, laat zeer duidelijk zijn dat ik het ook fantastisch vind dat er mensen op straat komen en zich uitspreken over de bezorgdheden die ze hebben en dat ze proberen om de overheid op te jagen om daar iets aan te doen. Zeker als het gaat over het klimaat dat iedereen zo hard aanspreekt, kan ik dat alleen maar ondersteunen.

Ik wil daar wel een kanttekening bij plaatsen, namelijk het signaal dat wij geven met betrekking tot spijbelen. We moeten er absoluut voor oplettend dat we niet het signaal geven dat spijbelen goedgekeurd kan worden. Ik zal u heel duidelijk zeggen waarom. Ik zeg dat niet alleen als politicus, maar ik heb thuis vier kinderen rondlopen, waarvan twee pubers. Ik zou heel graag hebben dat het kritische, zelfbewuste jonge mensen zijn die opgroeien met een kritische reflectie ten opzichte van de overheid en het gezag. Maar hoe zullen die gasten dat leren – ik ben er vrij zeker van dat ze niet meeluisteren – als er geen gezag is, als niemand hen zegt dat spijbelen wel degelijk een probleem is, om welke reden dan ook? Ik kan absoluut aanvaarden dat kinderen rebelleren. Ik ondersteun dat, maar hoe zal je ze leren te rebelleren als er niets is om tegen te rebelleren, als de minister zelf zegt dat spijbelen kan, dat spijbelen mag? Dat kan ik als signaal absoluut niet goedkeuren, en ik zeg dat niet alleen als politicus. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: 'Hallo vader, we hebben u gezien op televisie'. (*Gelach*)

Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Voorzitter, het is ook voor mij een beetje dubbel om een spijbelactie positief te benaderen als we onze onderwijsdoelen voor ogen houden. Aan de andere kant getuigen de huidige, kortdurende spijbelacties wel van de power en de energie die onze jongeren hebben om zich maatschappelijk in te zetten voor hun toekomst. Dat is op zijn minst heel positief te noemen. Ze zijn bezorgd om die toekomst.

Klimaat is een thema met grote en complexe uitdagingen. Ik denk dat ik wel mag stellen dat we hier in het parlement toch wel beseffen dat dat inderdaad zo is. Getuige hiervan zijn de verschillende debatten, de Klimaatcommissie, de klimaat-resolutie, het Interparlementair Klimaatoverleg. Ik vind het eigenlijk niet correct om als politici te stellen dat er niets gebeurt en dat het ons allemaal koud laat. Ik denk dat het trouwens heel belangrijk is om dit door te geven, ook in de communicatie en de sensibilisering.

Ik zie het als positief dat die thema's onze jongeren activeren. We zullen immers inspanningen van iedereen nodig hebben.

Minister, het is belangrijk dat deze jongeren ook een goed antwoord en omkadering krijgen in de opvolging van hun actie, zodat hun enthousiasme niet wordt omgebogen naar teleurstelling of frustratie.

Wat onderneemt u concreet als u het over sensibilisering en informatie en communicatie hebt? Ik wil u de tip nog meegeven dat de communicatie en een goede samenwerking met de Vlaamse Jeugdraad ook belangrijk zijn in de uitwerking van uw toekomstig beleid.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Het gevaar met acties van jongeren is dat er altijd eerst op wordt gereageerd met een zekere sympathie en dan met een zekere neerbuigendheid. Ik merk dat bij momenten ook in wat hier vandaag door sommigen wordt gezegd.

Ik zou er eigenlijk voor pleiten dat we deze groep jongeren beschouwen als een van de vele, maar wel belangrijke belangengroepen, in het besef dat we heel vaak naar allerlei belangengroepen luisteren. Zeker in het klimaatbeleid, of het nu gaat over de industrie of landbouw of god weet wie allemaal. Dat dat betekent dat we naar deze belangengroep, die misschien deze is met het grootste belang want zij zullen de gevolgen dragen van wat we vandaag wel of niet doen, met evenveel ernst luisteren en dat we ons er niet vanaf maken met 'we zullen het je eens uitleggen' of 'ga terug naar school, want foei, je spijbelt'. Ik vind dat beneden alle peil als reactie op mensen die hun nek uitsteken voor een zeer terechte eis en een zeer terecht probleem. Ze verdienen het niet om afgeserveerd te worden met een paar algemeenheden en platitudes door te zeggen dat we hen eens zullen sensibiliseren.

Het zijn zij, minister, die u zouden moeten sensibiliseren om meer te doen dan wat er vandaag gebeurt. We weten allemaal dat wat er vandaag gebeurt, misschien goedbedoeld, maar nog lang niet genoeg is.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u voor de bijkomende vragen.

Het siert jullie dat iedereen achter deze actie staat, ongeacht of deze nu op donderdag of woensdag plaatsvindt. Ik denk dat deze jongeren inderdaad een

nobel doel nastreven, namelijk zich inzetten voor het klimaat. Dat belangt ons allemaal aan.

Mijnheer Annouri, u zegt dat u van mij alleen hoort dat ik draagvlak wil creëren, informeren, communiceren en sensibiliseren. Ik denk dat dat heel belangrijk is. Tegelijkertijd wil ik ook opnieuw benadrukken dat zowel het Vlaams als nationaal energie- en klimaatplan hier is goedgekeurd – en ik kan natuurlijk alleen maar over het luik klimaat praten – door de Vlaamse Regering en is overgemaakt aan de Europese Commissie. Daarin staan heel wat doelstellingen in opgenomen die we in de toekomst gaan ondernemen.

We gaan uiteraard niet alleen maar vertellen wat we hebben gedaan. Nee, wat zijn onze plannen, targets, doelstellingen voor de toekomst? Ik denk dat de doelstellingen die zijn opgenomen in zowel dat Vlaams als dat nationaal energie- en klimaatplan heel lovend zijn. Dan moet ik opnieuw verwijzen naar de doelstellingen inzake zonne-energie die we zeker zullen halen. In 2017 hebben we ze gehaald. In 2018 zullen we ze waarschijnlijk ook wel halen. Maar ook voor andere vormen van hernieuwbare energie, zoals windenergie, geldt hetzelfde verhaal.

Kortom: we doen heel veel, maar we kunnen nooit ambitieus genoeg zijn als het gaat over klimaat. U begrijpt dat wij als Vlaamse Regering in deze laatste maanden niet plots alles over een andere boeg kunnen gooien. Er zijn heel wat maatregelen. Ik denk aan de energielening, de sloop- en heropbouwpremie, het afstappen van fossiele brandstoffen voor verwarming, de verkavelingen die straks geen gasleidingen meer zullen hebben en alle andere maatregelen die we straks gaan omzetten in regelgeving – en dat met het oog op het bereiken van de doelstellingen die zijn opgenomen voor 2030.

Imade Annouri (Groen): Minister, de kloof tussen sympathie hebben voor en meer ambitie aan de dag leggen wordt nogmaals aangetoond en dat vind ik heel jammer.

Ik wil afsluiten met iets anders. Ik heb de afgelopen dagen heel wat cynische boodschappen gezien en gelezen over de jongeren die op straat zijn gekomen. Ochottekes, ze nemen zelf het vliegtuig. Ochottekes, ze zouden beter niet spijbelen.

Laat me toe te zeggen dat die jongeren het wel degelijk hebben begrepen omdat hun toekomst het meest op het spel staat. Ze hebben door dat de beleidsmaatregelen die nu worden genomen, niet ambitieus genoeg zijn. Ze hebben door dat er meer politieke daadkracht nodig is vandaag en niet morgen. En daarvoor zijn ze vorige donderdag op straat gekomen.

En, mijnheer Diependaele, ik ben daar fier op. Ik ben fier op die drieduizend jongeren die op een donderdagnamiddag hebben gerebelleerd tegen het systeem, tegen het gezag om een duidelijke boodschap over ambitie te laten horen. En hun boodschap is duidelijk dat er meer ambitie moet worden getoond. Ze hebben zelfs getoond dat ze het concept burgerschap en politiek beter hebben begrepen, hun stem doet ertoe, ze laten die horen en ze begrijpen dat politiek van hen is. Ik hoop dat de boodschap is aangekomen bij alle beleidspartijen: neem uw verantwoordelijkheid en doe er iets mee want die jongeren verwachten dat. *(Applaus bij Groen en sp.a)*

De voorzitter: Minister Peeters verdient ook een applaus voor haar eerste optreden. *(Applaus)*

Ze is zeer zelfverzekerd en overtuigd, typisch voor een Limburger.

De actuele vraag is afgehandeld.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015
– 1706 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1706/1)

– De artikelen 1 tot en met 3 worden zonder opmerkingen aangenomen.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014
– 1734 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Sintobin heeft het woord.

Stefaan Sintobin (Vlaams Belang): Ik begrijp dat er akkoorden moeten worden afgesloten met andere landen maar als ik goed ben ingelicht, dan maakt dit akkoord het mogelijk dat de bestending van de export van kinderbijslag naar Marokko wordt verstevigd en – en dan verwijs ik naar de actuele vraag van daarstraks – dat Marokkanen die in ons land komen werken, meteen aanspraak kunnen maken op de integratie van kinderbijslag. Dat kost ons land toch wel wat geld. Vandaar dat wij ons zullen onthouden bij de stemming over dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: De heer Van Overmeire heeft het woord.

Karim Van Overmeire (N-VA): Deze overeenkomst is goed besproken in de commissie, we hebben nog een aantal bijkomende vragen gesteld aan de minister die schriftelijk zijn beantwoord. In een ideale wereld zou die overeenkomst er op verschillende punten anders uitzien maar de zaak is natuurlijk dat

wanneer we dit niet goedkeuren, het algemeen verdrag van 1968 van toepassing blijft. En wat daarin staat, gaat voor de punten waar men kritiek op kan hebben, evengoed op. De budgettaire weerslag, voor zover die kan worden berekend, zou eerder voordelig zijn met de nieuwe overeenkomst dan met het verdrag van 1968. Maar nog eens, in een ideale wereld zouden er op verschillende punten andere accenten zijn gelegd maar we leven helaas niet in de ideale wereld, zoals we allemaal dagelijks vaststellen. Ten opzichte van het verdrag van 1968 is deze overeenkomst van 2014 – en er zijn trouwens analoge overeenkomsten met landen als Algerije en Tunesië – verdedigbaar.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2018-19, nr. 1734/1)

– *De artikelen 1 en 2 worden zonder opmerkingen aangenomen.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet houden.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over de werkwijze van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) voor onderzoek betreffende legionellapreventie – 1792 (2018-2019) – Nr. 1

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over het verzoekschrift over de werkwijze van het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) voor onderzoek betreffende legionellapreventie.

De heer Van Malderen, verslaggever, verwijst naar het schriftelijk verslag.

Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? *(Instemming)*

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

VERSLAG VAN HET VERZOEKSCHRIFT over het toekennen van een tweede NMR-scanner aan het AZ Nikolaas – 1793 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Verslag

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het verslag namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin over het verzoekschrift over het toekennen van een tweede NMR-scanner aan het AZ Nikolaas.

De heer Daniëls, verslaggever, heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, zoals de voorzitter in het verleden al regelmatig heeft gezegd, is het niet onbelangrijk dat we verzoekschriften hier even in de plenaire brengen. Ik was samen met collega Franssen verslaggever, maar we hebben onderling beslist dat ik het kort toelicht.

Waarover gaat het hier? De verzoeker, het Algemeen Ziekenhuis (AZ) Nikolaas, stelt vast dat er in Vlaanderen gemiddeld één NMR-toestel (nucleaire magnetische resonantie) per 95.000 inwoners is, terwijl er in het Waasland slechts één NMR-toestel per 244.000 inwoners is. Dat is toch een opmerkelijk verschil.

Hoe komt dat nu? Dat komt, doordat AZ Nikolaas in het verleden reeds een fusie heeft gedaan en de afzonderlijke ziekenhuizen niet elk een NMR-toestel hebben aangevraagd. De verzoekers hebben bijgevolg ook het gevolg aangeduid van dit zeer lage aantal NMR-toestellen, zijnde één.

Ten eerste zijn er lange wachttijden, tot wel twintig weken ofwel vijf maanden. Dat wil zeggen dat iemand in die regio vijf maanden moet wachten voor die een NMR-scan kan laten nemen. Ten tweede wordt er veel meer teruggeslagen naar een CT-scan (computertomografie), waar toch wel gevaarlijke straling bij komt kijken. Ten derde is er geen enkel alternatief meer, als het toestel uitvalt, met langere ligdagen tot gevolg. Als laatste probeert men nu die scanner 23 op 24 uur en zeven op zeven dagen te laten draaien.

Er is hier een uitvoerige commissievergadering over geweest, waarbij collega's Elke Van den Brandt, Cindy Franssen, Bart Van Malderen en collega's Saeys, Persyn, Sleurs en ikzelf zijn tussengekomen, allemaal met dezelfde bekommernis, met name of er niet gezorgd kan worden voor een rationelere grond om tot die verdeling te komen. We zijn opnieuw samengekomen en de minister heeft ook hoopgevend geantwoord.

Er is namelijk een protocolakkoord afgesloten met de federale overheid, die ook een rol speelt, dat bepaalt dat er achttien toestellen bijkomen in België. Er zal dus gekeken worden om die achttien toestellen te verdelen over samenwerkingsakkoorden tussen ziekenhuizen. Het aantal onderzoeken hoeft daardoor niet te stijgen, maar de verdeling zal wel beter zijn.

De minister zegt dat hij geen concreet engagement kan geven voor dit ziekenhuis, maar namens de voltallige commissie en in elk geval de mensen die ik daarnet vermeld heb, kan ik zeggen dat we hopen dat de criteria zo geformuleerd zullen zijn, dat er in een van de ziekenhuizen binnen het AZ Nikolaas in elk geval één NMR-toestel bijkomt.

Tot daar het verslag van de verschillende commissievergaderingen.

De voorzitter: Is het parlement het eens met de conclusies van de commissie? (*Instemming*)

Ik zal de verzoeker hiervan in kennis stellen.

**ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met het Verdrag betreffende de Aziatische Infrastructuurinvesteringsbank, evenals het rapport, gedaan te Beijing op 29 juni 2015
– 1706 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2**

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

110 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
102 leden hebben ja geantwoord;
8 leden hebben zich onthouden.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
98 leden hebben ja geantwoord;
7 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET houdende instemming met de overeenkomst betreffende de sociale zekerheid tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko, ondertekend te Brussel op 18 februari 2014 – 1734 (2018-2019) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 23 januari 2019 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

Ik wens u een behouden thuiskomst.

– De vergadering wordt gesloten om 17.47 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden**Aanwezig**

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Ortwin Depoortere, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Jo De Ro, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Jelle Engelbosch, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Hermes Sanctorum-Vandevoorde, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Wouter Vanbesien, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Joris Vandenbroucke, Koen Van den Heuvel, Francesco Vanderjeugd, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Karl Vanlouwe, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroij, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants.

Afwezig met kennisgeving

Johan Danen: ambtsverplichtingen;

Sonja Claes, Lies Jans: familieverblijven;

Chris Janssens, Freya Saeys, Anke Van dermeersch, Sabine Vermeulen, Johan Versteken: gezondheidsredenen.

Afwezig zonder kennisgeving

Lionel Bajart

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers**Stemming nr.1:****JA-stemmen:**

Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Vera Celis, Lode Ceyssens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Guy D'haeseleer, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loor, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Ortwin Depoortere, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans,

Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Stefaan Sintobin, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Tom Van Grieken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Imade Annouri, Bart Caron, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Ingrid Pira, Björn Rzoska, Elke Van den Brandt, Wouter Vanbesien

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Imade Annouri, Björn Anseeuw, Rob Beenders, Jan Bertels, Franc Bogovic, Robrecht Bothuyne, Karin Brouwers, Bart Caron, Vera Celis, Lode Ceyskens, An Christiaens, Griet Coppé, Paul Cordy, Cathy Coudyser, Rik Daems, Koen Daniëls, Sabine de Bethune, Piet De Bruyn, Herman De Croo, Jean-Jacques De Gucht, Dirk de Kort, Kurt De Loo, Ingeborg De Meulemeester, Marnic De Meulemeester, Jos De Meyer, Jenne De Potter, Annick De Ridder, Gwenny De Vroe, Matthias Diependaele, Bart Dochy, Michel Doomst, Jan Durnez, Martine Fournier, Cindy Franssen, Caroline Gennez, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Jamila Hamddan Lachkar, Marc Hendrickx, Michèle Hostekint, Yamila Idrissi, Vera Jans, Sofie Joosen, Ward Kennes, Marino Keulen, Yasmine Kherbache, Kathleen Krekels, Renaat Landuyt, Jos Lantmeeters, Laurence Libert, Bert Maertens, Lieve Maes, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Bert Moyaers, Katrien Partyka, Lorin Parys, Peter Persyn, Jan Peumans, Ingrid Pira, Joris Poschet, Grete Remen, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Björn Rzoska, Katrien Schryvers, Katia Segers, Willy Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Tine Soens, Ann Soete, Bart Somers, Valerie Taeldeman, Martine Taelman, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Güler Turan, Ludo Van Campenhout, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Elke Van den Brandt, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Miranda Van Eetvelde, Jan Van Esbroeck, Christian Van Eyken, Bart Van Malderen, Paul Van Miert, Karim Van Overmeire, Peter Van Rompuy, Sas van Rouveroi, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wouter Vanbesien, Wilfried Vandaele, Steve Vandenberghe, Joris Vandenbroucke, Francesco Vanderjeugd, Karl Vanlouwe, Daniëlle Vanwesenbeeck, Elke Wouters, Peter Wouters, Herman Wynants

ONTHOUDINGEN:

Guy D'haeseleer, Ortwin Depoortere, Stefaan Sintobin, Tom Van Grieken